

**PEKAO BANK HIPOTECZNY S.A.
WARSZAWA, UL. DOMANIEWSKA 39A**

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY 2015**

**WRAZ
Z OPINIĄ BIEGŁEGO REWIDENTA
I
RAPORTEM Z BADANIA**

SPIS TREŚCI

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA.....	3
RAPORT Z BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO PEKAO BANKU HIPOTECZNEGO S.A. ZA ROK OBROTOWY 2015	5
I. INFORMACJE OGÓLNE	5
1. Dane identyfikujące Bank	5
2. Informacje o sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy	6
3. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie.....	6
4. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Banku.....	6
II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA BANKU.....	7
III. INFORMACJE SZCZEGÓLWE	9
1. Ocena systemu rachunkowości.....	9
2. Informacje identyfikujące badane sprawozdanie finansowe.....	9
3. Informacje o wybranych istotnych pozycjach sprawozdania finansowego	9
4. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień oraz sprawozdania z działalności Banku	10
IV. UWAGI KOŃCOWE.....	11

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK OBROTOWY 2015

1. Rachunek zysków i strat
2. Sprawozdanie z całkowitych dochodów
3. Sprawozdanie z sytuacji finansowej
4. Zestawienie ze zmian w kapitale własnym
5. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych
6. Noty do sprawozdania finansowego

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZA ROK OBROTOWY 2015

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S.A.

Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego Pekao Banku Hipotecznego S.A. z siedzibą w Warszawie przy ulicy Domaniewskiej 39a (dalej „Bank”), na które składają się rachunek zysków i strat, sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2015 roku, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz noty do sprawozdania finansowego, obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające w zakresie wymaganym przez Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej oraz związane z nimi interpretacje ogłoszone w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej.

Za sporządzenie zgodnego z obowiązującymi przepisami sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności odpowiedzialny jest Zarząd Banku.

Zarząd Banku oraz członkowie jej Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności spełniały wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późniejszymi zmianami), zwanej dalej „Ustawą o rachunkowości”.

Naszym zadaniem było zbadanie i wyrażenie opinii o zgodności sprawozdania finansowego z przyjętymi przez Bank zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy przedstawia ono rzetelnie i jasno, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Banku oraz o prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia.

Badanie sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- rozdziału 7 Ustawy o rachunkowości,
- krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce.

Badanie sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność pozwalającą na wyrażenie opinii o sprawozdaniu. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie poprawności zastosowanych przez Bank zasad (polityki) rachunkowości i znaczących szacunków, sprawdzenie – w przeważającej mierze w sposób wrywkowy – dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają liczby i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym, jak i całościową ocenę sprawozdania finansowego. Uważamy, że badanie dostarczyło wystarczającej podstawy do wyrażenia opinii.

Naszym zdaniem zbadane sprawozdanie finansowe we wszystkich istotnych aspektach:

- przedstawia rzetelnie i jasno informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2015 roku, jak też jego wyniku finansowego za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku,
- zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, a w zakresie nieuregulowanym w tych standardach – stosownie do wymogów Ustawy o rachunkowości i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych oraz na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami statutu Banku.

Sprawozdanie z działalności Banku za rok obrotowy 2015 jest kompletne w rozumieniu art. 49 ust. 2 Ustawy o rachunkowości, rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133), a zawarte w nim informacje, pochodzące ze zbadanego sprawozdania finansowego podlegały weryfikacji zgodnie z art. 111a ust. 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (Dz. U. 2015 r. poz. 128 z późniejszymi zmianami) i są zgodne z załączonym sprawozdaniem finansowym.

Dokument

Dorota Snarska-Kuman
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
numer ewidencyjny 9667

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Dokument

Dorota Snarska-Kuman – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 3 lutego 2016 roku

**RAPORT Z BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
PEKAO BANKU HIPOTECZNEGO S.A.
ZA ROK OBROTOWY 2015**

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Dane identyfikujące Bank

Bank działa pod firmą Pekao Bank Hipoteczny S.A. (dalej „Bank”). Siedzibą Banku jest Warszawa, ul. Domaniewska 39a.

Bank prowadzi działalność w formie spółki akcyjnej. Bank jest wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000027441.

Bank działa na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych i Prawa bankowego.

W badanym okresie Bank prowadził działalność zgodnie ze statutem, w zakresie:

1. udzielania kredytów zabezpieczonych hipoteką,
2. udzielania kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w art. 3 ust. 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tekst jednolity: Dz.U. 2015 r. poz. 1588) zwanej dalej „ustawą o listach zastawnych i bankach hipotecznych”,
3. nabywania wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów zabezpieczonych hipoteką oraz wierzytelności z tytułu kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w punkcie 2,
4. emitowania hipotecznych listów zastawnych, których podstawę stanowią:
  - a) wierzytelności Banku z tytułu udzielonych kredytów zabezpieczonych hipoteką, oraz
  - b) nabyte wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów zabezpieczonych hipoteką,
5. emitowania publicznych listów zastawnych, których podstawę stanowią:
  - a) wierzytelności Banku z tytułu udzielonych kredytów nie zabezpieczonych hipoteką, o których mowa w punkcie 2,
  - b) nabyte przez Bank wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w punkcie 2.

Kapitał zakładowy Banku według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosił 223.000 tys. zł i dzielił się na 2.230 akcji o wartości nominalnej 100 tys. zł każda.

W skład Zarządu Banku na dzień wydania opinii wchodził:

– Tomasz Mozer	– Prezes Zarządu,
– Agata Kwaśniak	– Członek Zarządu,
– Krzysztof Puchalski	– Członek Zarządu.

W badanym okresie oraz do dnia wydania opinii nie wystąpiły zmiany w składzie Zarządu Banku.

2. Informacje o sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy

Działalność Banku w 2014 roku zamknęła się zyskiem netto w wysokości 10.047 tys. zł. Sprawozdanie finansowe Banku za rok obrotowy 2014 podlegało badaniu przez biegłego rewidenta. Badanie zostało przeprowadzone przez podmiot uprawniony Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. Biegły rewident wydał o tym sprawozdaniu opinię bez zastrzeżeń.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zatwierdzające sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2014 odbyło się w dniu 16 czerwca 2015 roku. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy postanowiło o przeznaczeniu całości zysku netto Banku za rok obrotowy 2014 w kwocie 10.046.954,14 zł na powiększenie kapitału zapasowego.

Sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2014 zostało złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 22 czerwca 2015 roku.

3. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie

Wyboru podmiotu uprawnionego dokonała Rada Nadzorcza. Badanie sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone na podstawie umowy z dnia 17 czerwca 2013 roku, zawartej pomiędzy Bankiem a firmą Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie, al. Jana Pawła II 19, wpisaną na prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 73. W imieniu podmiotu uprawnionego badanie sprawozdania finansowego Banku zostało przeprowadzone pod nadzorem kluczowego biegłego rewidenta Doroty Snarskiej-Kuman (nr ewidencyjny 9667) w dniach od 16 listopada 2015 roku do 4 grudnia 2015 roku (badanie wstępne) i od 18 stycznia 2016 roku do dnia wydania niniejszej opinii (badanie końcowe).

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie potwierdzają, iż są uprawnieni do badania sprawozdań finansowych oraz spełniają warunki określone w art. 56 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r. nr 77, poz. 649 z późniejszymi zmianami) do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o sprawozdaniu finansowym Banku.

4. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Banku

Nie wystąpiły ograniczenia zakresu naszego badania.

Podmiotowi uprawnionemu i kluczowemu biegłemu rewidentowi w trakcie badania udostępniono żądane dokumenty i dane, jak również udzielono wyczerpujących informacji i wyjaśnień, co między innymi zostało potwierdzone pisemnym oświadczeniem Zarządu Banku z dnia 3 lutego 2016 roku.

II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA BANKU

Poniżej zaprezentowane są podstawowe wielkości ze sprawozdania z sytuacji finansowej, z rachunku zysków i strat oraz wskaźniki finansowe opisujące wynik finansowy Banku, jego sytuację finansową i majątkową w porównaniu do analogicznych wielkości za rok ubiegły.

<u>Podstawowe wielkości sprawozdania z sytuacji finansowej</u> <u>(w tys. zł)</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Suma bilansowa	2.187.896	1.827.782
Należności od banków	24.975	16.166
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1.177	202
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2.063.525	1.747.197
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	88.940	53.663
Zobowiązania wobec banków	514.336	382.960
Pochodne instrumenty zabezpieczające	47.010	14.829
Zobowiązania wobec klientów	10.574	11.436
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1.293.036	1.101.955
<u>Podstawowe wielkości rachunku zysków i strat oraz</u> <u>sprawozdania z całkowitych dochodów (w tys. zł)</u>		
Przychody z tytułu odsetek	70.127	73.646
Koszty z tytułu odsetek	-36.424	-42.457
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1.126	1.207
Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu	3.331	4.123
Ogólne koszty administracyjne	-24.013	-18.125
Odpisy z tytułu utraty wartości	-7.249	-6.324
Zysk za okres	5.045	10.047
Całkowite dochody razem	5.165	11.079
<u>Analiza wskaźnikowa</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Wskaźnik rentowności kapitału własnego (ROE)	1,63%	3,27%
Wskaźnik rentowności aktywów (ROA)	0,25%	0,56%
Wskaźnik kosztów do dochodów	62,30%	48,65%
Współczynnik wypłacalności	15,50%	17,57%
Całkowity regulacyjny wymóg kapitałowy	157.797	134.560

Analiza powyższych wielkości i wskaźników wskazuje na wystąpienie w roku 2015 następujących tendencji:

- wskaźnik rentowności kapitału własnego (ROE) liczony jako stosunek zysku netto za okres do kapitału własnego wyrażonego jako średnia ze stanów bilansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku i 31 grudnia 2015 roku zmniejszył się na koniec 2015 roku osiągając wartość 1,63% w porównaniu do 3,27% na koniec 2014 roku,
- wskaźnik rentowności aktywów (ROA) liczony jako stosunek zysku netto za okres do aktywów ogółem wyrażonych jako średnia ze stanów bilansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku i 31 grudnia 2015 roku zmniejszył się na koniec 2015 roku osiągając wartość 0,25% w porównaniu do 0,56% na koniec 2014 roku,
- wskaźnik kosztów do dochodów liczony jako stosunek kosztów operacyjnych do dochodów wyrażonych jako suma wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu prowizji, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na pozostałych instrumentach finansowych oraz pozostałych przychodów operacyjnych wzrósł z poziomu 48,65% za 2014 rok do 62,30% za 2015 rok,

- współczynnik wypłacalności zanotował spadek w 2015 roku osiągając wartość 15,50% w porównaniu do 17,57% na koniec 2014 roku,
- całkowity regulacyjny wymóg kapitałowy zanotował wzrost osiągając poziom 157.797 tys. zł na koniec 2015 roku wobec 134.560 tys. zł na koniec 2014 roku.

Stosowanie zasad ostrożności

W 2015 roku nie wystąpiły w Banku przekroczenia limitów ustawowych wynikających z Ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz norm płynnościowych określonych w Uchwale KNF 386/2008 z 17 grudnia 2008 r. Podczas przeprowadzania badania nie stwierdziliśmy istotnych faktów, wskazujących na niestosowanie się przez Bank na dzień 31 grudnia 2015 roku do obowiązujących zasad ostrożności określonych przepisami Prawa bankowego, Ustawą o listach zastawnych i bankach hipotecznych, uchwałami Zarządu Narodowego Banku Polskiego oraz uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego.

Współczynnik wypłacalności

Podczas przeprowadzania badania nie stwierdziliśmy istotnych nieprawidłowości w zakresie ustalenia współczynnika wypłacalności na dzień 31 grudnia 2015 roku wyznaczonego zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

1. Ocena systemu rachunkowości

Bank posiada dokumentację opisującą przyjęte zasady rachunkowości, zgodną we wszystkich istotnych aspektach z wymaganiami art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2013 roku, poz. 330 z późniejszymi zmianami), zwaną dalej „Ustawą o rachunkowości”. Zasady te były stosowane w sposób ciągły i nie uległy one zmianie w stosunku do zasad stosowanych w roku poprzednim. Bilans otwarcia wynika z zatwierdzonego sprawozdania finansowego za poprzedni rok obrotowy i został on prawidłowo wprowadzony do ksiąg rachunkowych badanego okresu.

Na bazie testów przeprowadzonych w ramach procedur badania sprawozdania finansowego dokonaliśmy weryfikacji stosowanego systemu rachunkowości i nie stwierdziliśmy nieprawidłowości, które miałyby wpływ na sporządzone sprawozdania finansowe. Stosowany przez Bank system rachunkowości nie był jednak całościowo przedmiotem naszego badania.

Bank przeprowadził inwentaryzację aktywów i zobowiązań w zakresie niezbędnym do potwierdzenia istnienia prezentowanych aktywów i zobowiązań.

2. Informacje identyfikujące badane sprawozdanie finansowe

Badane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na dzień 31 grudnia 2015 roku i obejmuje:

- sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2015 roku, które po stronie aktywów oraz zobowiązań i kapitałów wykazuje sumę 2.187.896 tys. zł,
- rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku wykazujący zysk netto w kwocie 5.045 tys. zł,
- sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku wykazujące całkowity dochód ogółem w kwocie 5.165 tys. zł,
- sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku wykazujące zwiększenie kapitału własnego o kwotę 5.165 tys. zł,
- sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku wykazujące zwiększenie stanu środków pieniężnych o kwotę 8.809 tys. zł,
- noty do sprawozdania finansowego, obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające.

3. Informacje o wybranych istotnych pozycjach sprawozdania finansowego

Struktura aktywów, zobowiązań i kapitałów oraz pozycji kształtujących wynik finansowy została przedstawiona w sprawozdaniu finansowym.

Aktywa i zobowiązania finansowe

Bank klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- kredyty i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- inne zobowiązania finansowe.

Struktura czasowa i rodzajowa aktywów i zobowiązań finansowych została przedstawiona w notach objaśniających do sprawozdania z pozycji finansowej.

Struktura należności od banków i od klientów

Struktura czasowa i rodzajowa należności od banków i należności od klientów została przedstawiona w notcie objaśniającej do sprawozdania z pozycji finansowej.

W Pekao Banku Hipotecznym S.A. odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności kredytowych tworzone są według zasad Międzynarodowych Standardów Rachunkowości /Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSR/MSSF). Odzwierciedlają one utratę wartości aktywów kredytowych, która zostaje uznana w przypadku, gdy Bank posiada obiektywny dowód na to, że nie będzie w stanie odzyskać należności zgodnie z zawartą umową kredytową. Obiektywne przesłanki utraty wartości zostały zdefiniowane zgodnie z rekomendacjami Komitetu Bazylejskiego oraz według Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR 39). Utrata wartości mierzona jest na podstawie szacunkowej, możliwej do odzyskania kwoty. Analizując możliwą utratę wartości należności kredytowych, Bank stosuje podejście indywidualne (dla ekspozycji indywidualnie istotnych, dla których rozpoznane zostały obiektywne dowody utraty wartości).

Bank dokonuje regularnie każdego roku porównania założeń i parametrów wykorzystywanych do kalkulacji utraty wartości ze stanem faktycznym, uwzględniając przy tym wpływ zmiany warunków ekonomicznych, zmiany w politykach kredytowych banku i strategiach odzyskiwania należności, zapewniając tym samym adekwatność tworzonych odpisów. Za realizację polityki w zakresie utrzymywania adekwatnego poziomu odpisów odpowiedzialny jest Komitet Kredytowy Banku.

Przyjęte przez Bank zasady zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ekspozycja na ryzyko kredytowe zostały przedstawione w notach objaśniających do sprawozdania finansowego.

Struktura zobowiązań wobec banków oraz klientów

Struktura czasowa i rodzajowa zobowiązań według okresu spłaty została przedstawiona w notach objaśniających do poszczególnych pozycji sprawozdania z pozycji finansowej.

Rozliczenia międzyokresowe i rezerwy na zobowiązania

Informacje objaśniające czynne i bierne rozliczenia międzyokresowe oraz rezerwy na zobowiązania w sposób szczegółowy opisują ich strukturę.

Istotne koszty i przychody rozliczane w czasie zakwalifikowano prawidłowo w stosunku do badanego okresu obrotowego.

Istotne rezerwy na zobowiązania ustalono w wiarygodnie oszacowanych kwotach. Pozycje ujęto kompletnie i prawidłowo w istotnych aspektach w odniesieniu do całości sprawozdania finansowego.

4. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień oraz sprawozdania z działalności Banku

Bank potwierdził zasadność zastosowania zasady kontynuacji działalności przy sporządzaniu sprawozdania finansowego. Zasady wyceny aktywów i zobowiązań, pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia sprawozdania finansowego zostały prawidłowo i kompletnie opisane w dodatkowych informacjach i objaśnieniach do sprawozdania finansowego.

Noty do sprawozdania finansowego w sposób prawidłowy i kompletny opisują istotne pozycje sprawozdawcze oraz jasno prezentują pozostałe istotne informacje wymagane przez MSSF.

Zarząd sporządził i załączył do sprawozdania finansowego sprawozdanie z działalności Banku w roku obrotowym 2015. Sprawozdanie z działalności zawiera informacje wymagane art. 49 ust. 2 Ustawy o rachunkowości, art. 111a ust. 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128, z późniejszymi zmianami, dalej „Prawo bankowe”) oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133). Zgodnie z art. 111a ust. 3 Prawa bankowego dokonaliśmy sprawdzenia tego sprawozdania w zakresie ujawnionych w nim informacji, których bezpośrednim źródłem jest zbadane sprawozdanie finansowe.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Oświadczenia Zarządu

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident otrzymali od Zarządu Banku pisemne oświadczenie, w którym Zarząd stwierdził, iż w badanym okresie Bank przestrzegał przepisów prawa.

Dorota Snarska-Kuman
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
numer ewidencyjny: 9667

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Dorota Snarska-Kuman – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 3 lutego 2016 roku

Wybrane dane finansowe dotyczące rocznego sprawozdania finansowego

	w tys. zł		w tys. EUR	
	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Rachunek zysków i strat				
Wynik z tytułu odsetek	33 703	31 189	8 054	7 445
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 126	1 207	269	288
Wynik na działalności operacyjnej	7 296	12 840	1 743	3 065
Zysk przed opodatkowaniem	7 296	12 840	1 743	3 065
Zysk za okres	5 045	10 047	1 206	2 398
Zysk na jedną akcję*	2,26	4,51	0,54	1,08
Przepływy pieniężne				
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej				
	-140 810	15 791	-33 648	3 769
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej				
	411	518	98	124
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej				
	149 208	-44 841	35 655	-10 704
Przepływy pieniężne netto, razem	8 809	-28 532	2 105	-6 811
Sprawozdanie z sytuacji finansowej				
Aktywa razem				
	2 187 896	1 827 782	513 410	428 825
Kredyty i pożyczki udzielone klientom				
	2 063 525	1 747 197	484 225	409 919
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych				
	1 293 036	1 101 955	303 423	258 535
Zobowiązania wobec banków				
	514 336	382 960	120 694	89 848
Kapitał własny				
	311 725	306 560	73 149	71 924
Kapitał zakładowy				
	223 000	223 000	52 329	52 319
Liczba akcji				
	2 230	2 230	2 230	2 230
Wartość księgową na jedną akcję				
	140	137	33	32
Adekwatność kapitałowa				
Współczynnik wypłacalności				
	15,50%	17,57%	15,50%	17,57%
Ekspozycje ważone ryzykiem				
	1 906 002	1 608 458	447 261	377 369
Fundusze podstawowe (Tier I)				
	305 708	295 538	71 737	69 338
Fundusze uzupełniające (Tier II)				
	0	0	0	0

* Zysk na jedną akcję wyliczony na podstawie średniej ważonej liczby akcji

Do przeliczenia wybranych pozycji ze złotych na EUR zastosowano następujące kursy:

- do przeliczenia pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej - średni kurs ogłoszony przez NBP na 31 grudnia 2015 r. - 1 EUR = 4,2615 oraz na 31 grudnia 2014 r. - 1 EUR = 4,2623,
- do przeliczenia pozycji rachunku zysków i strat - średnie arytmetyczne średnich kursów ogłoszonych przez NBP na ostatni dzień miesiąca odpowiednio za 2015 r. oraz za 2014 r. - 1 EUR = 4,1848 oraz 1 EUR = 4,1893,
- do przeliczenia pozycji przepływów pieniężnych - kursy zastosowane do przeliczenia pozycji rachunku zysków i strat,
- do przeliczenia pozycji adekwatności kapitałowej - kursy zastosowane do przeliczenia pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej.

***Sprawozdanie finansowe
Pekao Bank Hipoteczny S.A. w Warszawie
za rok obrotowy kończący się
dnia 31 grudnia 2015 r.***

*sporządzone wg Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonych przez
Unię Europejską*

3 lutego 2016 roku

SPIS TREŚCI

<i>Rachunek zysków i strat</i>	5
<i>Sprawozdanie z całkowitych dochodów</i>	5
<i>Sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>	6
<i>Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym</i>	7
<i>Sprawozdanie z przepływów pieniężnych</i>	8
<i>Wprowadzenie do sprawozdania finansowego</i>	9
<i>Zatwierdzenie sprawozdania finansowego</i>	10
<i>Istotne zasady rachunkowości</i>	10
a) <i>Oświadczenie o zgodności</i>	10
b) <i>Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego</i>	10
c) <i>Waluty obce</i>	11
d) <i>Finansowe instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń</i>	11
e) <i>Aktywa i zobowiązania finansowe</i>	12
f) <i>Kompensowanie finansowych instrumentów</i>	14
g) <i>Utrata wartości</i>	14
h) <i>Rzeczowe aktywa trwale</i>	17
i) <i>Wartości niematerialne</i>	17
j) <i>Aktywa będące przedmiotem umów leasingu</i>	18
k) <i>Pozostałe składniki sprawozdania z sytuacji finansowej</i>	18
l) <i>Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów innych niż aktywa finansowe</i>	19
m) <i>Kapitały własne</i>	19
n) <i>Rezerwy</i>	19
o) <i>Wynik z tytułu odsetek</i>	20
p) <i>Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat</i>	21
q) <i>Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu</i>	21
r) <i>Pozostałe przychody i koszty operacyjne</i>	22
s) <i>Podatek dochodowy</i>	22
t) <i>Sprawozdawczość dotycząca operacyjnych segmentów działalności</i>	22
u) <i>Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana</i>	22
v) <i>Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały zatwierdzone i opublikowane przez Unię Europejską i weszły w życie od lub po 1 stycznia 2015 roku</i>	23
w) <i>Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale jeszcze nie weszły w życie</i>	25
x) <i>Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską</i>	27
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	30
<i>Noty do rachunku zysków i strat</i>	30
1) <i>Wynik z tytułu odsetek</i>	30
2) <i>Wynik z tytułu prowizji i opłat</i>	30
3) <i>Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu</i>	31
4) <i>Wynik z inwestycji finansowych</i>	31
5) <i>Pozostałe przychody operacyjne</i>	31
6) <i>Ogólne koszty administracyjne</i>	32
7) <i>Odpisy z tytułu utraty wartości</i>	32
8) <i>Pozostałe koszty operacyjne</i>	32
9) <i>Podatek dochodowy</i>	33
10) <i>Zysk przypadający na jedną akcję</i>	34
<i>Noty do sprawozdania z sytuacji finansowej</i>	35
11) <i>Kasa i środki w Banku Centralnym</i>	35
12) <i>Należności od banków</i>	35
13) <i>Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)</i>	36
14) <i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>	37

15) Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	38
16) Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	39
17) Rzeczowe aktywa trwale	40
18) Wartości niematerialne	41
19) Inne aktywa	41
20) Zobowiązania wobec banków	43
21) Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	44
22) Zobowiązania wobec klientów	44
23) Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	45
24) Rezerwy	47
25) Inne zobowiązania	47
26) Kapitał własny	48
27) Rachunkowość zabezpieczeń	50
<i>Pozostałe noty</i>	53
28) Wartość godziwa	53
29) Płatności z tytułu umowy najmu	55
30) Leasing finansowy	56
31) Zobowiązania warunkowe	56
32) Aktywa stanowiące zabezpieczenie	57
33) Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	58
34) Jednostki powiązane	58
35) Wynagrodzenia oraz informacje dotyczące systemu zmiennego wynagradzania	60
36) Umowy znaczące dla Banku, umowy współpracy, kooperacji	61
37) Zdarzenia po dacie bilansowej	63
38) Główne wartości szacunkowe stosowane w polityce księgowej	64
<i>Cele i zasady zarządzania ryzykiem</i>	65
39) Ryzyko kredytowe	65
40) Ryzyko operacyjne	76
41) Ryzyko rynkowe	76
42) Ryzyko stopy procentowej	77
43) Ryzyko płynności	80
<i>Adekwatność kapitałowa</i>	85
44) Fundusze własne	86
45) Wymogi kapitałowe	87
46) Kapitał wewnętrzny	89
47) Dźwignia finansowa	89

Rachunek zysków i strat

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2015 r.

<i>W tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Przychody z tytułu odsetek	1	70 127	73 646
Koszty z tytułu odsetek	1	-36 424	-42 457
Wynik z tytułu odsetek	1	<u>33 703</u>	<u>31 189</u>
Przychody z tytułu prowizji i opłat	2	1 560	1 710
Koszty z tytułu prowizji i opłat	2	-434	-503
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2	<u>1 126</u>	<u>1 207</u>
Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu	3	3 331	4 123
Wynik z inwestycji finansowych	4	0	642
Pozostałe przychody operacyjne	5	419	160
		<u>3 750</u>	<u>4 925</u>
Ogólne koszty administracyjne	6	-24 013	-18 125
Odpisy z tytułu utraty wartości	7	-7 249	-6 324
Pozostałe koszty operacyjne	8	-21	-32
		<u>-31 283</u>	<u>-24 481</u>
Wynik na działalności operacyjnej		7 296	12 840
Zysk przed opodatkowaniem		7 296	12 840
Podatek dochodowy	9	-2 251	-2 793
Zysk za okres		5 045	10 047
Zysk na jedną akcję	10	2,26	4,51

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2015 r.

<i>W tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Zysk za okres		5 045	10 047
Pozostałe całkowite dochody			
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		158	-89
Podatek odroczone z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	9	-30	17
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto	26	128	-72
Wycena instrumentów zabezpieczających, brutto		-10	1 363
Podatek odroczone z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających przepływów pieniężnych	9	2	-259
Wycena instrumentów zabezpieczających, netto	26	-8	1 104
Całkowite dochody razem, netto		5 165	11 079

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Na dzień 31 grudnia 2015 r.

W tysiącach zł	Nota	31.12.2015	31.12.2014
Aktywa			
Kasa i środki w Banku Centralnym	11	1	1
Należności od banków	12	24 975	16 166
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	13	1 177	202
Pochodne instrumenty zabezpieczające	27	4 255	4 438
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	14	2 063 525	1 747 197
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	16	88 940	53 663
Rzeczowe aktywa trwale	17	492	447
Wartości niematerialne	18	30	49
Inne aktywa, w tym:	19	4 501	5 619
- należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	19	605	64
- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	19a	2 134	3 662
Aktywa razem		2 187 896	1 827 782
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec banków	20	514 336	382 960
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	13;21	362	1 345
Pochodne instrumenty zabezpieczające	27	47 010	14 829
Zobowiązania wobec klientów	22	10 574	11 436
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	23	1 293 036	1 101 955
Rezerwy	24	571	470
Inne zobowiązania	25	10 282	8 227
Zobowiązania razem		1 876 171	1 521 222
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	26	223 000	223 000
Pozostałe kapitały	26	83 680	73 513
Zysk z lat ubiegłych i roku bieżącego		5 045	10 047
Kapitał własny razem		311 725	306 560
Zobowiązania i kapitał własny razem		2 187 896	1 827 782

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2015 r.

W tysiącach zł

	Nota	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały			Zysk z lat ubiegłych i roku bieżącego
			Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	
Kapitał własny razem na 31 grudnia 2014					306 560	
Saldo na 31 grudnia 2014		223 000	49 266	23 322	925	10 047
Saldo na 1 stycznia 2015	26	223 000	49 266	23 322	925	10 047
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, po opodatkowaniu	26	0	0	0	128	0
Wycena instrumentów zabezpieczających, po opodatkowaniu	26	0	0	0	-8	0
Dywidenda dla akcjonariuszy za rok 2014		0	0	0	0	0
Podział wyniku finansowego		0	10 047	0	0	-10 047
Zysk za okres		0	0	0	0	5 045
Saldo na 31 grudnia 2015		223 000	59 313	23 322	1 045	5 045
Kapitał własny razem					311 725	

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2014 r.

W tysiącach zł

	Nota	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały			Zysk z lat ubiegłych i roku bieżącego
			Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	
Kapitał własny razem na 31 grudnia 2013					307 194	
Saldo na 31 grudnia 2013		223 000	48 247	23 322	-107	12 732
Saldo na 1 stycznia 2014	26	223 000	48 247	23 322	-107	12 732
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, po opodatkowaniu	26	0	0	0	-72	0
Wycena instrumentów zabezpieczających, po opodatkowaniu	26	0	0	0	1 104	0
Dywidenda dla akcjonariuszy za rok 2013		0	0	0	0	-11 713
Podział wyniku finansowego		0	1 019	0	0	-1 019
Zysk za okres		0	0	0	0	10 047
Saldo na 31 grudnia 2014		223 000	49 266	23 322	925	10 047
Kapitał własny razem					306 560	

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2015 r.

W tysiącach zł

	Nota	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Zysk za okres		5 045	10 047
Korekty razem		-145 855	5 744
Amortyzacja		185	264
Odsetki i dywidendy	33	41 770	45 773
Zapłacony podatek dochodowy		-1 357	-1 550
Zyski /straty ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych		0	21
Zmiana stanu odpisów na utratę wartości		3 602	3 737
Zmiana stanu aktywów dostępnych do sprzedaży		-35 899	13 393
Zmiana stanu należności od klientów		-319 930	-122 055
Zmiana stanu pozostałych aktywów		-1 193	-877
Zmiana stanu zobowiązań od banków i klientów		130 617	46 831
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań		36 350	20 207
Przepływy netto z działalności operacyjnej		-140 810	15 791
DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		-211	-262
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		0	-21
Inne wpływy związane z działalnością inwestycyjną		622	801
Przepływy netto z działalności inwestycyjnej		411	518
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Dywidendy wypłacone		0	-11 713
Splata długoterminowych kredytów i pożyczek		0	-129 139
Emisja papierów wartościowych		184 588	137 783
Wykup papierów wartościowych własnej emisji		0	0
Zapłacone odsetki z tytułu finansowania banku		-35 380	-41 772
Przepływy netto z działalności finansowej		149 208	-44 841
PRZEPLYWY PIENIĘŻNE NETTO RAZEM		8 809	-28 532
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA POCZĄTEK OKRESU	33	16 167	44 699
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA KONIEC OKRESU	33	24 976	16 167
BILANSOWA ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH ICH EKWIWALENTÓW		8 809	-28 532
w tym z tytułu różnic kursowych wynikających ze zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwaleńców		446	86

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego

Pekao Bank Hipoteczny S.A. ma siedzibę w Warszawie, ul. Domaniewska 39A, 02-672 Warszawa. Bank jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS:0000027441.

Czas trwania Banku jest nieoznaczony.

Jednostką dominującą dla Banku jest Bank Pekao S.A.

Bank stanowi część Grupy Kapitałowej Banku Pekao S.A. i jego sprawozdania finansowe na potrzeby nadzoru są konsolidowane z Bankiem Pekao S.A.

Sprawozdania Grupy Kapitałowej Banku Pekao S.A. podlegają konsolidacji bezpośrednio ze sprawozdaniami finansowymi większościowego akcjonariusza Banku Pekao S.A.

Grupa Kapitałowa Banku Pekao S.A. stanowi część Grupy Kapitałowej UniCredit (UCG).

Pekao Bank Hipoteczny S.A. działa jako bank specjalistyczny i wykonuje wyłącznie czynności określone w Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 roku, poz. 1588).

Do podstawowych czynności Banku należy:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipoteką,
- 2) udzielanie kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w art. 3 ust. 2 Ustawy,
- 3) nabywanie wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów zabezpieczonych hipoteką oraz wierzytelności z tytułu kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w pkt 2,
- 4) emitowanie hipotecznych listów zastawnych, których podstawę stanowią:
  - wierzytelności Banku z tytułu udzielonych kredytów zabezpieczonych hipoteką,
  - nabyte wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów zabezpieczonych hipoteką,
- 5) emitowanie publicznych listów zastawnych, których podstawę stanowią:
  - wierzytelności Banku z tytułu udzielonych kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w pkt 2,
  - nabyte przez Bank wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w pkt 2.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 31 grudnia 2015 r. był następujący:

Pan Tomasz Mozer – Prezes Zarządu,
Pani Agata Kwaśniak – Członek Zarządu,
Pan Krzysztof Puchalski – Członek Zarządu.

Pomiędzy dniem bilansowym, a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu Banku nie uległ zmianie.

W okresie od 01.01.2015 r. do 15.06.2015 r. Rada Nadzorcza Pekao Banku Hipotecznego S. A. działała w składzie:

Pan Grzegorz Piwowar – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Pan Diego Biondo – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Pan Luigi Lovaglio – Członek Rady Nadzorczej,
Pan Rafał Baranowski – Członek Rady Nadzorczej,
Pan Tomasz Kubiak – Członek Rady Nadzorczej.

Pani Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska – Członek Rady Nadzorczej,
Pani Elżbieta Żuchaj - Członek Rady Nadzorczej.

W okresie od 16.06.2015 r. do 31.12.2015 r. Rada Nadzorcza Pekao Banku Hipotecznego S. A. działała w składzie:

Pan Grzegorz Piwowar – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Pan Diego Biondo – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Pan Luigi Lovaglio – Członek Rady Nadzorczej,
Pani Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska – Członek Rady Nadzorczej,
Pani Elżbieta Żuchaj - Członek Rady Nadzorczej,
Pani Janina Harasim – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Pani Zofia Barbara Liberda - Niezależny Członek Rady Nadzorczej.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Pekao Banku Hipotecznego S.A. dnia 3 lutego 2016 r.

Istotne zasady rachunkowości

a) Oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 330 z późn.zm.) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

b) Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone za rok kończący się dnia 31 grudnia 2015 r. i zawiera dane jednostkowe Banku. Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w niezmnieszonej istotnie zakresie, w okresie przynajmniej 12 miesięcy od końca okresu sprawozdawczego. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania niniejszego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank, w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności.

Sprawozdanie finansowe przygotowane zostało w oparciu o koncepcję kosztu historycznego, za wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań finansowych (w tym kredyty) wykazywane są wg wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF UE wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości aktywów i zobowiązań, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący, jak i przyszłe okresy.

Zasady rachunkowości przedstawione poniżej zostały zastosowane dla wszystkich okresów sprawozdawczych zaprezentowanych w sprawozdaniu finansowym.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Bank nie dokonał istotnych zmian zasad rachunkowości w stosunku do zasad przyjętych w poprzednim okresie. Zmiany wynikające z nowelizacji MSR nie miały istotnego wpływu na wycenę aktywów i zobowiązań Banku.

Polityka rachunkowości Banku uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji. Zmiany standardów i interpretacji, które weszły w życie od lub po 1 stycznia 2015 roku nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku (zob. punkt v).

W ocenie Banku wdrożenie standardów, interpretacji i poprawek do opublikowanych standardów, które zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i zostały zatwierdzone przez UE ale jeszcze nie weszły w życie (zob. punkt w) lub oczekują na zatwierdzenie przez UE (zob. punkt x) nie będą mieć istotnego wpływu na jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku, za wyjątkiem standardu MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. Bank jest w trakcie szacowania wpływu wdrożenia standardu MSSF 9 na sprawozdanie finansowe, aczkolwiek ze względu na specyfikę działalności Banku, przewiduje się, iż zmiany te będą miały istotny wpływ na wycenę i prezentację instrumentów finansowych Banku.

c) Waluty obce

Transakcje w walutach obcych

Transakcje w walutach obcych Bank przelicza po kursie obowiązującym w dniu transakcji. Wynikające z tych transakcji aktywa i zobowiązania pieniężne oraz aktywa i zobowiązania pozabilansowe wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych, przeliczane są po kursie średnim obowiązującym w danym dniu. Różnice kursowe powstające z przeliczenia rozpoznawane są w rachunku zysków i strat.

d) Finansowe instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń

Bank zgodnie z przepisami ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym i ryzykiem stóp procentowych. Instrumenty pochodne spełniające wymogi rachunkowości zabezpieczeń są rozliczane zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń. Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Podstawę do wyznaczenia wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu stanowi cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty). Po początkowym ujęciu instrumenty pochodne są wyceniane w wartości godziwej bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą poniesione przy ich sprzedaży. Wartość godziwa ustalana jest na podstawie cen rynkowych lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne zawierają wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń jeśli spełnione są poniższe warunki:

- (i) w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji oraz charakter zabezpieczanego ryzyka. Bank określa, w jaki sposób będzie oceniał skuteczność instrumentu zabezpieczającego w równoważeniu zmian przepływów środków pieniężnych z tytułu zabezpieczanej transakcji w zakresie ograniczenia ryzyka, przed którym się zabezpiecza,
- (ii) efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego mogą być wiarygodnie wycenione,
- (iii) Bank przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- (iv) zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane, i stwierdza się jego skuteczność we wszystkich okresach sprawozdawczych na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Zabezpieczenie takie jest osiągane poprzez zestawienie i dopasowanie przyszłych zmiennych przepływów odsetkowych wygenerowanych z pozycji zabezpieczanej i instrumentów pochodnych zabezpieczających.

e) Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Bank klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- (a) *Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy*

Kategoria obejmuje aktywa lub zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, do której Bank kwalifikuje instrumenty pochodne, które nie są instrumentami pochodnymi sklasyfikowanymi jako instrumenty zabezpieczające.

- (b) *Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności*

Są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Bank ma stanowiący zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności. W przypadku sprzedaży lub przekwalifikowania inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności o wartości większej niż nieznaczną w stosunku do całkowitej kwoty inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności przed terminem wymagalności, cała kategoria inwestycji podlega przeklasyfikowaniu do kategorii aktywów dostępnych do sprzedaży. W takim przypadku przez okres 2 lat Bank nie może kwalifikować do kategorii inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności żadnych aktywów finansowych.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Bank nie klasyfikował instrumentów finansowych do kategorii inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności.

(c) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku. Pożyczki i należności powstają w sytuacji, gdy Bank udziela finansowania klientowi w celu innym niż wygenerowanie krótkoterminowych zysków. Do kategorii pożyczek i należności należą kredyty i pożyczki udzielone klientom włączając skupione wierzytelności.

(d) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące (a) pożyczkami i należnościami, (b) inwestycjami utrzymywanymi do terminu wymagalności, ani (c) aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Ujmowanie

Bank ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowaną transakcję kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, aktywów finansowych utrzymywanym do terminu wymagalności oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozliczenia transakcji. Metoda ta jest stosowana w sposób jednolity w stosunku do wszystkich transakcji kupna i sprzedaży aktywów finansowych. Kredyty są rozpoznawane w momencie wypłaty środków na rachunek kredytobiorcy.

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Bank przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych.

Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązań finansowych niesklasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu, Bank wycenia aktywa finansowe, w tym instrumenty pochodne będące aktywami, w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów, za wyjątkiem:

- a) pożyczek i należności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej;
- b) inwestycji utrzymywanym do terminu wymagalności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Wycena wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych przeprowadzana jest w oparciu o dyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich krzywych stóp procentowych oraz marż rynkowych.

Wartość godziwa instrumentów finansowych jest oparta na kwotowanych cenach rynkowych bez pomniejszenia o koszty transakcji. Jeżeli cena rynkowa nie jest dostępna wartość godziwa instrumentu jest szacowana z wykorzystaniem modeli wyceny lub technik dyskontowania przepływów pieniężnych.

Po początkowym ujęciu zobowiązania finansowe są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Takie zobowiązania, w tym instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, wycenia się w wartości godziwej.

Zyski i straty wynikające z wyceny w terminie późniejszym

Zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, niestanowiących części powiązania zabezpieczającego, ujmuje się w następujący sposób:

- a) zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, kwalifikowanego jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w wyniku na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu;
- b) zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym, poprzez zestawienie zmian w kapitale własnym, z wyjątkiem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości do momentu wyłączenia składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w kapitale własnym ujmuje się w wyniku z inwestycji finansowych. Odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej ujmuje się w przychodach z tytułu odsetek.

f) Kompensowanie finansowych instrumentów

Składnik aktywów finansowych i zobowiązań finansowych kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz w przypadku, gdy rozliczenie ma zostać dokonane w kwocie netto albo realizacja składnika aktywów i wykonanie zobowiązania następuje jednocześnie.

g) Utrata wartości

Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składników aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Utrata wartości składnika lub grupy aktywów występuje wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzeń, które nastąpiły po początkowym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”) oraz gdy zdarzenia te mają wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne dotyczące tych aktywów, a przepływy te można wiarygodnie oszacować.

Utrata wartości ekspozycji kredytowych

Identyfikacja przesłanek utraty wartości

Identyfikacja przesłanek utraty wartości dokonywana jest na bieżąco w oparciu o obiektywne przesłanki ilościowe i jakościowe z uwzględnieniem oceny sytuacji finansowej klienta, jakości współpracy z Bankiem oraz jego otoczenia biznesowo-prawnego. Identyfikacja występowania przesłanek utraty wartości dokonywana jest w oparciu o wewnętrzne zasady oceny ryzyka nie wywiązania się kredytobiorcy ze zobowiązań wobec Banku.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości aktywów finansowych Bank zalicza między innymi informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- wystąpienie istotnego opóźnienia w spłacie odsetek lub części kapitału,
- pogorszenie się sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy,
- przyznanie pożyczkobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym

- przypadku Bank by nie udzielił,
- niewywiązywanie się kredytobiorcy z innych zobowiązań niż zobowiązania wobec Banku,
  - przekazanie nieprawdziwych informacji lub popełnienie innego czynu karalnego,
  - egzekucja z wniosku innego wierzyciela/wpis hipoteki przymusowej,
  - zakwestionowanie wiarygodności Banku w drodze sądowej,
  - złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika lub o wszczęcie postępowania naprawczego.

W przypadku wystąpienia opóźnienia w spłacie odsetek lub części kapitału, przesłanką utraty wartości, w ocenie Banku, jest ponad 90-cio dniowe opóźnienie spłaty bez względu na kwotę opóźnionej należności.

W przypadku zidentyfikowania przesłanek utraty wartości łączne zaangażowanie kredytobiorcy podlega wycenie pod kątem utraty wartości.

Bank dokonuje podziału należności kredytowych ze względu na wystąpienie zdarzeń powodujących stratę na:

- Portfel default obejmujący wszystkie kredyty, w przypadku których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości (tzw. kredyty default),
- Portfel non-default obejmujący wszystkie kredyty, w przypadku których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości (tzw. kredyty non-default).

Ustalenie odpisów z tytułu utraty wartości

W portfelu default Bank szacuje utratę wartości kredytów przez porównanie wartości bilansowej kredytu z wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Szacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dokonywane jest w Banku poprzez określenie dwóch scenariuszy rozwoju sytuacji tj.:

- scenariusz-windykacja: zakładający iż ekspozycja zostanie objęta procesem windykacji a oczekiwane przepływy będą bazowały na odzyskach z zabezpieczeń,
- scenariusz-splata: zakładający, iż cała ekspozycja zostanie spłacona zgodnie z postanowieniami umowy, przy czym w przypadku kredytów poddanych procesom restrukturyzacji scenariusz ten odnosi się do postanowień umowy restrukturyzacyjnej lub innego dokumentu określającego warunki tej restrukturyzacji oraz prawdopodobieństwa ich realizacji.

Określając powyższe elementy Bank opiera swoje szacunki na planach i prognozach finansowych dostarczonych przez klientów, bieżącej wartości rynkowej zabezpieczenia, założeniach procesów restrukturyzacji kredytów uzgodnionych z klientami, ocenie realności wysokości i terminów kwot uzyskanych w procesie windykacji zabezpieczeń oraz innych informacjach uzyskanych w trakcie monitorowania kredytu.

W przypadku kiedy po dokonaniu szacunków, Bank nie stwierdzi na kredycie z portfela default utraty wartości, na kredyt ten tworzony jest odpis na poniesione lecz niezidentyfikowane straty (IBNR), którego wielkość jest uzależniona od wartości bilansowej ekspozycji oraz charakterystyki homogenicznego koszyka kredytowego, do którego kredyt ten jest klasyfikowany. W przypadku, gdy w ocenie Banku kredytu nie można zaklasyfikować do żadnego z homogenicznych koszyków kredytowych decyzję o typie i wielkości odpisu aktualizacyjnego podejmuje Komitet Kredytowy Banku.

Niezależnie od powyższego, realizując zapisy znowelizowanej Rekomendacji R, Bank określił minimalny okres, który musi upłynąć, aby kredyt dla którego w okresach przeszłych stwierdzano utratę wartości mógł zostać ponownie zaklasyfikowany jako kredyt bez stwierdzonej utraty wartości. Zgodnie z przyjętymi zasadami kredyt wykazywany jako ekspozycja z utratą wartości przez pierwszy miesiąc po wystąpieniu sytuacji, w której

oszacowana bieżąca wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych jest co najmniej równa wartości bilansowej ekspozycji jest wciąż wykazywany jako ekspozycja ze stwierdzoną utratą wartości. Dopiero w kolejnym miesiącu ekspozycja jest wykazywana jako ekspozycja bez stwierdzonej utraty wartości.

Na portfel non-default, obejmujący kredyty, w przypadku których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości Bank tworzy odpis na straty poniesione, lecz niezidentyfikowane (IBNR). Odpis z tytułu IBNR odzwierciedla poziom straty kredytowej, który wystąpił na skutek zaistnienia zdarzeń utraty wartości, które nie zostały zidentyfikowane przez Bank do dnia bilansowego, ustalonej na podstawie historii strat dla kredytów o podobnych charakterystykach ryzyka.

Kalkulacja odpisów IBNR opiera się na oszacowaniu wartości bieżącej oczekiwanych przepływów pieniężnych poszczególnych ekspozycji z danego koszyka kredytowego oraz porównaniu jej z wartościami bilansowymi tych ekspozycji. Szacując wysokość oczekiwanych przepływów Bank bierze pod uwagę wartość rynkową zabezpieczeń poszczególnych ekspozycji oraz stosuje następujące parametry charakteryzujące koszyki kredytowe, do których zaliczane są poszczególne ekspozycje:

- prawdopodobieństwo wystąpienia w danym koszyku ekspozycji zagrożonych utratą wartości,
- stopa „uzdowień” ekspozycji z danego koszyka kredytowego,
- stopa odzysku z tytułu spłat dokonywanych przez klientów z danego koszyka kredytowego,
- stopa odzysku z tytułu realizacji zabezpieczeń ekspozycji kredytowych z danego koszyka kredytowego,
- minimalna wartość stopy straty dla koszyka kredytowego w przypadku niewypłacalności,
- szacowany okres windykacji zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.

W procesie szacowania odpisów IBNR Bank wyodrębnia ekspozycje kredytowe wobec klientów podwyższonego ryzyka („lista WATCH”), w przypadku których nie nastąpiło rozpoznanie przesłanki utraty wartości lecz identyfikuje się podwyższone ryzyko kredytowe będące wynikiem pogorszenia zdolności kredytowej klienta/projektu w kolejnych okresach sprawozdawczych. Dla klientów z w/w listy szacowanie odpisów IBNR odbywa się na podstawie parametrów określonych indywidualnie dla każdego z klientów:

- PD – prawdopodobieństwo default,
- RR – wskaźnik odzysku.

W przypadku ekspozycji jednostek samorządu terytorialnego – ze względu na całkowity brak historycznych przypadków identyfikacji sytuacji default, a tym samym brak możliwości oszacowania w/w parametrów – Bank tworzy odpisy IBNR na podstawie ekspercko wyznaczonego parametru.

Większość z wyżej wymienionych parametrów ustalana jest przez Bank empirycznie w oparciu o dane historyczne, które są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji, tak, aby uwzględnić oddziaływanie bieżących warunków oraz wyłączyć czynniki mające wpływ w okresie historycznym, które nie występują obecnie.

Ze względu na brak wystarczających danych historycznych, niektóre z powyższych parametrów są ustalane (lub korygowane) ekspercko w oparciu o wiedzę i doświadczenie pracowników Banku.

W szacunkach odpisów, Bank nie ujmuje strat oczekiwanych na skutek przyszłych zdarzeń, bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia.

Należności prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartościach netto tj. wartości brutto (obejmującej: kapitał kredytu, odsetki, nierozliczone prowizje) pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Kwota odpisu obciąża rachunek zysków i strat bieżącego okresu. Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujęty odpis z tego tytułu odwraca się poprzez zmniejszenie odpisów z tytułu utraty wartości. Odwrócenie nie może spowodować zwiększenia wartości bilansowej składnika aktywów finansowych ponad kwotę, która stanowiłaby zamortyzowany koszt tego składnika na dzień odwrócenia w sytuacji, gdyby ujęcie utraty wartości w ogóle nie miało miejsca. Kwotę odwróconego odpisu ujmuje się w pozycji odpisów z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Nieściągalne ekspozycje kredytowe są spisywane w ciężar odpisu na utratę wartości kredytów.

Bank tworzy odpisy z tytułu utraty wartości na zobowiązania pozabilansowe (niewypłacone kredyty) o charakterze bezwarunkowym, nie tworzy natomiast odpisów na zobowiązania pozabilansowe (niewypłacone kredyty) o charakterze warunkowym (na dzień 31 grudnia 2015 r. Bank nie posiadał zobowiązań o charakterze bezwarunkowym). Szacowaniem odpisów z tytułu utraty wartości objęte są wszystkie ekspozycje klasyfikowane przez Bank do kategorii forbearance. Szczegółowe informacje dotyczące praktyki forbearance zostały opisane w nocie 39.

h) Rzeczowe aktywa trwałe

Składniki rzeczowych aktywów trwałych

Składniki rzeczowych aktywów trwałych wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszone o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne dokonywane są według metody liniowej przez okres użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych i wykazywane w rachunku zysków i strat. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników majątku trwałego. Bank stosuje następujące stawki amortyzacji dla podstawowych grup rzeczowych aktywów trwałych:

• inwestycja w obcym środku trwałym	10% – 20%
• maszyny i urządzenia	10% – 30%
• środki transportu	20% – 33%

Dla środków trwałych o znacznej wartości Bank może stosować odmienne, ustalone indywidualnie stawki amortyzacji.

i) Wartości niematerialne

Oprogramowanie komputerowe

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są ujmowane w aktywach w wysokości poniesionych kosztów nabycia i jego zaimplementowania.

Nakłady związane z utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

Amortyzacja

Wartości niematerialne amortyzowane są metodą liniową i prezentowane według kosztu nabycia pomniejszonego o umorzenie. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników wartości niematerialnych. Bank stosuje następujące stawki amortyzacji dla podstawowych grup wartości niematerialnych.

- oprogramowanie komputerów i prawa autorskie licencje 50%

Dla wartości niematerialnych o znacznej wartości Bank może stosować odmiennie, ustalone indywidualnie stawki amortyzacji.

j) Aktywa będące przedmiotem umów leasingu

Bank jest stroną umów leasingowych na podstawie, których przyjmuje do odpłatnego używania obce środki trwale przez określony okres.

Leasing finansowy

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo na Bank całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy, przedmiot leasingu jest ujmowany w aktywach jako środek trwały i jednocześnie ujmowane jest zobowiązanie w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Koszty z tytułu leasingu finansowego ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat w pozycji Koszty z tytułu odsetek.

Aktywa trwale będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jednakże, gdy brak jest pewności co do przejścia prawa własności przedmiotu umowy, wówczas aktywa trwale używane na podstawie umów leasingu finansowego są amortyzowane przez okres krótszy z dwóch okresów tj. przewidywany okres użytkowania lub okres trwania leasingu.

k) Pozostałe składniki sprawozdania z sytuacji finansowej

Należności

Należności, inne niż należności finansowe są ujmowane w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zobowiązania

Zobowiązania, inne niż zobowiązania finansowe są ujmowane w kwocie wymagającej zapłaty.

l) Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

Wartości aktywów Banku innych niż aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, są przeglądane na koniec okresu sprawozdawczego w celu określenia, czy zaistniały przesłanki utraty wartości.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgową aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat w pozycji pozostałe koszty operacyjne.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgową aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

m) Kapitały własne

Bank nie posiada uprzywilejowanego kapitału zakładowego jak również Bank nie nabywał akcji własnych i nie emitował obligacji zamiennych.

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującymi przepisami tj. właściwymi ustawami oraz statutem Banku. Do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski z lat ubiegłych. Kapitały wykazywane są według wartości nominalnej.

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej.

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji z przeznaczeniem na pokrycie strat, jakie mogą wynikać w związku z działalnością Banku.

Kapitał rezerwowany tworzony jest z odpisów z zysku z przeznaczeniem na pokrycie szczególnych strat i wydatków Banku.

Kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się do różnic z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży z uwzględnieniem podatku dochodowego oraz z wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających z uwzględnieniem podatku dochodowego. Kapitał ten nie podlega dystrybucji. Na dzień wyłączenia z ksiąg składników wyżej wymienionych aktywów finansowych koszty i przychody ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Dywidendy są ujmowane jako zobowiązanie w okresie, w którym zostały zadeklarowane.

Wynik finansowy roku obrotowego stanowi zysk za okres wynikający z rachunku zysków i strat.

n) Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Wszystkie rezerwy tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Długoterminowe świadczenia pracownicze Banku obejmują odprawy emerytalne.

Rezerwę na odprawy emerytalne Bank ustala w oparciu o kwotę należnej odprawy, okresu zatrudnienia i nabycia praw emerytalnych.

Rezerwa na odprawy emerytalne ujmowana jest w pozycji Rezerwy.

Ze względu na niską wartość wyceny aktuarialnej, Bank nie dokonuje prezentacji zysków/strat aktuarialnych do składników innych całkowitych dochodów wynikającej z MSR 19.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze obejmują rezerwę z tytułu niewykorzystanych dni urlopu przysługujących pracownikom na podstawie Kodeksu Pracy. Wysokość rezerwy jest szacowana w oparciu o stan pozostających do wykorzystania dni urlopu.

Rezerwa na niewykorzystane urlopy ujmowana jest w bilansie w pozycji Inne zobowiązania.

Rezerwa na koszty administracyjne

Składnikami rezerwy na koszty administracyjne są rezerwy na koszty wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnych okresach oraz rezerwy z tytułu świadczeń na rzecz pracowników (tj. nagrody, zmienne składniki wynagrodzeń).

Rezerwa na koszty administracyjne ujmowana jest w bilansie w pozycji Inne zobowiązania.

Bank w celu prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem, w tym zniechęcenia do podejmowania ryzyka wykraczającego poza poziom akceptowany przez Bank, realizacji strategicznego prowadzenia działalności oraz wspierania zapobiegania konfliktów interesów stosuje politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kluczowe w Banku. Otrzymany składnik zmiennego wynagrodzenia jest wypłacany w formie pieniężnej i akcji fantomowych, przy czym akcje fantomowe stanowią co najmniej 50 % łącznej wartości składnika zmiennego. Co najmniej 40 % składnika zmiennego wynagrodzenia jest rozliczane i wypłacane w okresie od trzech do sześciu lat. Okres odroczenia uwzględnia cykl koniunkturalny, charakter i ryzyko prowadzonej działalności, a także cele wynikające z pełnionej funkcji pracownika. Rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji koszty pracownicze ogólnych kosztów administracyjnych.

o) Wynik z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek dla wszystkich instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat w wysokości zamortyzowanych kosztów przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego (albo grupy aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych) oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów.

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy

procentowej Bank dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje i punkty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta.

W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody z tytułu odsetek zawierają kwotę odsetek naliczonych od aktywów, w tym od kredytów i pożyczek dla których została stwierdzona utrata wartości.

p) Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Bank.

Prowizje i opłaty bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych lub zobowiązań (zarówno przychody jak i koszty) są ujmowane w rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej w przychodach i kosztach z tytułu odsetek.

Prowizje i opłaty zaliczane na bieżąco do rachunku zysków i strat obejmują głównie przychody z prowizji za wcześniejszą spłatę kredytu, opłaty za inspekcje, opłaty za monity, opłaty za zaświadczenia, zwroty z tytułu poniesionych opłat sądowych oraz zwroty z tytułu poniesionych opłat za ubezpieczenie kredytu. W pozycji tej ujęty jest również zwrot kosztów za czynności wykonywane przez Bank przy realizacji umowy ubezpieczenia nieruchomości stanowiących zabezpieczenie kredytów udzielonych przez Bank. Bank działając w roli ubezpieczającego nie pobiera wynagrodzenia od Zakładu ubezpieczeń.

Koszty prowizji i opłat zaliczane do rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia dotyczą opłat za inspekcje, opłat sądowych, opłat za ubezpieczenie kredytu, prowizji od gwarancji otrzymanych i innych. Zwrot kosztów czynności związanych z zawarciem i obsługą umowy ubezpieczenia Bank ujmuje w przychodach z tytułu prowizji w momencie sprzedaży produktu ubezpieczeniowego lub jego odnowienia. Przychody i koszty związane z otrzymaniem składki od klienta i zaplaceniem jej do Zakładu ubezpieczeń ujmowane są w przychodach i kosztach prowizyjnych w momencie otrzymania składki od klienta lub zaplaceniu jej do Zakładu ubezpieczeń.

q) Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu

Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu obejmuje:

– *Wynik z pozycji wymiany (różnice kursowe)*

Wynik z pozycji wymiany obejmuje różnice kursowe z bieżących transakcji kupna i sprzedaży walut, jak i różnice kursowe powstałe w związku z wyceną do średniego kursu ogłoszonego przez NBP na każdy dzień bilansowy pozycji aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych oraz transakcji FX-SPOT.

– *Wynik z wyceny walutowych odpisów z tytułu utraty wartości*

Wynik ten zawiera wycenę do średniego kursu ogłoszonego przez NBP walutowych odpisów z tytułu utraty wartości.

– *Wynik na instrumentach pochodnych przeznaczonych do obrotu*

Wynik ten zawiera zyski i straty powstałe ze zbycia oraz zmian wartości godziwej aktywów i zobowiązań przeznaczonych do obrotu.

r) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością Banku. Są to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, otrzymane i zapłacone odszkodowania, kary i grzywny, jak również przychody z tytułu zwrotu opłaty BFG przez klientów Banku.

s) Podatek dochodowy

Podatek dochodowy składa się z podatku bieżącego oraz odroczonego. Podatek dochodowy ujemny jest w rachunku zysków i strat za wyjątkiem sytuacji, gdy podatek ujemny jest w kapitale.

Bieżący podatek jest oczekiwanym zobowiązaniem podatkowym odnoszącym się do przychodu do opodatkowania przy użyciu stopy podatkowej obowiązującej w okresie sprawozdawczym, wraz ze wszystkimi korektami zobowiązania podatkowego dotyczącego poprzednich lat.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest kalkulowana przy użyciu metody bilansowej, poprzez wyliczenie przejściowych różnic pomiędzy wartością bilansową aktywów i zobowiązań oraz ich wartością podatkową.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujemny jest w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty przyszły dochód do opodatkowania. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazuje się w stopniu, w jakim jest prawdopodobne wykorzystanie nierozliczonych strat podatkowych i niewykorzystanych ulg podatkowych.

Wyliczona rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej netto jako aktywa lub rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

t) Sprawozdawczość dotycząca operacyjnych segmentów działalności

W Banku nie funkcjonują segmenty operacyjne wyodrębnione w celu podejmowania decyzji operacyjnych oraz oceny wyników działalności w rozumieniu wymogów MSSF 8 Segmenty operacyjne; w szczególności koszty refinansowania oraz koszty działalności są zarządzane centralnie i nie są alokowane do poszczególnych linii biznesowych.

u) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Bank klasyfikuje składniki aktywów trwałych jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Składniki aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się w kwocie niższej z ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży jest ujemny w pozostałych kosztach operacyjnych.

Działalność zaniechana to element działalności Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży oraz stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności Banku lub jej geograficzny obszar działalności lub też jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży. Kwalifikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie, w którym spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży lub gdy została zbyta.

- v) Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały zatwierdzone i opublikowane przez Unię Europejską i weszły w życie od lub po 1 stycznia 2015 roku

Standard/Interpretacja	Opis	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
MSR 19 (zmiana) <i>"Świadczenia pracownicze"</i>	Zmiana dotyczy składek wnoszonych do programów określonych świadczeń przez pracowników lub strony trzecie. Celem zmian jest uproszczenie ujęcia składek, które nie zależą od okresu zatrudnienia, na przykład składki pracownicze ustalone jako stały procent wynagrodzenia.	1 lutego 2015 r.
KIMSF 21 <i>"Opłaty publiczne"</i>	KIMSF 21 to interpretacja MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”. MSR 37 określa kryteria rozpoznawania zobowiązania, jednym z których jest wymóg posiadania obecnego obowiązku wynikający z przeszłych zdarzeń (tzw. zdarzenie obligujące). Interpretacja wyjaśnia, że zdarzeniem skutkującym powstaniem zobowiązania do uiszczenia opłaty jest działalność podlegająca opłacie określona w odpowiednich przepisach prawnych.	17 czerwca 2014 r.
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2010-2012	Dokonano zmian do różnych standardów i interpretacji w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do Standardów (MSSF 2, MSSF 3, MSSF 8, MSSF 13, MSR 16, MSR 24 oraz MSR 38) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa. Wprowadzone zmiany doprecyzowały wymagane ujęcie księgowe w sytuacjach, w których poprzednio dopuszczana była dowolność interpretacji. Najważniejsze z nich to nowe lub zmienione wymogi dotyczące: (i) definicji „warunku nabycia uprawnień”; (ii) rozliczania zapłaty warunkowej w połączeniu przedsięwzięć; (iii) agregacji segmentów operacyjnych i uzgodnienia sumy aktywów segmentów sprawozdawczych do aktywów jednostki; (iv) wyceny krótkoterminowych należności i zobowiązań; (v) proporcjonalnego przekształcenia skumulowanego umorzenia w modelu przeszacowania oraz (vi) definicji kluczowych członków kierownictwa.	1 lutego 2015 r.
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2011-2013	Dokonano zmian do różnych standardów i interpretacji w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do Standardów (MSSF 1, MSSF 3, MSSF 13 oraz MSR 40) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa. Wprowadzone zmiany doprecyzowały wymagane ujęcie księgowe w sytuacjach, w których poprzednio dopuszczana była dowolność interpretacji. Najważniejsze z nich to nowe lub zmienione wymogi	1 stycznia 2015 r.

Standard/Interpretacja	Opis	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
	<p>dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) znaczenia obowiązujących MSSE w MSSF 1; (ii) zakresu zwolnień dotyczących wspólnych przedsięwzięć; (iii) zakresu paragrafu 52 MSSF 13 (zwolnienie portfela); (iv) doprecyzowania relacji między MSSF 3 a MSR 40 dotyczącej klasyfikacji nieruchomości jako inwestycyjnych lub użytkowanych we własnym zakresie. 	

- w) Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale jeszcze nie weszły w życie

Standard/Interpretacja	Opis	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
MSSF 11 (zmiana) <i>„Wspólne ustalenia umowne”</i>	Zmiany dostarczają nowe wskazówki w zakresie sposobu rozliczania nabycia udziałów we wspólnych operacjach mającego formę przedsięwzięcia.	1 stycznia 2016r.
MSR 1 (zmiana) <i>„Prezentacja sprawozdań finansowych”</i>	Zmiany do MSR 1 mają na celu zachęcanie jednostek do zastosowania profesjonalnego osądu w celu określenia, jakie informacje podlegają ujawnieniu w sprawozdaniu finansowym jednostki. Na przykład, zmiany określają jasno, że istotność ma zastosowanie do całości sprawozdania finansowego oraz że włączanie nieistotnych informacji może zmniejszyć przydatność ujawnień w sprawozdaniu finansowym. Ponadto zmiany wyjaśniają, że jednostki powinny korzystać z profesjonalnego osądu w celu ustalenia, gdzie i w jakiej kolejności zaprezentować ujawnienia w sprawozdaniu finansowym.	1 stycznia 2016r.
MSR 16 (zmiana) <i>„Rzeczowe aktywa trwałe”</i> oraz MSR 38 (zmiana) <i>„Aktywa niematerialne”</i>	Zmiany precyzują, że stosowanie metod opartych na przychodach do obliczania amortyzacji środka trwałego nie jest właściwe, ponieważ przychody uzyskane z działalności, która obejmuje wykorzystanie aktywów na ogół odzwierciedla czynniki inne niż konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów. Zmiany precyzują również, że przyjęcie przychodu jako podstawy pomiaru zużycia korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów niematerialnych jest co do zasady uważane za nieodpowiednie. Dopuszczalne są jednak odstępstwa od tej zasady w ściśle określonych okolicznościach.	1 stycznia 2016r.
MSR 16 (zmiana) <i>„Rzeczowe aktywa trwałe”</i> oraz MSR 41 (zmiana) <i>„Rolnictwo”</i>	Zmiany włączają uprawy roślinne, które są wykorzystywane wyłącznie w celu wzrostu produktów, w zakres MSR 16 i w związku z tym rozliczane one są w taki sam sposób jak rzeczowe aktywa trwałe.	1 stycznia 2016r.
MSR 27 (zmiana) <i>„Jednostkowe sprawozdania finansowe”</i>	Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych opublikowane przez RMSR w dniu 12 sierpnia 2014 roku. Zmiany mają na celu przywrócenie metody praw własności jako dodatkowej opcji rozliczania inwestycji w jednostkach zależnych, wspólnych przedsięwzięciach i jednostkach stowarzyszonych w jednostkowych sprawozdaniach finansowych jednostek.	1 stycznia 2016r.

<p>Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2012-2014</p>	<p>Dokonano zmian do różnych standardów i interpretacji w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do Standardów (MSSF 5, MSSF 7, MSR 19 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa. Wprowadzone zmiany doprecyzowały wymagane ujęcie księgowe w sytuacjach, w których poprzednio dopuszczana była dowolność interpretacji. Poprawki zawierają nowe lub zmienione wymogi dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) zmiany w metodach zbycia; (ii) kontraktów usługowych; (iii) zastosowania poprawek do MSSF 7 w skróconych śródrocznych sprawozdaniach finansowych; (iv) Stopa dyskonta: emisje na rynkach regionalnych; (v) ujawniania informacji „w innym miejscu śródrocznego raportu finansowego”. 	<p>1 stycznia 2016r.</p>
--	---	--------------------------

- x) Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską

<p>MSSF 9 <i>„Instrumenty finansowe”</i></p>	<p>Jest standardem zastępującym MSR 39 „Instrumenty finansowe – ujmowanie i wycena”. MSSF 9 określa wymogi w zakresie ujmowania i wyceny, utraty wartości, zaprzestania ujmowania oraz rachunkowości zabezpieczeń.</p> <p>MSSF 9 wprowadza nowe podejście do klasyfikacji aktywów finansowych, która uzależniona jest od charakterystyki przepływów pieniężnych oraz modelu biznesowego związanymi z danymi aktywami. Takie jednolite podejście oparte na zasadach zastępuje istniejące wymagania oparte na regulach zgodnie z MSR 39. Nowy model skutkuje również ujednoczeniem modelu utraty wartości w stosunku do wszystkich instrumentów finansowych.</p> <p>MSSF 9 wprowadza nowy model utraty wartości ustalonej w oparciu o oczekiwane straty, który wymaga bieżącego uznawania oczekiwanych strat kredytowych. W szczególności, nowy standard wymaga, aby jednostki ujmowały oczekiwane straty kredytowe w momencie kiedy instrumenty finansowe są ujmowane po raz pierwszy oraz ujmowały wszelkie oczekiwane straty z całego okresu życia instrumentów w szybszy niż dotychczas sposób.</p> <p>MSSF 9 wprowadza zreformowany model rachunkowości zabezpieczeń, z rozszerzonymi wymaganiami ujawnień o działalności zarządzania ryzykiem. Nowy model stanowi znaczącą zmianę rachunkowości zabezpieczeń, która ma na celu dostosowanie zasad rachunkowości do praktycznej działalności zarządzania ryzykiem.</p> <p>MSSF 9 usuwa zmienność wyniku finansowego, powodowaną przez zmiany ryzyka kredytowego zobowiązań wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej. Ta zmiana oznacza, że zyski na zobowiązaniach spowodowane pogorszeniem własnego ryzyka kredytowego jednostki nie są ujmowane w rachunku zysków i strat.</p>	<p>1 stycznia 2018r.</p>
<p>MSSF 14 <i>„Odroczone salda z regulowanej działalności”</i></p>	<p>Standard ten ma na celu umożliwienie podmiotom stosującym MSSF po raz pierwszy, a które obecnie ujmują odroczone salda z działalności regulacyjnej zgodnie z ich poprzednimi ogólnie przyjętymi zasad rachunkowości, kontynuację ujmowania tych sald po przejściu na MSSF.</p>	<p>1 stycznia 2016r.</p>

<p>MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”</p>	<p>Standard ten określa, w jaki sposób i kiedy ujmuje się przychody, jak i wymaga dostarczenia bardziej szczegółowych ujawnień. Standard zastępuje MSR 18 „Przychody”, MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów. Standard ma zastosowanie do prawie wszystkich umów z klientami (główne wyjątki dotyczą umów leasingowych, instrumentów finansowych oraz umów ubezpieczeniowych). Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w taki sposób, aby odzwierciedlić transfer towarów lub usług na rzecz klientów oraz w takiej kwocie, które odzwierciedla wysokość wynagrodzenia (tj. płatność), do którego spółka spodziewa się uzyskać prawo w zamian za towary lub usługi. Standard dostarcza również wytyczne ujmowania transakcji, które nie były szczegółowo regulowane przez dotychczasowe standardy (np. przychody z usług czy modyfikacje umów) jak i dostarcza obszerniejsze wyjaśnienia na temat ujmowania umów wieloelementowych.</p>	<p>1 stycznia 2018r.</p>
<p>MSSF 16 „Leasing”</p>	<p>MSSF 16 „Leasing” został wydany przez RMSR w dniu 13 stycznia 2016 roku. Zgodnie z MSSF 16 leasingobiorca ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Prawo do użytkowania składnika aktywów jest traktowane podobnie jak inne aktywa niefinansowe i odpowiednio amortyzowane. Zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się początkowo w wartości bieżącej opłat leasingowych płatnych w okresie leasingu, zdyskontowanej o stopę zawartą w leasingu, jeżeli jej ustalenie nie jest trudne. Jeżeli nie można łatwo określić tej stopy, leasingobiorca stosuje krańcową stopę procentową. W odniesieniu do klasyfikacji leasingu u leasingodawców, przeprowadza się ją tak samo jak zgodnie z MSR 17 – tj. jako leasing operacyjny lub finansowy. U leasingodawcy leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania odnośnych aktywów. W przeciwnym przypadku leasing jest klasyfikowany jako leasing operacyjny. W leasingu finansowym leasingodawca rozpoznaje przychody finansowe przez okres leasingu, w oparciu o stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji netto. Leasingodawca ujmuje płatności leasingu operacyjnego w przychody liniowo lub w inny systematyczny sposób, jeśli lepiej odzwierciedla wzór otrzymywania korzyści z wykorzystania odnośnych aktywów.</p>	<p>1 stycznia 2019r.</p>
<p>MSSF 10 (zmiana) „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 (zmiana) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”</p>	<p>Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem opublikowane w dniu 11 września 2014 roku. Zmiany mają na celu usunięcie sprzeczności między wymogami MSR 28 a MSSF 10 oraz wyjaśniają, że ujęcie zysku lub straty w transakcjach z udziałem jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia zależy od tego czy sprzedane lub wniesione aktywa stanowią przedsięwzięcie.</p>	<p>Data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności</p>

<p>MSSF 10 (zmiana) „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 (zmiana) „Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 28 (zmiana) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”</p>	<p>Pomniejsze zmiany do MSSF 10, MSSF 12 oraz MSR 28 wprowadzają wyjaśnienia w odniesieniu do rozliczania jednostek inwestycyjnych. Zmiany dostarczają także, w szczególnych okolicznościach, pewne zwolnienia w tym aspekcie.</p>	<p>1 stycznia 2016r.</p>
<p>MSR 7 (zmiana) „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych”</p>	<p>Zmiany doprecyzowujące MSR 7 mają na celu poprawę informacji przekazywanych na rzecz użytkowników sprawozdań finansowych o działalności finansowej jednostki. Zmiany wymagają, aby jednostka wystosowała ujawnienia umożliwiające.</p>	<p>1 stycznia 2017r.</p>
<p>MSR 12 (zmiana) „Podatek dochodowy”</p>	<p>Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” – Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat zostały wydane przez RMSR w dniu 19 stycznia 2016 roku. Zmiany do MSR 12 wyjaśniają sposób wykazywania aktywów z tytułu odroczonego podatku w związku z instrumentami dłużnymi wycenianymi w wartości godziwej.</p>	<p>1 stycznia 2017r.</p>

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Noty do rachunku zysków i strat

1) Wynik z tytułu odsetek

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
<i>Przychody z tytułu odsetek od:</i>		
Należności od banków	355	841
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	60 908	64 854
- w tym, kredytów i pożyczek, dla których została stwierdzona utrata wartości	6 775	6 390
Papierów wartościowych	1 556	2 585
Instrumentów zabezpieczających	7 308	5 366
	<u>70 127</u>	<u>73 646</u>
<i>Koszty z tytułu odsetek od:</i>		
Depozytów bankowych i zaciągniętych kredytów	-3 896	-5 533
Wyemitowanych papierów wartościowych	-32 455	-36 634
Depozytów klientów	-73	-290
	<u>-36 424</u>	<u>-42 457</u>
Wynik z tytułu odsetek	<u><u>33 703</u></u>	<u><u>31 189</u></u>

2) Wynik z tytułu prowizji i opłat

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
<i>Przychody w tytułu prowizji i opłat</i>		
Prowizje i opłaty od kredytów i pożyczek	1 560	1 710
	<u>1 560</u>	<u>1 710</u>
<i>Koszty z tytułu prowizji i opłat</i>		
Prowizje i opłaty od kredytów i pożyczek	-170	-186
Prowizje za przelewy i inne transakcje płatnicze	-264	-317
	<u>-434</u>	<u>-503</u>
Wynik z tytułu prowizji i opłat	<u><u>1 126</u></u>	<u><u>1 207</u></u>

3) Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Wynik z pozycji wymiany (różnice kursowe)	1 706	1 775
Wynik z wyceny walutowych odpisów z tytułu utraty wartości	-488	-218
Wynik z instrumentów pochodnych	2 113	2 566
Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu	3 331	4 123

4) Wynik z inwestycji finansowych

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	0	642
Wynik z inwestycji finansowych	0	642

5) Pozostałe przychody operacyjne

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	0	21
Przychody z tytułu zwrotu opłaty BFG przez klientów	353	48
Przychody z tytułu zwrotu nadpłaty składek na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami (KNF)	58	84
Inne	8	7
	419	160

6) Ogólne koszty administracyjne

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Koszty pracownicze:		
Wynagrodzenia	-9 627	-9 709
Świadczenia pracownicze	-1 575	-1 588
Rezerwa na pracownicze sprawy sporne	-78	0
Koszty utrzymania i wynajmu budynków	-2 444	-2 281
Pozostałe koszty administracyjne	-10 104	-4 283
- w tym, składki i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	-1 938	-1 024
- w tym, składki na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami (KNF)	-205	-188
- w tym, rezerwa na Fundusz Wsparcia	-4 483	0
Amortyzacja:		
Rzeczowych aktywów trwałych	-166	-255
Wartości niematerialnych	-19	-9
	<u>-24 013</u>	<u>-18 125</u>

W 2015 roku Bank dokonał obowiązkowej wpłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w kwocie 22 tys. zł przeznaczonej na wypłatę środków gwarantowanych deponentom Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa. Obowiązek ten powstał w związku ze spełnieniem się w dniu 23 listopada 2015 roku warunku gwarancji, w rozumieniu art. 2 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. z 2014 r. poz. 1866, z późn.zm.). Kwota ta obciążyla ogólne koszty administracyjne i została zaprezentowana w pozycji „Składki i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny”.

Bank zgodnie z otrzymanym pismem od Rady Funduszu Wsparcia Kredytobiorców utworzył w 2015 roku rezerwę (tj. rezerwa na Fundusz Wsparcia) na pokrycie składki przypadającej na danego kredytodawcę zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy (Dz. U. z 2015 r. poz. 1925).

7) Odpisy z tytułu utraty wartości

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Utworzenie odpisu na poniesione i zidentyfikowane straty	-14 051	-14 235
Rozwiązanie odpisu na poniesione i zidentyfikowane straty	6 833	8 102
Odpisy na poniesione i niezidentyfikowane straty netto (IBNR)	-31	-191
	<u>-7 249</u>	<u>-6 324</u>

8) Pozostałe koszty operacyjne

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Koszty z tytułu odpisów aktualizujących na pozostałe należności	0	-5
Inne	-21	-27
	<u>-21</u>	<u>-32</u>

9) Podatek dochodowy

Ujęty w rachunku zysków i strat

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Bieżący podatek		
Bieżący rok	-752	-1 486
Podatek odroczony		
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	-1 499	-1 307
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	<u>-2 251</u>	<u>-2 793</u>

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Związany z wyceną do wartości godziwej aktywów dostępnych do sprzedaży	-30	17
Związany z wyceną przepływów pieniężnych dot. rachunkowości zabezpieczeń	2	-259
	<u>-28</u>	<u>-242</u>

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Zysk przed opodatkowaniem	7 296	12 840
Obciążenie podatkowe według krajowej stawki podatku	-1 386	-2 440
Obciążenia z tytułu kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania przychodu	4 346	1 862
Pozostałe	207	0
Efekt podatkowy – różnica pomiędzy obciążeniem podatkowym wg stawki efektywnej	865	353
Obciążenie podatkowe efektywne	<u>-2 251</u>	<u>-2 793</u>
Krajowa stawka podatkowa	19,0%	19,0%
Efektywna stawka podatkowa	<u>30,9%</u>	<u>21,8%</u>

10) Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Wyliczenie podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję na dzień 31 grudnia 2015 r. oparte było na zysku przypadającym na zwykłych akcjonariuszy w kwocie 5 045 tys. zł (2014: 10 047 tys. zł) oraz średniej ważonej ilości akcji zwykłych występujących na koniec okresu sprawozdawczego tj. 31 grudnia 2015 r. w liczbie 2 230 (2014: 2 230).

Zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Zysk za okres	5 045	10 047
Zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy	<u>2,26</u>	<u>4,51</u>

Średnia ważona ilość akcji zwykłych

<i>W szt.</i>	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
Wyemitowane akcje zwykłe na dzień 1 stycznia	2 230	2 230
Zwiększenie kapitału zakładowego	0	0
Średnia ważona ilość akcji zwykłych na dzień 31 grudnia	<u>2 230</u>	<u>2 230</u>

Noty do sprawozdania z sytuacji finansowej

11) Kasa i środki w Banku Centralnym

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Środki na rachunkach w Banku Centralnym	<u>1</u>	<u>1</u>
	<u>1</u>	<u>1</u>

Środki pieniężne na rachunku w Narodowym Banku Polskim ze względu na brak konieczności utrzymywania rezerwy obowiązkowej służą w całości bieżącej działalności Banku.

12) Należności od banków

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
W rachunku bieżącym	24 144	5 496
Depozyty	<u>831</u>	<u>10 669</u>
Razem brutto	<u>24 975</u>	<u>16 165</u>
Odsetki	<u>0</u>	<u>1</u>
Należności od banków	<u>24 975</u>	<u>16 166</u>

Należności od banków wg terminów zapadalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
do 1 miesiąca	<u>24 975</u>	<u>16 165</u>
Razem brutto	<u>24 975</u>	<u>16 165</u>
Odsetki	<u>0</u>	<u>1</u>
Należności od banków	<u>24 975</u>	<u>16 166</u>

Należności od banków wg walut

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
PLN	858	10 695
EUR	4 319	1 428
CHF	19 647	3 871
USD	<u>151</u>	<u>171</u>
Razem brutto	<u>24 975</u>	<u>16 165</u>
Odsetki	<u>0</u>	<u>1</u>
Należności od banków	<u>24 975</u>	<u>16 166</u>

13) Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Pochodne instrumenty finansowe (dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych)	1 177	202
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	1 177	202

Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu) wg terminów zapadalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
do 1 miesiąca	1 177	202
Razem aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	1 177	202

Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu) – wartości nominalne i ich wycena

Na dzień 31 grudnia 2015 r. <i>W tysiącach zł</i>	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Razem	Wartości godziwe	
	poniżej 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku		Aktywa	Zobowiązania
Walutowe instrumenty pochodne						
Instrumenty znajdujące się w obrocie pozagiełdowym:						
Kontrakty walutowe (FX)	766	0	0	766	23	0
Swapy walutowe (FX Swap)	146 419	0	0	146 419	1 154	362
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	0	0	0	0
Razem	147 185	0	0	147 185	1 177	362

Na dzień 31 grudnia 2014 r. <i>W tysiącach zł</i>	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Razem	Wartości godziwe	
	poniżej 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku		Aktywa	Zobowiązania
Walutowe instrumenty pochodne						
Instrumenty znajdujące się w obrocie pozagiełdowym:						
Kontrakty walutowe (FX)	857	0	0	857	32	0
Swapy walutowe (FX Swap)	148 773	0	0	148 773	170	1 345
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	0	0	0	0
Razem	149 630	0	0	149 630	202	1 345

Kontrakty walutowe

Pozycje pieniężne denominowane w obcej walucie są zabezpieczane za pomocą walutowych instrumentów pochodnych (swapy walutowe oraz CIRS). Swapy walutowe są instrumentami polegającymi na równoczesnym, natychmiastowym kupnie/sprzedaży waluty oraz jej terminowym odkupie/odsprzedaży po kursie ustalonym w dniu zawarcia transakcji. CIRS-y dodatkowo polegają na wymianie płatności odsetkowych w różnej walucie. Zasady wymiany płatności ustalane są z chwilą zawarcia transakcji. Korzyścią z posiadania tych instrumentów jest zabezpieczenie przed ryzykiem kursowym.

Bank nie zawierał kontraktów futures oraz opcji.

Wg stanu na 31 grudnia 2015 r. oraz wg stanu na 31 grudnia 2014 r. Bank nie posiadał wbudowanych instrumentów pochodnych.

Wg stanu na 31 grudnia 2015 r. oraz wg stanu na 31 grudnia 2014 r. nie było dodatkowych warunków dotyczących instrumentów finansowych, które - w przypadku wystąpienia - znacznie zmieniłyby profil płatności/ryzyka.

14) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Osoby fizyczne	922 585	887 776
Podmioty gospodarcze	1 161 280	882 414
Sektor publiczny	6 212	6 661
Razem – kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 090 077	1 776 851
Odsetki	38 622	32 544
Odpisy z tytułu utraty wartości	-65 174	-62 198
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 063 525	1 747 197

Kredyty i pożyczki wg terminów zapadalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
do 1 miesiąca	149 828	154 395
od 1 do 3 miesięcy	51 451	39 917
od 3 miesięcy do 1 roku	156 897	69 225
od 1 roku do 5 lat	733 877	539 148
powyżej 5 lat	998 024	974 166
Razem – kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 090 077	1 776 851
Odsetki	38 622	32 544
Odpisy z tytułu utraty wartości	-65 174	-62 198
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 063 525	1 747 197

Kredyty i pożyczki wg walut

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
PLN	804 751	779 476
EUR	595 692	307 965
CHF	683 398	683 458
USD	6 236	5 952
Razem – kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 090 077	1 776 851
Odsetki	38 622	32 544
Odpisy z tytułu utraty wartości	-65 174	-62 198
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 063 525	1 747 197

15) Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Saldo na 1 stycznia	-62 198	-61 389
Zmiany w wartości odpisów:	-2 976	-809
Odpisy utworzone w okresie	-25 256	-21 243
Umorzenia i spisania	4 761	5 733
Odwrócenie odpisów	18 007	14 919
Wycena walutowych odpisów z tytułu utraty wartości	-488	-218
Saldo na 31 grudnia	-65 174	-62 198

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. na odpisy z tytułu utraty wartości należności z tytułu pożyczek i kredytów składały się następujące kategorie:

- utrata wartości – 60 290 tys. zł
- odpisy na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR) – 4 884 tys. zł.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. na odpisy z tytułu utraty wartości należności z tytułu pożyczek i kredytów składały się następujące kategorie:

- utrata wartości – 57 581 tys. zł
- odpisy na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR) – 4 617 tys. zł.

Metodologia w zakresie odpisów z tytułu utraty wartości oraz odpisów na straty poniesione, lecz nie zidentyfikowane (IBNR) została zaprezentowana w punkcie g istotnych zasad rachunkowości.

16) Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	88 940	53 663
	<u>88 940</u>	<u>53 663</u>

Wycena obligacji skarbowych jest wyliczana w oparciu o notowania Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży wyceniane wg wartości godziwej

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Papiery wartościowe Skarbu Państwa:		
Bony skarbowe	0	0
Obligacje	88 940	53 663
	<u>88 940</u>	<u>53 663</u>

Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży wg terminów zapadalności

Na dzień 31 grudnia 2015 r.	do 3 m-cy	Od 3 m-cy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
<i>W tysiącach zł</i>					
Aktywa dostępne do sprzedaży	0	0	83 976	4 964	88 940
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>83 976</u>	<u>4 964</u>	<u>88 940</u>

Na dzień 31 grudnia 2014 r.	do 3 m-cy	Od 3 m-cy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
<i>W tysiącach zł</i>					
Aktywa dostępne do sprzedaży	0	0	48 677	4 986	53 663
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>48 677</u>	<u>4 986</u>	<u>53 663</u>

Zmiana stanu papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Stan na początek okresu	53 663	67 858
Zakup	35 000	45 200
Sprzedaż i wykup	0	-60 000
Zmiany wartości godziwej	158	-89
Odsetki naliczone	1 459	2 384
Rozliczone odsetki należne	-1 260	-2 565
Inne zmiany/rozliczenie dyskonta	-80	875
Stan na koniec okresu	<u>88 940</u>	<u>53 663</u>

17) Rzeczowe aktywa trwałe

W tysiącach zł

	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość w cenie nabycia						
Saldo na dzień 1 stycznia 2014 r.	450	131	458	5 043	0	6 082
Zwiększenia	0	0	135	72	15	222
Zmniejszenia	0	0	-98	-129	-13	-240
Saldo na dzień 31 grudnia 2014 r.	450	131	495	4 986	2	6 064
Saldo na dzień 1 stycznia 2015 r.	450	131	495	4 986	2	6 064
Zwiększenia	0	0	0	82	154	236
Zmniejszenia	0	0	0	-1 382	-25	-1 407
Saldo na dzień 31 grudnia 2015 r.	450	131	495	3 686	131	4 893
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości						
Saldo na dzień 1 stycznia 2014 r.	203	79	343	4 964	0	5 589
Amortyzacja bieżącego okresu	45	11	113	86	0	255
Likwidacja i sprzedaż	0	0	-98	-129	0	-227
Saldo na dzień 31 grudnia 2014 r.	248	90	358	4 921	0	5 617
Saldo na dzień 1 stycznia 2015 r.	248	90	358	4 921	0	5 617
Amortyzacja bieżącego okresu	45	10	72	39	0	166
Likwidacja i sprzedaż	0	0	0	-1 382	0	-1 382
Saldo na dzień 31 grudnia 2015 r.	293	100	430	3 578	0	4 401
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2014 r.	247	52	115	79	0	493
Na dzień 31 grudnia 2014 r.	202	41	137	65	2	447
Na dzień 1 stycznia 2015 r.	202	41	137	65	2	447
Na dzień 31 grudnia 2015 r.	157	31	65	108	131	492

18) Wartości niematerialne

W tysiącach zł

	Patenty, znaki towarowe i podobne wartości	Oprogramowanie	Nakłady	Razem
Wartość w cenie nabycia				
Saldo na 1 stycznia 2014 r.	2	6 376	0	6 378
Zwiększenia	0	53	0	53
Zmniejszenia	0	-80	0	-80
Saldo na 31 grudnia 2014 r.	2	6 349	0	6 351
Saldo na 1 stycznia 2015 r.	2	6 349	0	6 351
Zwiększenia	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	0	0	0
Saldo na 31 grudnia 2015 r.	2	6 349	0	6 351
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości				
Saldo na 1 stycznia 2014 r.	2	6 371	0	6 373
Amortyzacja bieżącego okresu	0	9	0	9
Likwidacja i sprzedaż	0	-80	0	-80
Saldo na 31 grudnia 2014 r.	2	6 300	0	6 302
Saldo na 1 stycznia 2015 r.	2	6 300	0	6 302
Amortyzacja bieżącego okresu	0	19	0	19
Likwidacja i sprzedaż	0	0	0	0
Saldo na 31 grudnia 2015 r.	2	6 319	0	6 321
Wartości bilansowe				
Na dzień 1 stycznia 2014 r.	0	5	0	5
Na dzień 31 grudnia 2014 r.	0	49	0	49
Na dzień 1 stycznia 2015 r.	0	49	0	49
Na dzień 31 grudnia 2015 r.	0	30	0	30

19) Inne aktywa

W tysiącach zł

	31.12.2015	31.12.2014
Należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	605	64
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	2 134	3 662
Pozostałe:		
dłużnicy różni	1 557	1 724
koszty do rozliczenia w czasie	190	150
pozostałe	15	19
	4 501	5 619

19 a) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane są z następującymi pozycjami:

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Odsetki naliczone	1 569	1 679
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	7 112	7 684
Pozostałe rezerwy	1 432	761
Odsetki i ujemne różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	630	533
Wycena należności metodą zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	601	904
	<u>11 344</u>	<u>11 561</u>

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związana jest z następującymi pozycjami:

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Odsetki naliczone	7 566	6 380
Odsetki i dodatnie różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	1 082	957
Wycena należności metodą zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	562	562
	<u>9 210</u>	<u>7 899</u>

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Odsetki naliczone	-5 997	-4 701
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	7 112	7 684
Pozostałe rezerwy	1 432	761
Odsetki i różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-452	-424
Wycena należności metodą zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	39	342
	<u>2 134</u>	<u>3 662</u>

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2015 roku

<i>W tysiącach zł</i>	Saldo na 1 stycznia 2015 r.	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2015 r.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto				
Odsetki naliczone	-4 701	-1 266	-30	-5 997
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	7 684	-572	0	7 112
Pozostałe rezerwy	761	671	0	1 432
Odsetki i różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-424	-30	2	-452
Wycena należności metoda zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	342	-303	0	39
	<u>3 662</u>	<u>-1 500</u>	<u>-28</u>	<u>2 134</u>

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2014 roku

<i>W tysiącach zł</i>	Saldo na 1 stycznia 2014 r.	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2014 r.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto				
Odsetki naliczone	-3 885	-833	17	-4 701
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	7 548	136	0	7 684
Pozostałe rezerwy	787	-26	0	761
Odsetki i różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-32	-133	-259	-424
Wycena należności metoda zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	792	-450	0	342
	5 210	-1 306	-242	3 662

W ocenie Banku aktywo z tytułu podatku odroczonego w kwocie 2 134 tys. zł wykazane na 31 grudnia 2015 roku jest możliwe w całości do zrealizowania.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku nie występowały nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

20) Zobowiązania wobec banków

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Zobowiązania terminowe	514 012	382 790
Razem brutto	514 012	382 790
Odsetki	324	170
Razem - zobowiązania wobec banków	514 336	382 960

Zobowiązania wobec banków wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
do 1 miesiąca	55 915	4 912
od 1 do 3 miesięcy	45 500	41 131
od 3 miesięcy do 1 roku	38 354	0
od 1 roku do 5 lat	374 243	0
powyżej 5 lat	0	336 747
Razem brutto	514 012	382 790
Odsetki	324	170
Razem - zobowiązania wobec banków	514 336	382 960

Zobowiązania wobec banków wg walut*W tysiącach zł*

	31.12.2015	31.12.2014
PLN	50 491	4 912
EUR	89 278	41 131
CHF	374 243	336 747
Razem brutto	514 012	382 790
Odsetki	324	170
Razem - zobowiązania wobec banków	514 336	382 960

W 2015 roku Bank wywiązywał się ze wszystkich zobowiązań wynikających z umów zawartych z bankami.

21) Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)*W tysiącach zł*

	31.12.2015	31.12.2014
Pochodne instrumenty finansowe (ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych)	362	1 345
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	362	1 345

Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu) wg terminów wymagalności*W tysiącach zł*

	31.12.2015	31.12.2014
do 1 miesiąca	362	1 345
Razem brutto	362	1 345

Szczegółowe informacje dotyczące instrumentów finansowych zaprezentowano w nocie 13.

22) Zobowiązania wobec klientów*W tysiącach zł*

	31.12.2015	31.12.2014
Kaucje stanowiące zabezpieczenie kredytów		
Osoby fizyczne	147	1 150
Podmioty gospodarcze	10 143	10 055
Razem brutto	10 290	11 205
Odsetki	284	231
Razem - zobowiązania wobec klientów	10 574	11 436

Zobowiązania wobec klientów wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
do 1 miesiąca	13	1 013
od 1 do 3 miesięcy	0	0
od 3 miesięcy do 1 roku	0	0
od 1 roku do 5 lat	1 570	1 329
powyżej 5 lat	8 707	8 863
Razem brutto	10 290	11 205
Odsetki	284	231
Razem - zobowiązania wobec klientów	10 574	11 436

Zobowiązania wobec klientów wg walut

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
PLN	8 633	9 685
EUR	1 628	1 494
CHF	29	26
Razem brutto	10 290	11 205
Odsetki	284	231
Razem - zobowiązania wobec klientów	10 574	11 436

23) Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Zobowiązania z tytułu hipotecznych listów zastawnych	1 285 829	1 093 775
Razem brutto	1 285 829	1 093 775
Odsetki	7 207	8 180
Razem - zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 293 036	1 101 955

Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
od 3 miesięcy do 1 roku	74 933	0
od 1 roku do 5 lat	513 667	382 433
powyżej 5 lat	697 229	711 342
Razem brutto	1 285 829	1 093 775
Odsetki	7 207	8 180
Razem - zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 293 036	1 101 955

Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych wg walut

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
PLN	917 209	916 890
EUR	368 620	176 885
Razem brutto	1 285 829	1 093 775
Odsetki	7 207	8 180
Razem - zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 293 036	1 101 955

Wyemitowane papiery wartościowe wg rodzaju

Na dzień 31 grudnia 2015 r.

<i>W tysiącach</i>	wartość nominalna	warunki oprocentowania	termin wykupu	rynek notowań
Hipoteczne listy zastawne PLN	100 000	Wibor + 1,00%	28-paź-2020	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	250 000	Wibor + 1,18%	14-mar-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor + 1,11%	22-lis-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor + 1,30%	22-lut-2022	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor + 1,30%	9-gru-2017	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	45 200	Wibor + 0,95%	18-mar-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	75 000	Wibor + 0,50%	8-gru-2016	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	10 000	Euribor + 1,70 %	11-lut-2018	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	4 500	Euribor + 1,25 %	15-maj-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	12 000	Euribor + 1,10 %	10-sty-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	15 000	Stale 2,45%	12-lut-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	25 000	Euribor + 0,75 %	28-kwi-2019	Catalyst*
Hipoteczne listy zastawne EUR	20 000	Euribor + 0,75 %	24-wrz-2021	Catalyst**

* notowane od 26 maja 2015 r.

** notowane od 22 października 2015r.

Na dzień 31 grudnia 2014 r.

<i>W tysiącach</i>	wartość nominalna	warunki oprocentowania	termin wykupu	rynek notowań
Hipoteczne listy zastawne PLN	100 000	Wibor + 1,00%	28-paź-2020	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	250 000	Wibor + 1,18%	14-mar-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor + 1,11%	22-lis-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor + 1,30%	22-lut-2022	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor + 1,30%	9-gru-2017	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	45 200	Wibor + 0,95%	18-mar-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	75 000	Wibor + 0,50%	8-gru-2016	Catalyst**
Hipoteczne listy zastawne EUR	10 000	Euribor + 1,70 %	11-lut-2018	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	4 500	Euribor + 1,25 %	15-maj-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	12 000	Euribor + 1,10 %	10-sty-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	15 000	Stale 2,45%	12-lut-2021	Catalyst*

* notowane od 10 marca 2014 r.

** notowane od 12 stycznia 2015 r.

Zabezpieczenie emisji hipotecznych listów zastawnych stanowią wierzytelności wpisane do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych. Szczegółowe informacje zaprezentowano w nocie 32.

24) Rezerwy

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Rezerwy na świadczenia emerytalne	193	170
Rezerwy na pracownicze sprawy sporne	378	300
	<u>571</u>	<u>470</u>

Zmiana stanu rezerw

<i>W tysiącach zł</i>	I stycznia 2015 r.	Utworzenie	Rozwiązanie	Wykorzystanie	31 grudnia 2015 r.
Rezerwy na świadczenia emerytalne	170	23	0	0	193
Rezerwy na pracownicze sprawy sporne	300	78	0	0	378
	<u>470</u>	<u>101</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>571</u>

<i>W tysiącach zł</i>	I stycznia 2014 r.	Utworzenie	Rozwiązanie	Wykorzystanie	31 grudnia 2014 r.
Rezerwy na świadczenia emerytalne	152	18	0	0	170
Rezerwy na pracownicze sprawy sporne	300	0	0	0	300
	<u>452</u>	<u>18</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>470</u>

25) Inne zobowiązania

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Rezerwa na koszty administracyjne	7 087	3 330
- w tym, rezerwa na Fundusz Wsparcia	4 483	0
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	533	513
Wierzyciele różni	2 283	3 961
Rozliczenia publiczno-prawne	379	423
	<u>10 282</u>	<u>8 227</u>

Szczegółowe informacje dotyczące rezerwy na Fundusz Wsparcia opisano w nocie 6.

26) Kapitał własny

Kapitał zakładowy

Akcje

	Akcje zwykłe 31.12.2015		Akcje zwykłe 31.12.2014	
	Liczba akcji	Wartość nominalna	Liczba akcji	Wartość nominalna
	szt.	tys. zł	szt.	tys. zł
Akcje wyemitowane na dzień 1 stycznia	2 230	223 000	2 230	223 000
Emisja akcji za środki pieniężne	0	0	0	0
Akcje wyemitowane na dzień 31 grudnia – w pełni opłacone	<u>2 230</u>	<u>223 000</u>	<u>2 230</u>	<u>223 000</u>

Zestawienie akcji wg poszczególnych serii/emisji

Seria/ emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji
A	akcje zwykłe imiennie	300	30 000	opłacone gotówką	7-wrz-1995
B	akcje zwykłe imiennie	555	55 500	opłacone gotówką	1-paź-1996
C	akcje zwykłe imiennie	1	100	opłacone gotówką	18-sie-1997
D	akcje zwykłe imiennie	11	1 100	opłacone gotówką	1-cze-1999
E	akcje zwykłe imiennie	625	62 500	opłacone gotówką	25-kwi-2000
F	akcje zwykłe imiennie	206	20 600	opłacone gotówką	16-cze-2005
G	akcje zwykłe imiennie	256	25 600	opłacone gotówką	29-wrz-2006
H	akcje zwykłe imiennie	276	27 600	opłacone gotówką	11-wrz-2007

Ogółem liczba wyemitowanych akcji wynosi 2 230 sztuk. Wartość nominalna każdej akcji wynosi 100 tys. zł. Każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

Akcjonariuszem Banku jest Bank Pekao S.A. w Warszawie, który dysponuje 2 230 akcjami stanowiącymi 100% kapitału zakładowego Banku i uprawniającymi Bank Pekao S.A. do wykonywania prawa głosu ze 100% akcji.

Efekt gospodarki hiperinflacyjnej

Od daty zarejestrowania kapitału emisyjnego we wrześniu 1995 r. do grudnia 1996 r. Bank funkcjonował w warunkach hiperinflacji. MSR 29 „Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji” wymaga przekształcenia każdego składnika kapitału akcjonariuszy (z wyjątkiem niepodzielonych zysków i nadwyżki z przeszacowania) przez ogólną indeksację cen w okresie hiperinflacji. Takie retrospektywne zastosowanie skutkowało wzrostem kapitału zakładowego o 7 785 tys. zł oraz spadkiem niepodzielonego zysku z lat ubiegłych w tym okresie w ekwiwalentnej kwocie.

Kapitał zapasowy

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Kapitał zapasowy na dzień 1 stycznia	49 266	48 247
podział wyniku finansowego	10 047	1 019
Kapitał zapasowy na dzień 31 grudnia	<u>59 313</u>	<u>49 266</u>

Kapitał rezerwowy i kapitał z aktualizacji wyceny

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Kapitał rezerwowy		
kapitał rezerwowy	17 222	17 222
fundusz ogólnego ryzyka bankowego	6 100	6 100
	<u>23 322</u>	<u>23 322</u>
Kapitał z aktualizacji wyceny		
wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	261	133
wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających	784	792
	<u>1 045</u>	<u>925</u>

Podział zysku za rok ubiegły

Zgodnie z decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 16 czerwca 2015 r. całość zysku netto Banku za 2014 rok w kwocie 10 047 tys. zł została przeznaczona na zwiększenie kapitału zapasowego.

Dywidenda

Zgodnie z decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 16 czerwca 2015 r. Bank w 2015 roku nie wypłacał dywidendy.

Proponowany podział zysku za bieżący rok obrotowy

Zarząd Banku planuje całość zysku netto Banku za 2015 rok w kwocie 5 045 tys. zł przeznaczyć na zwiększenie kapitału zapasowego.

27) Rachunkowość zabezpieczeń

Bank na dzień 31 grudnia 2015 roku stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

W okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. Bank kontynuował rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge) z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych o zmiennym oprocentowaniu, zabezpieczonych instrumentami typu currency interest rate swap (CIRS) oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge) z tytułu aktywów finansowych o zmiennym oprocentowaniu i zobowiązań finansowych o stałym oprocentowaniu, zabezpieczonych instrumentem typu interest rate swap (IRS).

Na dzień 31 grudnia 2015 r.

W tysiącach zł

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe	
	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową					
- walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	85 361	845 575	930 936	0	47 010
- swapy stopy procentowej (IRS)	0	63 923	63 923	4 255	0
Razem	85 361	909 498	994 859	4 255	47 010

Na dzień 31 grudnia 2014 r.

W tysiącach zł

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe	
	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową					
- walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	0	279 934	279 934	0	14 829
- swapy stopy procentowej (IRS)	0	63 935	63 935	4 438	0
Razem	0	343 869	343 869	4 438	14 829

Dodatkowe informacje dla zabezpieczeń przepływów pieniężnych

W 2015 roku wszystkie powiązania zabezpieczające utrzymywane przez Pekao Bank Hipoteczny S.A. były efektywne. W związku z tym, zamiana wyceny instrumentów zabezpieczających do wartości godziwej była ujmowana w funduszu z aktualizacji wyceny w kwocie 8 tys. zł (zmniejszenie). Stan funduszu z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających na dzień 31 grudnia 2015 r. wynosił 784 tys. zł.

W 2014 roku wszystkie powiązania zabezpieczające utrzymywane przez Pekao Bank Hipoteczny S.A. były efektywne. W związku z tym, zamiana wyceny instrumentów zabezpieczających do wartości godziwej była ujmowana w funduszu z aktualizacji wyceny w kwocie 1 104 tys. zł (zwiększenie). Stan funduszu z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających na dzień 31 grudnia 2014 r. wynosił 792 tys. zł.

Przychody z tytułu odsetek od instrumentów zabezpieczających zostały zaprezentowane w nocie 1.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych kredytów i emisji hipotecznych listów zastawnych zmiennoprocentowych

Opis relacji zabezpieczającej

Bank zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej wynikające ze zmienności przepływów pieniężnych na aktywach i zobowiązaniach finansowych o zmiennym oprocentowaniu poprzez transakcje CIRS.

Pozycja zabezpieczane

Pozycje zabezpieczaną stanowią przepływy pieniężne z tytułu portfela aktywów (kredyty) i portfela zobowiązań (emisje hipotecznych listów zastawnych) o zmiennej stopie procentowej.

Instrumenty zabezpieczające

Pozycje zabezpieczającą stanowią transakcje CIRS, w których Bank płaci zmiennoprocentowe przepływy walutowe, a otrzymuje zmiennoprocentowe przepływy złotowe.

Sposób ujęcia w sprawozdaniu finansowym

Efektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczanych jest księgowana w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających jest prezentowana w wyniku na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu. Odsetki od transakcji CIRS i pozycji zabezpieczanych są ujmowane w wyniku odsetkowym.

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych

Oczekuje się, że pozycja zabezpieczana przez CIRS będzie generować przepływy pieniężne w okresie do 17 marca 2021 roku.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych kredytów na zmienną stopę i emisji hipotecznych listów zastawnych na stałą stopę

Opis relacji zabezpieczającej

Bank zabezpiecza część ryzyka zmiany przyszłych przepływów pieniężnych na aktywach finansowych o zmiennym oprocentowaniu i zobowiązaniach finansowych o stałym oprocentowaniu poprzez transakcje IRS.

Pozycja zabezpieczana

Pozycję zabezpieczaną stanowią przepływy pieniężne z tytułu portfela aktywów zmiennoprocentowych (kredyty) i portfela pasywów (emisje hipotecznych listów zastawnych) o stałej stopie procentowej.

Instrumenty zabezpieczające

Pozycję zabezpieczającą stanowią transakcje IRS, w których Bank płaci zmiennoprocentowe przepływy walutowe, a otrzymuje stałoprocentowe przepływy walutowe.

Sposób ujęcia w sprawozdaniu finansowym

Efektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczanych jest księgowana w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających jest prezentowana w wyniku na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu. Odsetki od transakcji IRS i pozycji zabezpieczanych są ujmowane w wyniku odsetkowym.

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych

Oczekuje się, że pozycja zabezpieczana będzie generować przepływy pieniężne w okresie do 15 lutego 2021 roku.

Pozostałe noty

28) Wartość godziwa

Wartość godziwa bilansowych i pozabilansowych instrumentów finansowych jest to cena, za którą można sprzedać pozycję aktywów lub zaspokoić zobowiązania na zasadzie transakcji pomiędzy świadomymi i dobrze poinformowanymi stronami na warunkach rynkowych.

Ponieważ dla większości instrumentów finansowych Banku nie istnieje aktywny rynek, szacunki wartości godziwej oparte są o przewidywany przyszły przepływ środków pieniężnych, który jest dyskontowany przy użyciu bieżących stóp procentowych (z uwzględnieniem marż) w celu uzyskania wartości bieżącej netto.

Dla pozycji kasa i środki w Banku Centralnym oraz należności od banków ze względu na ich krótki termin zapadalności Bank przyjął, że szacunkowa wartość godziwa jest zgodna z wartością bilansową.

Do kalkulacji wartości godziwej kredytów udzielonych klientom zastosowano wysokość aktualnie oferowanych marż z uwzględnieniem stosowanej metodologii wyliczania utraty wartości ekspozycji kredytowych (opisanej w notach poświęconych polityce rachunkowości).

Wartość godziwa listów zastawnych w publicznym obrocie, ze względu na brak aktualnych notowań na rynku Catalyst, została wyliczona w oparciu o przewidywane przyszłe przepływy. Przepływy te zostały zdyskontowane przy użyciu rynkowych stóp procentowych uwzględniających wysokość marż dostępnych na rynku.

Do kalkulacji wartości godziwej długoterminowych zobowiązań wobec banków wykorzystano przyszłe przepływy środków pieniężnych wynikające z tych zobowiązań. Przepływy te zostały zdyskontowane przy użyciu rynkowych stóp procentowych uwzględniających wysokość marż dostępnych na rynku międzybankowym.

Dla pozycji zobowiązania wobec klientów Bank przyjął, że szacunkowa wartość godziwa jest na poziomie równym wartości bilansowej.

Do określenia wartości godziwej krótkoterminowych zobowiązań wobec banków, ze względu na ich krótki termin zapadalności, Bank przyjął, że szacunkowa wartość godziwa jest zgodna z wartością bilansową.

Na dzień 31 grudnia 2015 r.

W tysiącach zł	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa		
Kasa i środki w Banku Centralnym oraz należności od banków	24 976	24 976
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 063 525	1 953 859
	2 088 501	1 978 835
Zobowiązania		
Zobowiązania wobec banków	514 336	531 449
Zobowiązania wobec klientów	10 574	10 574
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 293 036	1 345 924
	1 817 946	1 887 947

Na dzień 31 grudnia 2014 r.

W tysiącach zł

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa		
Kasa i środki w Banku Centralnym oraz należności od banków	16 167	16 167
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 747 197	1 730 294
	1 763 364	1 746 461
Zobowiązania		
Zobowiązania wobec banków	382 960	402 086
Zobowiązania wobec klientów	11 436	11 436
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 101 955	1 159 307
	1 496 351	1 572 829

Na 31 grudnia 2015 roku i na 31 grudnia 2014 roku Bank dokonywał klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do trzech kategorii:

- kategoria 1 – wyceniane bezpośrednio na podstawie cen z aktywnego rynku
- kategoria 2 – wyceniane modelem na podstawie obserwowanych na rynku stawek i cen
- kategoria 3 – wyceniane modelem na podstawie nieobserwowanych na rynku stawek i cen

Na dzień 31 grudnia 2015 r.

W tysiącach zł

	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3
Aktywa			
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	1 177	0
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	88 940	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	4 255	0
	88 940	5 432	0
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	362	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	47 010	0
	0	47 372	0

Na dzień 31 grudnia 2014 r.

<i>W tysiącach zł</i>	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3
Aktywa			
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	202	0
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	53 663	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	4 438	0
	<u>53 663</u>	<u>4 640</u>	<u>0</u>
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	1 345	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	14 829	0
	<u>0</u>	<u>16 174</u>	<u>0</u>

29) Płatności z tytułu umowy najmu

Pekao Bank Hipoteczny S.A. zgodnie z umową najmu zajmuje pomieszczenia biurowe, miejsca parkingowe oraz powierzchnię magazynową. Umowa najmu została zawarta na okres 7 lat od daty wydania przedmiotu najmu Bankowi (tj. w roku 2009).

W 2015 r. i 2014 r. Bank poniósł opłaty z tytułu ww. umowy najmu w wysokości odpowiednio: 2 309 tys. zł oraz 2 278 tys. zł. Powyższe opłaty zostały ujęte w rachunku zysku i strat w pozycji ogólne koszty administracyjne.

Całkowite zobowiązania z tytułu wyżej wymienionej umowy najmu prezentuje poniższa tabela.

Zobowiązania wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
poniżej 1 roku	600	2 367
od 1 roku do 5 lat	0	605
Razem	<u>600</u>	<u>2 972</u>

Dane w tabeli zostały wyliczone na podstawie umowy najmu, powiększone o 23% VAT i przeliczone wg kursów z 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2014 r.

30) Leasing finansowy

Pekao Bank Hipoteczny S.A. zawarł jako leasingobiorca umowy leasingu finansowego, których przedmiotem są samochody osobowe.

Umowy dają Bankowi możliwość zakupu środków po zakończeniu okresu leasingu.

Wartość bilansowa netto aktywów stanowiących przedmiot leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2015 r. wynosiła 65 tys. zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2014 r. wynosiła 137 tys. zł

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Kwota przyszłych minimalnych opłat leasingowych	70	147
Odsetki z rat niezapadłych	-2	-7
Należności z tytułu leasingu finansowego - wartość bilansowa	68	140

Kwota przyszłych minimalnych opłat leasingowych

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
poniżej 1 roku	49	77
od 1 roku do 5 lat	21	70
Razem	70	147

31) Zobowiązania warunkowe

Informacja o wszczętych postępowaniach sądowych

Na dzień 31 grudnia 2015 r. nie występują postępowania przed sądem lub organami administracji państwowej dotyczące zobowiązań lub wierzytelności Banku, których wartość stanowiłaby, co najmniej 10 % kapitałów własnych Banku.

Łącznie wartość wszystkich prowadzonych spraw egzekucyjnych i upadłościowych podjętych w celu zaspokojenia wierzytelności z tytułu udzielonych kredytów wynosi 181 880 tys. zł. Na wspomniane wierzytelności Bank utworzył odpisy z tytułu utraty wartości w wysokości 47 832 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. Bank jest stroną pozwaną w postępowaniach przed sądem na łączną kwotę 1 649 tys. zł. Na wspomniane postępowania Bank ma utworzoną rezerwę w wysokości 378 tys. zł.

Zobowiązania warunkowe do udzielenia kredytów

Bank posiada zobowiązania do udzielenia kredytów. Na zobowiązania te składają się niewypłacone środki pieniężne z podpisanych umów kredytowych.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Zobowiązania do wypłaty kredytów	42 144	228 193

Zobowiązania z tytułu transakcji pozabilansowych

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Zobowiązania z tytułu transakcji pozabilansowych - instrumenty pochodne (CIRS, IRS, FX SWAP, FX)	2 264 345	936 644

32) Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Aktywa stanowiące zabezpieczenie emisji listów zastawnych

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Nominalna wartość wierzytelności zabezpieczonych hipoteką oraz środków dodatkowych, wpisanych do rejestru stanowiących zabezpieczenie listów zastawnych	1 743 761	1 423 983
Wartość odsetek od wierzytelności wg stanu na koniec roku	45 349	46 043
Nominalna wartość hipotecznych listów zastawnych wg stanu na koniec roku	1 288 820	1 097 085
Wartość odsetek od wyemitowanych listów zastawnych wg stanu na koniec roku	31 627	35 892
Nadzabezpieczenie kapitału	454 941	326 898
Nadzabezpieczenie odsetek	13 722	10 151

Zasady emisji hipotecznych listów zastawnych, których zabezpieczenie stanowią wierzytelności banku hipotecznego zabezpieczone hipotekami określa Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r. poz. 1588).

W przypadku ogłoszenia upadłości banku hipotecznego środki uzyskane w wyniku wyegzekwowania wierzytelności wpisanych do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych mogą być wykorzystane wyłącznie dla zaspokojenia roszczeń wynikających z listów zastawnych.

Aktywa stanowiące zabezpieczenie środków gwarantowanych przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Kwota zobowiązań podlegających zabezpieczeniu*	0	0
Kwota aktywów stanowiących zabezpieczenie	202	202

* Środki pieniężne, będące przedmiotem kaucji stanowiących zabezpieczenie kredytów (art. 102 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe) nie są gwarantowane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, natomiast są podstawą do obliczania funduszu ochrony środków gwarantowanych.

33) Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Dla celów sprawozdania przepływów pieniężnych, środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują salda o krótszym niż 3 miesiące terminie zapadalności.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Kasa i środki w Banku Centralnym	1	1
Należności od banków	24 975	16 166
	<u>24 976</u>	<u>16 167</u>

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend:

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Odsetki od zaciągniętych długoterminowych kredytów	2 169	4 926
Odsetki od wyemitowanych papierów wartościowych	39 601	40 847
	<u>41 770</u>	<u>45 773</u>

34) Jednostki powiązane

Proces kredytowy w odniesieniu do Kierownictwa Banku oraz podmiotów powiązanych z Bankiem

Zgodnie z ustawą Prawo Bankowe i regulacjami obowiązującymi w Grupie UniCredit, zawieranie transakcji o charakterze kredytowym z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku oraz podmiotami z nimi powiązanymi kapitałowo lub organizacyjnie, a także osobami znajdującymi się na liście „oficerów korporacyjnych” Grupy UniCredit, następuje na podstawie Regulaminu uchwalonego przez Radę Nadzorczą Banku.

Regulamin określa szczególne zasady podejmowania decyzji o zawarciu transakcji z wyżej wymienionymi osobami i podmiotami, w tym szczególne decyzyjne uprawnienia do podejmowania decyzji oraz przyznane im limity uprawnień. W szczególności zawarcie transakcji z członkiem Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku lub podmiotem z nimi powiązanim kapitałowo lub organizacyjnie wymaga podjęcia decyzji przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Członkowie Kierownictwa Banku i podmioty z nimi powiązane kapitałowo lub organizacyjnie mogą korzystać z oferowanych przez Bank produktów kredytowych według zasad i na warunkach standardowo oferowanych przez Bank. W szczególności w odniesieniu do tych osób i podmiotów Bank nie stosuje korzystniejszych stóp oprocentowania kredytów.

Ocena ryzyka kredytowego dokonywana jest zgodnie z metodologią stosowaną przez Bank, adekwatnie do segmentu klienta i rodzaju transakcji.

W odniesieniu do podmiotów powiązanych z Bankiem stosowany jest standardowy proces kredytowy.

Transakcje z podmiotami powiązanymi

Bank przeprowadza transakcje z podmiotem dominującym oraz podmiotami powiązanymi w ramach Grupy Pekao oraz UCG.

Transakcje z podmiotami powiązаныmi dokonywane są w ramach normalnej działalności biznesowej. Obejmują one głównie kredyty, depozyty, transakcje wymiany walut obcych.

Wartość transakcji z podmiotami powiązаныmi na koniec roku oraz koszty i przychody za rok obrotowy prezentują poniższe tabele.

W tysiącach zł

	31.12.2015		31.12.2014	
	Bank Pekao S.A.	Pozostałe podmioty Grupy Pekao S.A. i UCG	Bank Pekao S.A.	Pozostałe podmioty Grupy Pekao S.A. i UCG
Należności z odsetkami, w tym:				
Depozyty	831	0	10 670	0
Należności w rachunku bieżącym	24 144	0	5 422	74
Dodatnia wartość godziwa z tyt. instrumentów pochodnych	5 409	0	4 607	0
Pozostałe aktywa	34	7	29	12
Zobowiązania, w tym:				
Zobowiązania wobec banków	140 030	374 306*	46 047	336 914*
Listy zastawne	58 509	0	64 625	0
Ujemna wartość godziwa z tyt. instrumentów pochodnych	47 372	0	16 174	0
Pozostałe zobowiązania	0	57	0	120
Transakcje pochodnymi instrumentami finansowymi, w tym:				
Transakcje wymiany walut				
Forward, swap walutowy	146 419	0	148 773	0
CIRS	930 936	0	279 934	0
IRS	63 923	0	63 935	0

* - od UniCredit Bank Ireland plc

Przychody i koszty dotyczące transakcji z podmiotami powiązаныmi

W tysiącach zł

	01.01.2015-31.12.2015		01.01.2014-31.12.2014	
	Bank Pekao S.A.	Pozostałe podmioty Grupy Pekao S.A. i UCG	Bank Pekao S.A.	Pozostałe podmioty Grupy Pekao S.A. i UCG
Przychody z tytułu odsetek:				
w tym od instrumentów zabezpieczających	7 662	0	6 208	0
	7 308	0	5 366	0
Koszty z tytułu odsetek:				
w tym od listów zastawnych	2 683	2 173*	2 395	4 932*
	960	0	1 796	0
Koszty z tytułu prowizji	242	2	292	5
Wynik na operacjach instrumentami finansowymi wycenianymi do wartości godziwej przez wynik finansowy	2 113	0	2 567	0
Pozostałe koszty	149	16	145	18

* - w tym, od UniCredit Bank Ireland plc

35) Wynagrodzenia oraz informacje dotyczące systemu zmiennego wynagradzania

W tysiącach zł	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2014- 31.12.2014
	Kadra zarządzająca*	Kadra zarządzająca*
Płace	1 456	1 457
Pozostałe	106	102
Rezerwa na premie	333	629
	1 895	2 188

*Członkowie Zarządu Pekao Banku Hipotecznego S.A.

Wynagrodzenia kadry zarządzającej w 2015 roku obejmują:

- płace – koszty wynagrodzeń zarządu
- pozostałe – obejmują składki z tytułu ubezpieczeń społecznych
- rezerwa na premie – obejmuje rezerwę na systemy zmiennego wynagradzania ze składkami z tytułu ubezpieczeń społecznych.

W Banku funkcjonują systemy zmiennego wynagradzania dla kadry zarządzającej. Systemami objęty jest Zarząd Banku. W ramach niniejszego systemu uczestnik może otrzymać bonus uzależniony od realizacji indywidualnych celów uczestnika, długoterminowego podejścia motywacyjnego oraz wyników Banku. Bonus składa się z części gotówkowej i części w postaci akcji fantomowych.

W ramach systemu zmiennego wynagradzania dla kadry zarządzającej wprowadzonego w 2012 r. Członkowie Zarządu Banku w 2015 r. otrzymali wynagrodzenie w wysokości 236 tys. zł (wraz ze składkami z tytułu ubezpieczeń społecznych).

W ramach systemu zmiennego wynagradzania dla kadry zarządzającej wprowadzonego w 2013 r. Członkowie Zarządu Banku w 2015 r. otrzymali wynagrodzenie w wysokości 147 tys. zł (wraz ze składkami z tytułu ubezpieczeń społecznych).

W ramach systemu zmiennego wynagradzania dla kadry zarządzającej wprowadzonego w 2014 r. Członkowie Zarządu Banku w 2015 r. otrzymali wynagrodzenie w wysokości 114 tys. zł (wraz ze składkami z tytułu ubezpieczeń społecznych).

W ciągu okresu sprawozdawczego kończącego się 31 grudnia 2015 r. Bank posiadał następujące transakcje płatności w formie akcji fantomowych:

	System 2012, System 2013, System 2014, System 2015
Rodzaj transakcji	Transakcje płatne w formie akcji fantomowych w środkach pieniężnych
Data rozpoczęcia okresu oceny	System 2012: 1 stycznia 2012 System 2013: 1 stycznia 2013 System 2014: 1 stycznia 2014 System 2015: 1 stycznia 2015
Data przyznania programu	System 2012: 1 sierpnia 2012 System 2013: 30 lipca 2013 System 2014: 31 lipca 2014 System 2015: 16 września 2015
Liczba nabytych akcji fantomowych	System 2012: 4 174 sztuk System 2013: 2 587 sztuk System 2014: 2 011 sztuk System 2015: ustalana po ocenie uczestnika systemu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego Banku za rok, którego dotyczy ocena

	System 2012: 31 lipca 2017 System 2013: 31 lipca 2018 System 2014: 31 lipca 2020 System 2015: 31 lipca 2021
Data zapadalności	
Data nabycia praw dla Systemu 2012	40% po 2 latach od daty przyznania 40% po 3 latach od daty przyznania 20% po 4 latach od daty przyznania
Data nabycia praw dla Systemu 2013	40% po 1 roku od daty przyznania 40% po 3 latach od daty przyznania 20% po 4 latach od daty przyznania
Data nabycia praw dla Systemu 2014	40% po 1 roku od daty przyznania 30% po 4 latach od daty przyznania 30% po 5 latach od daty przyznania
Data nabycia praw dla Systemu 2015	40% po 1 roku od daty przyznania 24% po 3 latach od daty przyznania 12% po 4 latach od daty przyznania 24% po 5 latach od daty przyznania
Warunki nabycia uprawnień	Ocena kontroli wyników Ocena zgodności Spełnienie warunków opartych na wynikach finansowych Banku za dany okres
Rozliczenie programu	W dniu nabycia uprawnień uczestnikowi zostaje wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz 0,001 wartości jednostki księgowej Banku

Członkowie Rady Nadzorczej, z wyłączeniem niezależnych Członków Rady Nadzorczej, nie pobierają wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S.A.

Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej otrzymali w 2015 roku wynagrodzenie łącznie w wysokości 52 tys. zł. Wynagrodzenie niezależnych Członków Rady Nadzorczej obejmuje koszty wynagrodzenia oraz składki z tytułu ubezpieczeń społecznych.

36) Umowy znaczące dla Banku, umowy współpracy, kooperacji

Umowy kredytowe

Pekao Bank Hipoteczny S.A. w roku 2015 zawarł następujące umowy znaczące dla Banku:

- W dniu 09. lutego 2015r. Bank zawarł z Klientem umowę kredytową na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 10 mln EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Kredyt składa się z dwóch transzy: kredytu budowlanego i inwestycyjnego. Oprocentowanie kredytu budowlanego i inwestycyjnego oparte jest o stawkę 1M EURIBOR powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu budowlanego do 31.03.2017 i nie dłużej niż 12 miesięcy po uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie, a kredyt inwestycyjny 10 lat od daty wypłaty, nie dłużej niż do 31.12.2026r.
- W dniu 24 marca 2015r. Bank zawarł z Klientem umowę kredytową na kredyt inwestycyjny na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 12 mln EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Kredyt składa się z dwóch transzy 11,2 MEUR + 0,8 MEUR. Oprocentowanie kredytu inwestycyjnego oparte jest o stawkę 3M EURIBOR powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada 5lat od wypłaty kredytu inwestycyjnego, max., 30.03.2020 przy czym nie dłużej niż 6 miesięcy przed datą zakończenia okresu działalności funduszu inwestycyjnego, do którego należy Kredytobiorca.

- W dniu 06 maja 2015r. Bank zawarł z Klientem umowę kredytową na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 12 mln EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Kredyt składa się z dwóch transzy: kredytu budowlanego i inwestycyjnego. Oprocentowanie kredytu budowlanego i inwestycyjnego oparte jest o stawkę 1M EURIBOR powiększoną o marżę Banku. Spłata całkowita kredytu nastąpiła w dniu 11.12.2015 roku.
- W dniu 10 czerwca 2015 r. Bank zawarł z Klientem umowę kredytową na kredyt inwestycyjny na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 12 mln EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę 1M EURIBOR powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada 5 lat począwszy od końcowej daty Okresu Wykorzystania, nie później niż do 31.07.2020r.
- W dniu 29 czerwca 2015r. Bank zawarł z Klientem umowę kredytową na kredyt inwestycyjny na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 12 mln EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Oprocentowanie kredytu inwestycyjnego oparte jest o stawkę 3M EURIBOR powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada za 10 lat od momentu uruchomienia kredytu inwestycyjnego, nie później niż do 30.06.2025r.
- W dniu 21 września 2015r. Bank zawarł umowę zakupu wierzytelności na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 6 mln EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Oprocentowanie kredytu inwestycyjnego oparte jest o stawkę 3M EURIBOR powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu inwestycyjnego przypada 5 lat od wypłaty Kredytu Inwestycyjnego przez Bank Pekao S.A., ale nie później niż do 30.09.2017r.

Umowy dotyczące linii kredytowych

W dniu 12 sierpnia 2015 r. Bank podpisał Aneks do Umowy dotyczącej linii wielowalutowej zawartej z Akcjonariuszem w dniu 28 listopada 2008 r. Aneks ten służył wydłużeniu okresu kredytowania, w tym terminu ostatecznej spłaty linii wielowalutowej, który to termin został ustalony na 28 lutego 2022 roku. Równocześnie zmianie uległy marże oraz sposób ustalania stawki podstawowej (WIBOR, EURIBOR, LIBOR) stosowane dla celów kalkulowania oprocentowania transz linii wielowalutowej. Dodatkowo aneks wprowadził możliwość bezkosztowych, wcześniejszych spłat transz kredytowych.

37) Zdarzenia po dacie bilansowej

W dniu 15 stycznia 2016 roku Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiła Projekt ustawy o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i umów pożyczki (dalej: „Ustawa”). Ustawa określa zasady przywracania równości stron oraz ekwiwalentności świadczeń wynikających z zawartych przez kredytodawcę i konsumenta od dnia 1 stycznia 2000 r. do dnia wejścia w życie ustawy i jednocześnie obowiązujących w tym dniu umów kredytu o kredyt denominowany lub kredyt indeksowany oraz umów pożyczki o pożyczkę denominowaną lub pożyczkę indeksowaną, zabezpieczonych hipoteką i nie spłaconych do dnia wejścia w życie ustawy.

W konsekwencji powyższego Bank ujawnia w nocie 39 dodatkowe informacje na temat portfela walutowego.

Bank wskazuje, że projekt Ustawy podlega dalszym konsultacjom, w związku z czym na moment podpisania niniejszego sprawozdania finansowego nie jest znany jej finalny kształt. Zgodnie z obowiązującą procedurą ustawodawczą Ustawa wymaga uchwalenia jej przez Sejm oraz przedłożenia do podpisu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

Tym samym, z uwagi na trwający proces legislacyjny, trudno jest ocenić wpływ projektowanych rozwiązań na działalność Banku.

38) Główne wartości szacunkowe stosowane w polityce księgowej

Ustalenie wartości bilansowych niektórych aktywów i zobowiązań wymaga oszacowania na datę bilansową wpływu niepewnych przyszłych zdarzeń na te pozycje.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Bank ocenia czy na koniec okresu sprawozdawczego istnieją obiektywne przesłanki wskazujące na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Aktywa finansowe lub grupa aktywów finansowych utraciła wartość, a straty z tytułu utraty wartości zostały poniesione wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje obiektywna przesłanka utraty wartości jako następstwo jednego lub większej ilości zdarzeń, które pojawiły się po początkowym rozpoznaniu aktywa („zdarzenie powodujące stratę”) i zdarzenie (lub zdarzenia) mają wpływ na szacowane przyszłe przepływy finansowe związane z pojedynczym składnikiem aktywa finansowego lub grupy aktywów finansowych. Przy czym nie jest konieczne zidentyfikowanie pojedynczego zdarzenia, które spowodowało utratę wartości.

W sytuacji, gdy istnieje obiektywna przesłanka, że strata z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek, należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu została poniesiona, wielkość straty ustalana jest jako różnica między wartością księgową aktywów, a bieżącą wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych według efektywnej stopy zwrotu z aktywów finansowych w początkowym ujęciu. Szacowany w ten sposób odpis aktualizacyjny pomniejsza wartość bilansową netto należności od klientów i ma wpływ na szacowanie korekty z tytułu odsetek od wartości odzyskiwalnej. Metodologia i założenie wykorzystywane przy szacowaniu zarówno wysokości jak i momentów przyszłych przepływów pieniężnych podlegają okresowym przeglądom.

Cele i zasady zarządzania ryzykiem

Strategia Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oparta jest o następujące kierunki działania:

- apetyt na ryzyko pozostaje na poziomie zapewniającym bezpieczne zarządzanie ryzykiem i utrzymanie wysokich ocen nadzorczych i ratingowych,
- kontynuowane będą działania w zakresie udzielania kredytów, monitorowania portfela i windykacji ekspozycji mające na celu poprawę jakości portfela kredytowego,
- zasady i procedury zarządzania ryzykiem pozostaną skoordynowane z zasadami i działaniami obowiązującymi w Banku Pekao SA,
- utrzymanie współczynnika wypłacalności i kapitału wewnętrznego na bezpiecznym poziomie przy zachowaniu standardów obowiązujących w grupie Banku Pekao SA,
- utrzymywanie aktywów płynnych w wysokości umożliwiającej efektywne zarządzanie płynnością przy zachowaniu zrównoważonej struktury przepływów określonej przez limity płynności strukturalnej oraz wewnętrzne i zewnętrzne normy płynności.

Kierując się powyższym Pekao Bank Hipoteczny S.A. identyfikuje, mierzy, monitoruje i zarządza wszystkimi rodzajami ryzyk we współpracy z jednostkami kontroli ryzyka i zarządzania ryzykiem podmiotu dominującego.

W 2015 roku Bank aktualizował wewnętrzne zasady, regulacje i procedury działania w celu dostosowania procesu zarządzania ryzykami do nowych wymagań nadzorczych i standardów Grupy Kapitałowej, do której Bank należy przy czym działania te nie miały istotnego wpływu na jakość i zakres procesów zarządzania ryzykami.

39) Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest podstawowym rodzajem ryzyka występującym w Banku mającym istotny wpływ na jego wyniki.

Poniższe zestawienie przedstawia maksymalne narażenie Banku na ryzyko kredytowe dla pozycji bilansowych i pozabilansowych bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń i innych elementów powodujących poprawę warunków kredytowania.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Należności od Banku Centralnego	1	1
Należności od banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 088 500	1 763 363
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (do obrotu)	1 177	202
Pochodne instrumenty zabezpieczające	4 255	4 438
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	88 940	53 663
Pozostałe aktywa	5 023	6 115
Ekspozycja bilansowa	2 187 896	1 827 782
Zobowiązania do udzielenia kredytu	42 144	228 193
Ekspozycja pozabilansowa	42 144	228 193
Razem	2 230 040	2 055 975

Pomiar/identyfikacja ryzyka kredytowego jest w pełni scentralizowany. Pomiar ten obejmuje:

- 1) ocenę zdolności klienta do terminowej realizacji zobowiązań wobec Banku na etapie:
  - a) podejmowania decyzji o udzieleniu kredytu,
  - b) monitorowania ekspozycji kredytowej w trakcie jej istnienia, aż do momentu jej wygaśnięcia,
- 2) administrowanie udzielonymi kredytami,
- 3) monitorowanie ekspozycji kredytowych i ich zabezpieczeń,
- 4) realizację ewentualnych procesów restrukturyzacji i windykacji.

Elementem zarządzania ryzykiem kredytowym jest także szacunek odpisów z tytułu utraty wartości na poszczególne ekspozycje kredytowe.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez dostosowywanie zasad działalności do zmieniającego się profilu ryzyka kredytowego i skali działalności Banku, zewnętrznych regulacji i standardów obowiązujących w grupie kapitałowej, a także poprzez kontrolę poziomu ryzyka kredytowego.

Poniższe zestawienie prezentuje jakość portfela kredytowego Banku:

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Ekspozycje nieprzeterminowane*, w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości	1 850 588	1 565 943
Przedsiębiorstwa***	1 058 309	801 628
Osoby fizyczne	792 279	764 315
Ekspozycje przeterminowane**, w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości	72 477	65 085
Przedsiębiorstwa***	27 361	24 373
Osoby fizyczne	45 116	40 712
Ekspozycje, w przypadku, których nastąpiła utrata wartości	167 012	145 823
Przedsiębiorstwa***	81 822	63 074
Osoby fizyczne	85 190	82 749
Razem – kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 090 077	1 776 851
Odsetki	38 622	32 544
Odpisy z tytułu utraty wartości	-65 174	-62 198
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 063 525	1 747 197

*bez opóźnień przekraczających 30 dni w spłacie kredytu

**z opóźnieniami w spłacie kredytu przekraczającymi 30 dni

*** łącznie z jednostkami samorządu terytorialnego

Dla Banku jako banku hipotecznego, istotną rolę spełniają zabezpieczenia na nieruchomościach, co ma odzwierciedlenie w kwocie odpisów. W hipotecznej sytuacji nie uwzględniania w/w zabezpieczeń odpisy z tytułu utraty wartości byłyby wyższe i wynosiłyby 122 930 tys. zł w przypadku kredytów dla osób fizycznych i 136 760 tys. zł w przypadku kredytów dla przedsiębiorstw. Z łącznej kwoty 259 690 tys. zł:

- 1) 232 006 tys. zł stanowiłyby rezerwy dla kredytów z rozpoznaną utratą wartości
- 2) 27 684 tys. zł stanowiłyby rezerwy IBNR.

Wartość ekspozycji bez rozpoznanej utraty wartości dla których wystąpiły przesłanki utraty wartości, a dla których w wyniku indywidualnej wyceny uwzględniającej wartość zabezpieczeń nie ma konieczności tworzenia odpisu indywidualnego z tytułu trwałej utraty wartości wynosi 110 792 tys. zł. na 31 grudnia 2015 r. (114 884 tys. zł na 31 grudnia 2014 r.). Ekspozycje te zostały objęte odpisem IBNR w wysokości 1 426 tys. zł na 31 grudnia 2015 r. (1 606 tys. zł na 31 grudnia 2014 r.).

Wartość bilansowa ekspozycji bez rozpoznanej utraty wartości według okresów przeterminowania prezentuje poniższe zestawienie:

W tysiącach zł	Należności od banków		Przedsiębiorstwa*		Osoby fizyczne	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
- nieprzeterminowane	24 975	16 166	1 030 065	765 968	752 070	706 015
- do 30 dni	0	0	30 115	37 241	41 298	59 884
- powyżej 30 dni do 60 dni	0	0	9 971	330	13 511	11 089
- powyżej 60 dni do 90 dni	0	0	844	0	6 898	5 846
- powyżej 90 dni**	0	0	18 542	25 905	28 950	27 619
Razem brutto	24 975	16 166	1 089 537	829 444	842 727	810 453
Rezerwa IBNR						
- nieprzeterminowane	0	0	-1 024	-877	-1 007	-943
- do 30 dni	0	0	-147	-146	-344	-473
- powyżej 30 dni do 60 dni	0	0	-29	-1	-388	-444
- powyżej 60 dni do 90 dni	0	0	-3	0	-742	-350
- powyżej 90 dni	0	0	-485	-748	-715	-635
Razem	0	0	-1 688	-1 772	-3 196	-2 845
Wartość bilansowa netto należności bez rozpoznanej utraty wartości	24 975	16 166	1 087 849	827 672	839 531	807 608

* łącznie z jednostkami samorządu terytorialnego

**kredyty, dla których Bank nie stwierdził utraty wartości w drodze analizy indywidualnej.

Poniższe zestawienie prezentuje wartość bilansową ekspozycji, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości w podziale na klasy aktywów.

	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			
	Przedsiębiorstwa		Osoby fizyczne	
	2015	2014	2015	2014
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	100 911	78 277	95 524	91 222
Szacowane kwoty odzysku z wpłat kredytobiorcy i zabezpieczeń	64 770	47 926	72 292	64 982
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	36 593	30 773	23 697	26 808
Wartość bilansowa netto należności ze stwierdzoną utratą wartości	64 318	47 504	71 827	64 414

W 2015 r. (analogicznie do 2014 r.) Bank nie rozpoznał utraty wartości w przypadku ekspozycji wobec banków.

Głównymi czynnikami uwzględnianymi przy analizie utraty wartości poszczególnych ekspozycji są trudności finansowe dłużnika oraz naruszenie umowy (w szczególności opóźnienia w spłatach). Szczegółowe informacje na temat przesłanek utraty wartości oraz ustalania odpisów z tytułu utraty wartości zostały przedstawione w części g istotnych zasad rachunkowości.

Elementem zarządzania ryzykiem kredytowym jest również ograniczanie poziomu koncentracji ekspozycji kredytowych wobec pojedynczych dłużników lub grupy dłużników powiązanych,

a także przeciwdziałanie potencjalnym stratom mogącym powstać w związku z występowaniem w Banku znaczących ekspozycji wobec podmiotów należących do jednego sektora gospodarczego, pochodzących z jednego regionu geograficznego bądź powiązanych w inny sposób.

Bank ogranicza powyższe ryzyko poprzez system limitów wewnętrznych i zewnętrznych. Bank przeprowadza także testy warunków skrajnych na ryzyka koncentracji.

Poniższe zestawienie prezentuje 10 największych ekspozycji kredytowych znajdujących się w portfelu Banku.

W tysiącach zł / %

Rodzaj	31 grudnia 2015 r.		Rodzaj	31 grudnia 2014 r.	
	Ekspozycja całkowita w tysiącach złotych	Udział ekspozycji w portfelu kredytowym		Ekspozycja całkowita w tysiącach złotych	Udział ekspozycji w portfelu kredytowym
Komercja	50 991	2,44%	Komercja	50 950	2,87%
Komercja	50 979	2,44%	Komercja	50 759	2,86%
Komercja	50 297	2,41%	Komercja	50 617	2,85%
Komercja	50 258	2,40%	Komercja	25 031	1,41%
Komercja	49 968	2,39%	Komercja	24 393	1,37%
Komercja	49 836	2,38%	Komercja	18 435	1,04%
Komercja	48 647	2,33%	Komercja	15 310	0,86%
Komercja	48 173	2,30%	Komercja	11 859	0,67%
Komercja	34 389	1,65%	Komercja	10 522	0,59%
Komercja	29 698	1,42%	Komercja	10 318	0,58%

Koncentracja ryzyka kredytowego w ujęciu geograficznym jest przedstawiona w zestawieniu poniżej:

W tysiącach zł / %

	31.12.2015		31.12.2014	
		%		%
mazowieckie	1 035 253	49,5	769 801	43,3
dolnośląskie	143 712	6,9	153 760	8,6
kujawsko-pomorskie	55 876	2,7	56 050	3,2
lubelskie	35 848	1,7	34 369	1,9
lubuskie	43 056	2,1	45 679	2,6
łódzkie	23 015	1,1	22 850	1,3
małopolskie	147 483	7,1	118 700	6,7
opolskie	13 161	0,6	12 723	0,7
podkarpackie	12 337	0,6	11 512	0,6
podlaskie	25 774	1,2	26 371	1,5
pomorskie	168 754	8,1	145 644	8,2
śląskie	82 566	3,9	80 058	4,5
świętokrzyskie	9 037	0,4	8 250	0,5
warmińsko-mazurskie	35 380	1,7	33 455	1,9
wielkopolskie	163 172	7,8	158 847	8,9
zachodnio-pomorskie	90 982	4,4	93 874	5,3
nierezydenci	4 671	0,2	4 908	0,3
Razem - kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 090 077	100	1 776 851	100
Odsetki	38 622		32 544	
Odpisy z tytułu utraty wartości	-65 174		-62 198	
Razem - kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 063 525		1 747 197	

Koncentracja ryzyka kredytowego w ujęciu branżowym jest przedstawiona w zestawieniu poniżej:

W tysiącach zł / %	31.12.2015		31.12.2014	
		%		%
Osoby fizyczne	922 585	44,1	887 776	50,0
Obsługa nieruchomości	765 910	36,6	495 229	27,9
Handel	72 705	3,5	74 534	4,2
Transport i turystyka	172 617	8,3	177 835	10,0
Budownictwo	39 115	1,9	12 969	0,7
Produkcja	37 019	1,8	37 912	2,1
Edukacja, ochrona zdrowia, kultura i sport	15 138	0,7	15 567	0,9
Inna działalność usługowa	58 654	2,8	68 247	3,8
Rolnictwo	122	0,0	121	0,0
Samorządy lokalne	6 212	0,3	6 661	0,4
Razem - kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 090 077	100	1 776 851	100
Odsetki	38 622		32 544	
Odpisy z tytułu utraty wartości	-65 174		-62 198	
Razem - kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 063 525		1 747 197	

Podstawowym elementem ograniczania strat kredytowych związanych z brakiem możliwości klientów do spłaty swoich zobowiązań wobec Banku są zabezpieczenia ustanawiane na etapie udzielania kredytu, a w niektórych przypadkach także w trakcie okresu kredytowania.

Nadrzędnym rodzajem stosowanych zabezpieczeń są hipoteki na kredytowanych nieruchomościach, przy których ustanawianiu Bank kieruje się m.in. następującymi zasadami:

- zabezpieczenia hipoteczne przyjmowane przez Bank muszą spełniać warunki określone w Ustawie o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz regulacjach nadzorczych skierowanych do banków hipotecznych,
- zabezpieczenia są przyjmowane tylko jako wsparcie kredytu i nie mogą być wykorzystane jako substytut zdolności klienta do regulowania swoich zobowiązań,
- wymagana jest poświadczona i dokładna wycena nieruchomości,
- przyjmowana wartość zabezpieczenia powinna odzwierciedlać jego wartość bankowo-hipoteczną oraz wartość rynkową, a częstotliwość wyceny powinna być adekwatna.

Dodatkowe, uzupełniające w stosunku do hipotek zabezpieczenia – w zależności od specyfiki transakcji kredytowej – obejmują m.in.:

- przeniesienie praw do polisy ubezpieczeniowej nieruchomości (ubezpieczenie budowy w okresie realizacji inwestycji i budynku po zakończeniu inwestycji) i deklaracja poddania się egzekucji Kredytobiorcy/Akcjonariuszy/Udziałowców/Poręczycieli,
- weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową,
- przeniesienie wierzytelności z bieżących i przyszłych kontraktów (w tym m.in. Kontraktu z GW, Inwestorem zastępczym, Umowy o zarządzanie)/ z obecnych i przyszłych wierzytelności Kredytobiorcy z umów najmu,
- kaucja/depozyt,
- upoważnienie do rachunku bieżącego Kredytobiorcy (pełnomocnictwo wraz z blokadą warunkową),
- przeniesienie wierzytelności z rachunku czynszowego wraz z upoważnieniem do tego rachunku (jeśli określona nieruchomość jest wynajmowana), zastaw rejestrowy (zwykły do czasu rejestracji) na prawach do wszystkich rachunków bankowych wraz z blokadą i nieodwołalnym pełnomocnictwem (blokada warunkowa do rachunku bieżącego),
- w odniesieniu do Spółek Specjalnego Przeznaczenia:
  - zastaw rejestrowy na wszystkich udziałach/akcjach Spółki,

- poręczenie udziałowców/akcjonariuszy Spółki,
- cesja praw z gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej dobrego wykonania (min. 5% wartości kontraktu z GW), z gwarancji zwrotu zaliczek,
- zastaw rejestrowy na aktywach Kredytobiorcy,
- rachunek „do zatrzymania” części płatności dla wykonawców (kwoty zatrzymane w wysokości min. 5% wartości kontraktu z GW),
- zabezpieczenie przekroczenia budżetu/pokrycie niedoboru gotówki w formie umowy wsparcia lub gwarancji korporacyjnej/poręczenia udziałowców/akcjonariuszy,
- ubezpieczenie od „spadku dochodów”,
- ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej,
- umowa podporządkowania z udziałowcami i pożyczkodawcami,
- cesja praw z wierzytelności z umów pożyczek,
- gwarancja obsługi odsetek/kredytu wystawiona przez udziałowców w fazie budowy/w fazie inwestycji,
- nieodwołalne pełnomocnictwo notarialne do zbycia nieruchomości do czasu prawomocnego wpisu hipoteki do KW.

Istotnym elementem zarządzania ryzykiem kredytowym są również działania mające na celu minimalizowanie potencjalnych strat kredytowych związanych z mniejszą skutecznością przyjętych zabezpieczeń (w tym w wyniku spadku cen rynkowych nieruchomości) w sytuacjach, gdy Bank będzie zmuszony skorzystać z przyjętych zabezpieczeń.

Bank ogranicza to ryzyko m.in. poprzez ograniczenia w zakresie dopuszczalnego poziomu wartości LTV (Loan to Value - stosunek wartości ekspozycji kredytowej do wartości zabezpieczenia na nieruchomości) w momencie udzielania kredytu (w szczególności uwzględniając wymagania rekomendacji „S” w tym zakresie). Poziom LTV jest także na bieżąco monitorowany w trakcie całego okresu kredytowania.

Bank przeprowadza także testy warunków skrajnych związanych z ryzykiem spadku cen rynkowych nieruchomości stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych.

Koncentracja ryzyka kredytowego pod względem typów nieruchomości zabezpieczających poszczególne ekspozycje jest przedstawiona w zestawieniu poniżej.

W tysiącach zł / %	31.12.2015		31.12.2014	
		%		%
Biura	375 980	18,0	166 077	9,3
Domy	594 780	28,5	588 726	33,1
Grunty	9 575	0,5	11 811	0,7
Hotele	221 912	10,6	179 850	10,1
Lokale mieszkalne	301 713	14,4	269 697	15,2
Magazyny	103 492	5,0	77 596	4,3
Obiekty gastronomiczne	4 866	0,2	4 585	0,3
Obiekty handlowe	383 193	18,3	374 249	21,1
Obiekty produkcyjne	10 832	0,5	10 855	0,6
Pozostałe	77 522	3,7	86 744	4,9
Administracja samorządowa*)	6 212	0,3	6 661	0,4
Razem - kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 090 077	100	1 776 851	100
Odsetki	38 622		32 544	
Odpisy z tytułu utraty wartości	-65 174		-62 198	
Razem - kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 063 525		1 747 197	

*) kredyty udzielone administracji samorządowej nie są zabezpieczone nieruchomościami

Struktura organizacyjna w obszarze ryzyka kredytowego jest adekwatna do zakresu działalności Banku. W jej ramach istotną rolę odgrywa Komitet Kredytowy, który podejmuje decyzje kredytowe w ramach ustalonych kompetencji, opiniuje projekty decyzji kredytowych kierowanych do rozpatrzenia przez Zarząd Banku, wydaje rekomendacje działań, które należy podjąć w celu ograniczenia poziomu narażenia Banku na ryzyko kredytowe oraz monitoruje rzeczywisty poziom ryzyka.

Praktyki forbearance

Bank przez forbearance rozumie renegocjację lub zmianę warunków umowy kredytowej wynikającą z trudności finansowych dłużnika lub emitenta (restrukturyzacja). Przedmiotowe działania zmierzają do przywrócenia klientowi zdolności do obsługi kredytu oraz maksymalizacji efektywności procesów windykacyjnych. Ekspozycja kredytowa, na której zidentyfikowano udzielenie udogodnień forbearance jest uznawana za ekspozycję forborne. Zmiany warunków kredytowania powodujące uznanie ekspozycji kredytowej za ekspozycję forborne mogą dotyczyć m.in. takich warunków kredytowania jak: zmiany harmonogramu, redukcji wierzytelności, rozłożenia zadłużenia wymagalnego na raty, rozłożenia zaległości na raty.

W ramach procesu forbearance przeprowadzana jest analiza możliwości wywiązania się klienta z warunków forbearance (ocena zdolności kredytowej), a jego wyniki zależą od indywidualnej sytuacji klienta i transakcji i mogą polegać w szczególności na zmianie harmonogramu, rozłożeniu zadłużenia na raty oraz redukcji wierzytelności. W wyniku przeprowadzonych działań wierzytelność staje się niewymagalna.

Przeprowadzenie forbearance stanowi jedną z przesłanek utraty wartości i w konsekwencji wiąże się z przeprowadzeniem analizy pod kątem konieczności utworzenia odpisów aktualizacyjnych.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi regulacjami ekspozycja przestaje być uznawana za forborne gdy jednocześnie:

- po dokonaniu oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy uznano, iż nie spełnia ona już przesłanki zdarzenia default „pogorszenie się sytuacji ekonomiczno finansowej kredytobiorcy” (zgodnie z regulacjami Banku),
- od czasu uznania, o którym mowa w lit a) powyżej upłynął co najmniej dwuletni okres warunkowy,
- przez co najmniej połowę okresu warunkowego dokonywane były regularne spłaty kredytu,
- na koniec okresu warunkowego żadna z ekspozycji kredytobiorcy nie była przeterminowana o ponad 30 dni.

Struktura kredytów i pożyczek udzielonych klientom podlegających forbearance jest przedstawiona w zestawieniu poniżej.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom według wartości brutto	2 128 699	1 809 395
w tym forbearance:	66 820	27 623
Przedsiębiorstwa	31 830	19 543
Osoby fizyczne	34 990	8 080
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom forbearance	-3 159	-777
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto forbearance	63 661	26 846

<i>W tysiącach zł</i>	Wartość kredytów		Zabezpieczenia***	
	2015	2014	2015	2014
Ekspozycje nieprzeterminowane*, w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości	14 564	16 254	16 188	17 055
Przedsiębiorstwa	9 137	13 749	10 273	14 514
Osoby fizyczne	5 427	2 505	5 915	2 541
Ekspozycje przeterminowane**, w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości	15 737	2 146	16 930	2 344
Przedsiębiorstwa	10 867	1 314	11 055	1 309
Osoby fizyczne	4 870	832	5 875	1 035
Ekspozycje, w przypadku, których nastąpiła utrata wartości	31 116	8 222	33 323	8 210
Przedsiębiorstwa	9 526	4 328	10 466	4 489
Osoby fizyczne	21 590	3 894	22 857	3 721
Razem – kredyty i pożyczki udzielone klientom	61 417	26 622	66 441	27 609
Odsetki	5 403	1 001	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	-3 159	-777	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	63 661	26 846	-	-

*bez opóźnień przekraczających 30 dni w spłacie kredytu

** z opóźnieniami w spłacie kredytu przekraczającymi 30 dni

*** wartość bankowo-hipoteczna nieruchomości ograniczona z góry przez wartość bilansową brutto

Poniższe zestawienie pokazuje zmianę wartości bilansowych kredytów i pożyczek udzielonych klientom podlegających forbearance na początek i na koniec okresu.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Wartość bilansowa netto na początek okresu	26 846	37 801
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-1 765	1 566
Wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	-4 924	-13 577
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	43 928	1 921
Inne zmiany/splaty	-424	-865
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	63 661	26 846

Zestawienie kredytów i pożyczek udzielonych klientom według wartości brutto według stosowanych zmian warunków spłaty dla forbearance jest przedstawione w zestawieniu poniżej.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Redukcja wierzytelności	2 713	2 599
Rozłożenie zadłużenia wymagalnego na raty	19 158	2 929
Rozłożenie zaległości na raty (wprowadzenie harmonogramu spłaty)	8 958	1 934
Wymóg dokapitalizowania spółki	0	1 211
Zmiana harmonogramu	19 618	17 949
Zmiana formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące)	1 792	0
Inne	9 178	0
Razem – kredyty i pożyczki udzielone klientom	61 417	26 622
Odsetki	5 403	1 001
Odpisy z tytułu utraty wartości	-3 159	-777
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	63 661	26 846

Kwota ujętych przychodów z tytułu odsetek związanych z kredytami udzielonymi klientom, które podlegały forbearance na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiła 2 685 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2014 wynosiła odpowiednio 1 081 tys. PLN).

Dodatkowe ujawnienia portfela walutowego

W związku z opublikowaniem przez Kancelarię Prezydenta w dniu 15 stycznia 2016 roku *Projekt ustawy o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i umów pożyczki*, Bank ujawnia szczegółowe informacje dotyczące walutowego portfela kredytowego.

Wartość bilansowa portfela kredytowego w podziale na waluty ekspozycji

W tysiącach zł

Na dzień 31.12.2015 r.

	Przedsiębiorstwa	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby fizyczne	Instytucje sektora publicznego
Wartość brutto ogółem	1 097 740	86 486	938 252	6 221
w tym zaangażowania w PLN	271 018	51 109	514 620	6 221
w tym zaangażowania w CHF	232 574	35 377	415 517	0
w tym zaangażowania w EUR	589 432	0	6 584	0
w tym zaangażowania w USD	4 716	0	1 531	0
Rezerwa ogółem	-32 400	-5 880	-26 893	-1
w tym zaangażowania w PLN	-29 395	-5 837	-24 181	-1
w tym zaangażowania w CHF	-2 429	-43	-2 702	0
w tym zaangażowania w EUR	-566	0	-10	0
w tym zaangażowania w USD	-10	0	0	0
Wartość netto ogółem	1 065 340	80 606	911 359	6 220

W tysiącach zł

Na dzień 31.12.2014 r.

	Przedsiębiorstwa	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby fizyczne	Institucje sektora publicznego
Wartość brutto ogółem	811 767	89 283	901 673	6 672
w tym zaangażowania w PLN	272 790	50 375	481 278	6 672
w tym zaangażowania w CHF	233 843	38 908	411 350	0
w tym zaangażowania w EUR	300 668	0	7 550	0
w tym zaangażowania w USD	4 466	0	1 495	0
Rezerwa ogółem	-27 138	-5 405	-29 654	-1
w tym zaangażowania w PLN	-25 381	-5 254	-26 818	-1
w tym zaangażowania w CHF	-1 480	-151	-2 823	0
w tym zaangażowania w EUR	-268	0	-13	0
w tym zaangażowania w USD	-9	0	0	0
Wartość netto ogółem	784 629	83 878	872 019	6 671

Struktura ekspozycji dla istotnych walut według wartości bilansowej netto ze względu na utratę wartości i przeterminowanie

W tysiącach zł

31.12.2015 r.

	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR
Wartość bilansowa netto ekspozycji bez rozpoznanej utraty wartości	649 500	595 440
0 dni	591 990	588 003
1-30 dni	34 306	7 194
31-60 dni	14 091	0
61-90 dni	4 247	0
powyżej 90 dni	4 866	243
Wartość bilansowa netto ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości	28 794	0
0 dni	3 821	0
1-30 dni	8 648	0
31-60 dni	0	0
61-90 dni	0	0
powyżej 90 dni	16 325	0
Razem wartość bilansowa netto	678 294	595 440

Struktura ekspozycji dla istotnych walut według wartości bilansowej brutto ze względu na LTV

W tysiącach zł

Na dzień 31.12.2015 r.

LTV	Przedsiębiorstwa		Przedsiębiorstwa indywidualne		Osoby fizyczne	
	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR
0-50%	69 952	80 481	6 961	0	110 690	3 893
50%-80%	118 903	508 685	21 608	0	207 202	2 633
80%-100%	37 967	0	6 807	0	77 428	0
100%-120%	6 009	0	0	0	19 444	0
120%-150%	0	0	0	0	371	0
>150%	0	0	0	0	56	0
Razem	232 831	589 166	35 376	0	415 191	6 526
Odsetki	-257	266	1	0	326	58
Odpisy z tytułu utraty wartości	-2 429	-566	-43	0	-2 702	-10
Razem netto	230 145	588 866	35 334	0	412 815	6 574

Struktura ekspozycji dla istotnych walut według wartości bilansowej brutto według lat udzielenia kredytu

W tysiącach zł

Na dzień 31.12.2015 r.

Rok udzielenia kredytu	Przedsiębiorstwa		Przedsiębiorstwa indywidualne		Osoby fizyczne	
	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR
2000-2006	231 119	7 177	34 411	0	216 304	3 768
2007	1 712	0	965	0	32 273	0
2008	0	1 491	0	0	166 061	2 758
2009	0	5 441	0	0	553	0
2010	0	5 420	0	0	0	0
2011	0	1 494	0	0	0	0
2012-2015	0	568 143	0	0	0	0
Razem	232 831	589 166	35 376	0	415 191	6 526
Odsetki	-257	266	1	0	326	58
Odpisy z tytułu utraty wartości	-2 429	-566	-43	0	-2 702	-10
Razem netto	230 145	588 866	35 334	0	412 815	6 574

40) Ryzyko operacyjne

Bank definiuje ryzyko operacyjne jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych.

System zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego realizowany jest na wszystkich poziomach organizacyjnych Banku i jest stopniowo rozszerzany i rozwijany. W ramach zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego Bank m.in. gromadzi informacje na temat strat wynikających z ryzyka operacyjnego, monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka operacyjnego oraz limity strat, a także przeprowadza okresowo testy warunków skrajnych (analizy scenariuszy) i samoocenę ryzyka operacyjnego. Ponadto w Banku sporządzane są okresowe raporty dotyczące ryzyka operacyjnego. Bank posiada plan utrzymania ciągłości działania, który służy zapewnieniu możliwości prowadzenia bieżącej działalności w sytuacjach kryzysowych.

W 2015 r. w Banku wystąpiły zdarzenia operacyjne o łącznym wpływie na wynik finansowy Banku w kwocie ok. 175 tys. PLN (dotyczące kategorii kradzież i oszustwo w ramach rodzaju zdarzenia oszustwa zewnętrzne). Dodatkowo utworzono rezerwę w kwocie ok. 78 tys. PLN dotyczącą zdarzeń przeszłych (w kategorii stosunki pracownicze w ramach rodzaju zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy).

Struktura organizacyjna w obszarze ryzyka operacyjnego jest dostosowana do zakresu działalności Banku. W jej ramach istotną rolę odgrywają Komitet Ryzyka Operacyjnego, który wydaje rekomendacje działań podejmowanych w celu ograniczenia poziomu narażenia Banku na ryzyko operacyjne oraz monitoruje poziom ryzyka, Oficer Ryzyka Operacyjnego (ORO) koordynujący proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz Oficerowie Linii Biznesowych wspierający ORO w ramach określonych obszarów działalności Banku.

W 2015 r. Bank kontynuował proces rozwoju systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w przy czym działania te nie miały istotnego wpływu na jakość i zakres procesów zarządzania przedmiotowym ryzykiem.

41) Ryzyko rynkowe

Bank definiuje ryzyko walutowe jako ryzyko poniesienia strat w pozycjach bilansowych i pozabilansowych spowodowanych zmianami kursów walutowych.

Bank dokonuje pomiaru i monitoruje ryzyko walutowe poprzez kalkulację pozycji pierwotnych w walutach obcych i pozycji walutowej całkowitej Banku oraz obliczanie wartości narażonej na ryzyko walutowe (VaR FX) przy założeniu 99-proc. poziomu ufności oraz 1-dniowego okresu utrzymania pozycji w walutach obcych.

Bank w oparciu o rzeczywiste wahania kursów walutowych dokonuje weryfikacji poprawności modelu VaR FX zgodnie z metodologią przeprowadzania back-testów.

Bank kwartalnie dokonuje oceny wpływu gwałtownych zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku zgodnie z wewnętrzną metodologią przeprowadzania stres-testów. Wyniki analiz prezentowane są Komitetowi ALCO, Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku.

W celu ograniczenia ryzyka walutowego Bank wyznacza wewnętrzne limity otwartych pozycji walutowych oraz limit VaR FX nałożony na miarę wartości zagrożonej oraz monitoruje ich przestrzeganie.

W celu ograniczenia ryzyka walutowego Bank wyznacza wewnętrzne limity otwartych pozycji walutowych oraz limit VaR FX nałożony na miarę wartości zagrożonej oraz monitoruje ich przestrzeganie.

Rodzaj limitu	Limit 2015 (w tys. PLN)	31.12.2015	Limit 2014 (w tys. PLN)	31.12.2014
otwarta pozycja w CHF	2 000	54%	2 000	56%
otwarta pozycja w EUR	1 200	38%	1 200	22%
otwarta pozycja w USD	800	32%	800	19%
otwarta pozycja całkowita	4 000	33%	4 000	35%
VaR FX	75(dla VaR1d)	17%	75(dla VaR1d)	19%

Bank stosuje instrumenty pochodne CIRS, SWAP, FX zabezpieczające ryzyko walutowe.

W 2015 r. nie wystąpiły istotne zmiany w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym.

42) Ryzyko stopy procentowej

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako ryzyko zmniejszenia przychodów/zwiększenia kosztów finansowych (odsetkowych) lub/i zmniejszenie wartości ekonomicznej kapitału spowodowane niekorzystnymi zmianami rynkowych stóp procentowych (przesunięcie/zmiana nachylenia krzywej dochodowości) lub istotnej zmiany struktury terminowej (zapadalności/wymagalności/przeszacowania) pozycji wrażliwych.

Bank dokonuje pomiaru i monitoruje ryzyko stopy procentowej poprzez kalkulację luki stopy procentowej, kalkulację wrażliwości wyniku odsetkowego (NII) na zmiany stóp procentowych o +/- 100 p.b., wrażliwości wartości ekonomicznej kapitału (WEK) na zmiany stóp procentowych o 200 p.b. oraz poprzez obliczanie wartości narażonej na ryzyko stopy procentowej (VaR IR) przy założeniu 99-proc. poziomu ufności oraz 1-dniowego okresu utrzymania aktualnej struktury terminowej przepływów podlegających przeszacowaniu.

Bank w oparciu o rzeczywiste wahania rynkowych stóp procentowych dokonuje weryfikacji poprawności modelu VaR IR zgodnie z metodologią przeprowadzania back-testów.

Ponadto w okresach kwartalnych Bank przeprowadza stres-testy ryzyka stopy procentowej polegające na szacowaniu wpływu gwałtownych zmian rynkowych stóp procentowych na wynik finansowy i wartość portfela Banku. Wyniki obliczeń prezentowane są Komitetowi ALCO, Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku.

Bank określa lukę stopy procentowej w celu zobrazowania niedopasowania terminów przeszacowania (zmiany oprocentowania) aktywów z terminami przeszacowania zobowiązań. Luka stopy procentowej określana jest na podstawie pozycji netto (bez uwzględniania wartości odsetek).

Zaprezentowane poniżej raporty luki na stopę procentową (daty raportów: 31 grudnia 2015 r. oraz 31 grudnia 2014 r.) obejmują aktywa i zobowiązania odsetkowe (wartości nominalne czyli kwoty stanowiące podstawę naliczania odsetek), nie ujęto w nich transakcje pozabilansowych oraz funduszy własnych Banku.

W tysiącach zł

	31.12.2015						Razem
	Poniżej 1 m-ca	Od 1 do 3 m-cy	Od 3 m-cy do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	
Aktywa odsetkowe złotowe							
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	271 690	212 927	271 557	393	102	83 669	840 338
Papiery wartościowe	182 462	212 927	271 557	393	102	83 669	751 110
Pasywa odsetkowe złotowe	88 200	0	0	0	0	0	88 200
- wartość	13 620	490 700	475 000	0	0	0	979 320
Luka PLN	258 070	-277 773	-203 443	393	102	83 669	-138 982
Aktywa odsetkowe w USD							
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	182	5 419	787	0	0	0	6 388
Papiery wartościowe	32	5 419	787	0	0	0	6 238
Pasywa odsetkowe w USD	0	0	0	0	0	0	0
- wartość	0	0	0	0	0	0	0
Luka USD	182	5 419	787	0	0	0	6 388
Aktywa odsetkowe w EUR							
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	317 490	279 744	2 607	0	0	0	599 841
Papiery wartościowe	313 171	279 744	2 607	0	0	0	595 522
Pasywa odsetkowe w EUR	0	0	0	0	0	0	0
- wartość	102 063	127 845	164 068	0	0	63 923	457 899
Luka EUR	215 427	151 899	-161 461	0	0	-63 923	141 942
Aktywa odsetkowe w CHF							
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	106 459	254 691	318 906	0	0	0	680 056
Papiery wartościowe	106 459	254 691	318 906	0	0	0	680 056
Pasywa odsetkowe w CHF	0	0	0	0	0	0	0
- wartość	0	374 243	0	0	0	0	374 243
Luka CHF	106 459	-119 552	318 906	0	0	0	305 813
Luka w oprocentowaniu							
między aktywami, a							
pasywami	580 138	-240 007	-45 211	393	102	19 746	315 161

Luka na stopę procentową wskazuje na brak dopasowania kwot przeszacowywanych aktywów i zobowiązań w okresach do 1 roku ze względu na różnice w podstawie oprocentowania kredytów (stawki 6-miesięczne) i finansowania pomostowego (stawki do 3 miesięcy) oraz różnice w datach, w których następuje przeszacowanie. W okresach od 1 roku do 2 lat luka przeszacowania identyfikowana jest z powodu występowania aktywów (ekspozycji kredytowej) o stałej stopie procentowej (przeszacowywane co 5 lat). W ostatnim okresie tj. powyżej 5 lat wykazywane są ekspozycje kredytowe znajdujące się w stanie wymagalności, w przypadku których nie dochodzi do zmiany oprocentowania na skutek zmian rynkowych stóp procentowych.

W tysiącach zł

	31.12.2014						Razem
	Poniżej 1 m-ca	Od 1 do 3 m-cy	Od 3 m-cy do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	
Aktywa odsetkowe złotowe	218 745	218 765	261 506	367	527	89 553	789 463
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	154 850	218 765	261 506	367	527	89 553	725 568
Papiery wartościowe	53 200	0	0	0	0	0	53 200
Pasywa odsetkowe złotowe							
- wartość	5 737	453 134	475 000	0	0	0	933 871
Luka PLN	213 008	-234 369	-213 494	367	527	89 553	-144 408
Aktywa odsetkowe w USD	199	5 152	772	0	0	0	6 123
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	28	5 152	772	0	0	0	5 952
Papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
Pasywa odsetkowe w USD							
- wartość	0	0	0	0	0	0	0
Luka USD	199	5 152	772	0	0	0	6 123
Aktywa odsetkowe w EUR	148 322	157 862	2 987	0	0	0	309 171
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	146 969	157 862	2 987	0	0	0	307 818
Papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
Pasywa odsetkowe w EUR							
- wartość	51 148	84 207	19 180	0	0	63 935	218 470
Luka EUR	97 174	73 655	-16 193	0	0	-63 935	90 701
Aktywa odsetkowe w CHF	105 269	247 025	330 550	0	0	0	682 844
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	105 269	247 025	330 550	0	0	0	682 844
Papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
Pasywa odsetkowe w CHF							
- wartość	0	336 747	0	0	0	0	336 747
Luka CHF	105 269	-89 722	330 550	0	0	0	346 097
Luka w oprocentowaniu między aktywami, a pasywami	415 650	-245 284	101 635	367	527	25 618	298 513

Bank w oparciu o rzeczywiste wahania rynkowych stóp procentowych dokonuje weryfikacji poprawności modelu VaR IR zgodnie z metodologią przeprowadzania back-testów.

Bank kwartalnie dokonuje oceny wpływu gwałtownych zmian stóp procentowych na wartość portfela Banku zgodnie z wewnętrzną metodologią przeprowadzania stres-testów. Ocena otrzymanych wyników odbywa się poprzez odniesienie oszacowanej straty do aktualnej wysokości funduszy własnych Banku oraz określenie jej istotności z punktu widzenia potencjalnego zagrożenia płynności Banku. Wyniki analiz prezentowane są Komitetowi ALCO, Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku.

W celu ograniczenia ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank wyznacza wewnętrzne limity nałożone na: miarę wartości zagrożonej (VaR IR), wrażliwość wyniku odsetkowego (NII) na zmiany stóp procentowych, wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału (WEK) na zmiany stóp procentowych oraz monitoruje ich przestrzeganie.

Wykorzystanie limitu VaR IR

Rodzaj limitu	Limit VaR Id (w tys. zł)	31.12.2015	Limit VaR Id (w tys. zł)	31.12.2014
VaR IR	400	23%	400	16%

Wykorzystanie limitu NII

Rodzaj limitu	Limit* 2015 (w tys. zł)	31.12.2015	Limit 2014 (w tys. zł)	31.12.2014
NII	3 370	73%	3 814	70%

* limit wyznaczany jako 10% wyniku odsetkowego Banku za rok poprzedni

Wykorzystanie limitu WEK

Rodzaj limitu	Limit* 2015 (w tys. zł)	31.12.2015	Limit 2014 (w tys. zł)	31.12.2014
VaR IR	6 114	17%	5 911	25%

* limit wyznaczany jako 2% Funduszy Własnych Banku

W 2015 r. nie wystąpiły istotne zmiany w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

43) Ryzyko płynności

Bank definiuje ryzyko płynności jako ryzyko związane z tym, iż Bank może okazać się niezdolny do wywiązywania się ze swych zobowiązań płatniczych (w formie wypłaty środków pieniężnych lub dostawy instrumentu finansowego), niezależnie od tego czy były one oczekiwane czy nieoczekiwane, bez narażenia wyników bieżącej działalności lub swej kondycji finansowej.

Odpowiedzialność za proces zarządzania ryzykiem płynności spoczywa na Zarządzie Banku wspieranym przez Komitet Aktywów i Pasywów (ALCO), którego zadaniem jest wspieranie Zarządu Banku w zarządzaniu ryzykiem płynności. Bank wyodrębnia w strukturze organizacyjnej funkcje zarządzania i kontroli ryzyka przez podział kompetencji:

- Departament Emisji i Zarządzania Aktywami i Pasywami odpowiedzialny jest za zarządzanie ryzykiem płynności, dokonywanie transakcji, analizowanie płynności Banku,
- Departament Kontroli Ryzyka odpowiada za kontrolę ryzyka płynności oraz raportowanie o poziomie wykorzystania limitów i przekroczeniach limitów płynności.

Bank dokonuje pomiaru i monitoruje ryzyko płynności poprzez:

- kalkulację i analizę wskaźników płynności krótkoterminowej w odniesieniu do wyznaczonych limitów,
- analizę luki skumulowanej w poszczególnych przedziałach czasowych w odniesieniu do limitu płynności bieżącej,
- szczegółową analizę przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z terminów zapadalności aktywów i zobowiązań pozabilansowych otrzymanych oraz terminów wymagalności zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych udzielonych.

W celu ograniczenia ryzyka płynności Bank określa wewnętrzne miary ryzyka płynności krótkoterminowej, które stanowią: lukę płynności bieżącej oraz wskaźniki płynności

krótkoterminowej (1 miesięczny i 12 miesięczny) wyliczane dla poszczególnych przedziałów czasowych. Na ww. miary płynności Bank nakłada limity.

Bank analizuje płynność długoterminową poddając ocenie m.in. założone wolumeny poszczególnych pozycji bilansowych (w szczególności długoterminowych kredytów na finansowanie nieruchomości) wynikające z planów sprzedażowych, ich faktycznej realizacji i Planu Finansowego Banku oraz bieżącą i prognozowaną dostępność instrumentów refinansowania.

Wewnętrzna miarą ryzyka płynności długoterminowej jest wskaźnik pokrycia, który wskazuje stopień finansowania kredytów długoterminowymi zobowiązaniami. Bank wylicza wskaźnik pokrycia dla wszystkich walut łącznie, dla walut obcych łącznie oraz dla poszczególnych walut w pasmach czasowych powyżej 1, 2, 3, 4 oraz powyżej 5 lat.

Na wskaźniki pokrycia Bank nakłada limity.

	Wskaźniki pokrycia na 31 grudnia 2015 r.					najwyższy niedobór w walucie oryginalnej (w tys.)	dopuszczalna kwota niedoborów w walucie oryginalnej* (w tys.)
	pow 1 Y	pow 2Y	pow 3Y	pow 4Y	pow 5Y		
LIMIT	0,90	0,90	0,90	0,90	0,85	-	-
Łącznie	1,16	1,23	1,33	1,33	1,25	-	-
FCY**	0,99	1,04	1,04	0,93	1,29	-	-
CHF	0,99	0,94	0,94	0,93	0,88	-	-
EUR	1,01	1,31	1,30	0,92	3,84	-	-
USD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	1 301	5 000
PLN	1,27	1,29	1,44	1,54	1,14	-	-

*dla walut obcych obowiązuje dopuszczalny maksymalny niedobór zobowiązań w stosunku do wyznaczonych limitów dla wszystkich okresów; poziom dopuszczalnych maksymalnych niedoborów w walutach obcych jest uzgadniany z Pionem Zarządzania Ryzykiem podmiotu dominującego i prezentowany na posiedzeniach ALCO

** dla FCY (waluty obce łącznie) dopuszczalne jest utrzymywanie wskaźników poniżej wyznaczonych limitów, jeżeli faktyczny poziom tych wskaźników wynika z dopuszczalnych niedoborów zobowiązań określonych dla walut obcych

Zgodnie z wymaganiami wynikającymi z Uchwały 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności Bank dokonuje codziennej kalkulacji nadzorczych miar płynności. Na nadzorcze miary płynności nałożone są limity / normy nadzorcze. W roku 2015 wszystkie nadzorcze miary płynności krótkoterminowej i długoterminowej kalkulowane w Banku osiągały wartości powyżej wyznaczonych norm.

Bank dokonuje codziennej kalkulacji wskaźnika LCR – dla każdego dnia wartość wskaźnika kształtowała się powyżej obowiązujących limitów nadzorczych i wewnętrznych. Na dzień 31 grudnia 2015 roku wskaźnik ten wynosił 127%.

Uzupełnieniem pomiaru płynności są testy warunków skrajnych, służące do oceny narażenia na ryzyko płynności oraz maksymalnego zapotrzebowania na źródła finansowania przy wystąpieniu założonych scenariuszy. Testy warunków skrajnych obejmują scenariusze kryzysu wewnętrznego, kryzysu rynkowego oraz scenariusze łączone i uwzględniają w szczególności zmiany kursów walutowych, pogorszenie jakości portfela kredytowego Banku oraz wpływ scenariuszy na aktywa i pasywa Banku.

Najistotniejsze źródła finansowania aktywów Banku stanowią, obok funduszy własnych,

długoterminowe zobowiązania wobec podmiotów finansowych grupy Unicredit oraz emisje własnych dłużnych papierów wartościowych (listów zastawnych). Agencja ratingowa Fitch Ratings w 2015 roku utrzymała rating „A” dla hipotecznych listów zastawnych wyemitowanych przez Bank, który został nadany w dniu 2 grudnia 2010 r. Rating Banku został natomiast utrzymany na poziomie A-.

Zapadalność finansowych aktywów i wymagalność finansowych zobowiązań według czasu pozostającego na dzień bilansowy do umownej zapadalności/wymagalności

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2015 r.

	Do 1 m-ca	Powyżej 1 m-ca do 3 miesięcy	Powyżej 3 m-cy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Odsetki/ Utrata wartości
Aktywa						
Kasa i środki w Banku Centralnym	1	0	0	0	0	0
Należności od banków	24 975	0	0	0	0	0
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	1 177	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	0	0	0	4 255	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	149 828	51 451	156 897	733 877	998 024	-26 552
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	0	0	0	83 976	4 964	0
Pozostałe aktywa	4 501	0	0	0	522	0
Razem aktywa	180 482	51 451	156 897	817 853	1 007 765	-26 552
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec banków	55 915	45 500	38 354	374 243	0	324
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	362	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	0	15 054	30 833	1 123	0
Zobowiązania wobec klientów	13	0	0	1 570	8 707	284
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	0	0	74 933	513 667	697 229	7 207
Pozostałe zobowiązania i kapitały	10 853	0	0	0	311 725	0
Razem zobowiązania i kapitały	67 143	45 500	128 341	920 313	1 018 784	7 815
Luka okresowa	113 339	5 951	28 556	-102 460	-11 019	-34 367
Luka skumulowana		119 290	147 846	45 386	34 367	
Zobowiązania pozabilansowe						
Zobowiązania do udzielenia kredytów	408	16 233	12 059	13 444	0	0
Pochodne transakcje pozabilansowe - wpływ	147 185	0	85 361	194 573	651 002	0
Pochodne transakcje pozabilansowe - wypływ	146 300	0	100 455	224 546	651 002	0

W powyższej tabeli zaprezentowano przepływy z tytułu instrumentów pochodnych rozliczanych w kwotach brutto (CIRS, FX swap i FX forward).

Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i zobowiązań wynika w głównej mierze z długoterminowego charakteru działalności kredytowej Banku. W celu minimalizacji ryzyka z tym związanego Bank pozyskuje zobowiązania długoterminowe w postaci zobowiązań kredytowych wobec podmiotów finansowych grupy Unicredit oraz poprzez emisje hipotecznych listów zastawnych, wykonuje analizy i dokonuje pomiaru płynności długoterminowej oraz monitoruje możliwości odnowienia posiadanych zobowiązań.

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2014 r.

	Do 1 m-ca	Powyżej 1 m-ca do 3 miesięcy	Powyżej 3 m-cy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Odsetki/ Utrata wartości
Aktywa						
Kasa i środki w Banku Centralnym	1	0	0	0	0	0
Należności od banków	16 165	0	0	0	0	1
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	202	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	0	0	0	4 438	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	154 395	39 917	69 225	539 148	974 166	-29 654
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	0	0	0	48 677	4 986	0
Pozostałe aktywa	5 619	0	0	0	496	0
Razem aktywa	176 382	39 917	69 225	587 825	984 086	-29 653
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec banków	4 912	41 131	0	0	336 747	170
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	1 345	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	0	0	14 829	0	0
Zobowiązania wobec klientów	1 013	0	0	1 329	8 863	231
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	0	0	0	382 433	711 342	8 180
Pozostałe zobowiązania i kapitały	8 697	0	0	0	306 560	0
Razem zobowiązania i kapitały	15 967	41 131	0	398 591	1 363 512	8 581
Luka okresowa	160 415	-1 214	69 225	189 234	-379 426	-38 234
Luka skumulowana		159 201	228 426	417 660	38 234	
Zobowiązania pozabilansowe						
Zobowiązania do udzielenia kredytów	143	137 754	45 018	45 278	0	0
Pochodne transakcje pozabilansowe - wpływ	149 630	0	0	279 934	0	0
Pochodne transakcje pozabilansowe - wypływ	150 707	0	0	292 438	0	0

Bank utrzymuje nadwyżkę nieobciążonych, wysokiej jakości łatwo zbywalnych aktywów płynnych. Wartość nadwyżki powiązana jest z kwotą bieżącej ekspozycji kredytowej Banku i obejmowała według stanu na 31.12.2015 obligacje skarbowe w łącznej kwocie nominalnej 88,2 mln PLN, z których 20 mln PLN znajdowało się w rejestrze zabezpieczenia listów zastawnych, zaś 0,2 mln PLN zostało zablokowane pod Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Bank posiada program emisji hipotecznych listów zastawnych do łącznej wartości nominalnej 2 mld zł. Prospekt programu został zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 24 sierpnia 2010 r. W ramach programu Bank przeprowadził dotychczas 7 emisji hipotecznych listów zastawnych w PLN na łączną kwotę 920,2 mln zł oraz 6 emisji hipotecznych listów zastawnych w EUR na łączną kwotę 86,5 mln EUR, z których na rok 2015 przypadało 2 emisje listów zastawnych w EUR na łączną kwotę 45 mln EUR.

Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa to proces mający na celu zapewnienie, iż poziom ryzyka podejmowanego przez Bank (mierzony za pośrednictwem wymogów kapitałowych) może zostać pokryty posiadanym kapitałem (mierzonym przez fundusze własne) w określonym horyzoncie czasowym.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności:

- określanie ryzyka (wymogów kapitałowych) i zapotrzebowania na kapitał,
- określanie i monitoring aktualnych bieżących wymogów odnośnie minimalnych wskaźników i buforów kapitałowych, narzucanych przez regulacje prawne oraz rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego,
- określanie i monitoring wysokości funduszy własnych pokrywających zapotrzebowanie na kapitał,
- przeprowadzanie cyklicznych testów warunków skrajnych dla wymogów kapitałowych,
- prowadzenie polityki dywidendowej w oparciu o przepisy ustawowe i prognozy wskaźników kapitałowych,
- określanie planów awaryjnych oraz planów ochrony kapitału.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku miary adekwatności kapitałowej zostały wyliczone zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych obowiązującym począwszy od 1 stycznia 2014 r. (dalej: Rozporządzenie CRR).

Z dniem 1 stycznia 2016 roku zaczynają obowiązywać przepisy Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1513) wprowadzające w życie dodatkowe bufory kapitałowe, które banki zobowiązane są utrzymywać zachowując poziom funduszy własnych na poziomie odpowiednio wyższym niż wynika to z regulacji CRR oraz rekomendacji i domiarów kapitałowych narzuconych przez KNF.

Ustawa przewiduje cztery dodatkowe bufory kapitałowe:

- **bufor zabezpieczający** (artykuł 19 Ustawy, z uwzgl. okresów przejściowych w art. 84 Ustawy) który dla okresu od 1 stycznia 2016 do 31 grudnia 2017 wynosi dla wszystkich banków 1,25%, po czym po roku 2017 bufor ten będzie stopniowo powiększany aż do poziomu maksymalnie 2,5%,
- **bufor antycykliczny** (określany przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia publikowanego na stronie internetowej NBP – zgodnie z art.21 Ustawy) z założenia mający za zadanie niwelować ryzyko cyklu kredytowego i nadmiernego wzrostu akcji kredytowej w gospodarce narodowej, z uwzględnieniem specyfiki polskiej gospodarki i systemu finansowego, który w chwili obecnej wynosi 0% natomiast może zostać podniesiony przez MF maksymalnie do progu 2,5%,
- **bufor instytucji o znaczeniu systemowym** (określany przez KNF - zgodnie z art.33 i 34 Ustawy) który nie ma zastosowania wobec spółek zależnych a jedynie wobec większych instytucji skupiających pod sobą mniejsze spółki, i którego stosowanie opiera się na takich kryteriach jak wielkość grupy kapitałowej, wzajemne powiązania danej grupy z systemem finansowym, zastępowalność usług lub infrastruktury finansowej zapewnianych przez daną grupę, złożoność danej grupy oraz transgraniczność działalności danej grupy; w chwili obecnej bufor ten wynosi 0% ale w momencie jego ustanowienia może przyjąć wartość nie mniejszą niż 1% i nie większą niż 3,5%,
- **bufor ryzyka systemowego** (określany przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia publikowanego na stronie internetowej NBP - zgodnie z art.47 Ustawy) z założenia mający za zadanie niwelować ryzyko zakłóceń w funkcjonowaniu systemu finansowego i gospodarki narodowej, który w chwili obecnej wynosi 0%, ale w momencie jego ustanowienia może przyjąć wartość nie mniejszą niż 1% oraz nie większą niż 5%.

Bank analizuje zależności pomiędzy bazą kapitałową, a ponoszonym ryzykiem, w taki sposób, aby zapewnić wystarczający poziom kapitałów własnych w celu pokrycia ponoszonego przez Bank istotnego ryzyka działalności z uwzględnieniem sytuacji obecnej oraz oczekiwań dotyczących przyszłości.

Kapitał własny Banku nie może być niższy:

- od regulacyjnego wymogu kapitałowego
- od kapitału wewnętrznego wyliczonego według własnej metodologii

Procesy wewnętrzne Banku zapewniają przestrzeganie tej zasady.

W 2015 roku oraz na dzień bilansowy 31 grudnia 2015 roku Bank spełniał wszystkie wymogi regulacyjne w zakresie adekwatności kapitałowej.

44) Fundusze własne

Fundusze własne Banku składają się z funduszy podstawowych Tier I. W Banku nie są identyfikowane elementy dodatkowego kapitału Tier I oraz funduszy uzupełniających Tier II.

W skład funduszy podstawowych Tier I wchodzi:

- 1) **instrumenty kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I** – dotyczą jedynie kapitału zakładowego Banku i ich wartość wykazana jest zgodnie ze statutem według wartości nominalnej. Liczba akcji razem wynosi 2 230 sztuk, wszystkie akcje są akcjami zwykłymi w całości opłacone, o wartości nominalnej jednej akcji wynoszącej 100 tys. zł.
- 2) **skumulowane inne całkowite dochody** – definiowane zgodnie z MSR, prezentowane są po odliczeniu wszelkich obciążeń podatkowych dających się przewidzieć w chwili wyliczenia tej kwoty, a przed zastosowaniem filtrów ostrożnościowych,
- 3) **kapitały rezerwowe** - w rozumieniu standardów rachunkowości kapitały rezerwowy oraz kapitał zapasowy stanowiące dodatkowy składnik kapitału na pokrycie nieprzewidzianych strat, utworzony na bazie części zatrzymanego wyniku finansowego, osiągniętego w latach ubiegłych,
- 4) **fundusze ogólnego ryzyka bankowego** - stanowiący wydzieloną część kapitału rezerwowego.

Fundusze podstawowe Tier I pomniejszane są o:

- 1) **wartości niematerialne i prawne** - odpowiadające ich wartości wykazanej w aktywach Banku oraz uwzględniające przewidywane dla nich na podstawie regulacji CRR i rekomendacji KNF wagi i okresy przejściowe oraz wartość rezydualną wynikającą z zapisów regulacji CRR,
- 2) **rezerwa odzwierciedlająca wartość godziwą związaną z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne z tytułu instrumentów finansowych, które nie zostały wycenione według wartości godziwej, w tym przewidywanych przepływów pieniężnych** – nie są włączane do żadnego elementu funduszy własnych, zgodnie z art. 33 lit. a) Rozporządzenia CRR,
- 3) **niezrealizowane zyski lub straty na instrumentach wycenianych według wartości godziwej** - wraz z zastosowaniem przewidywanych dla nich na podstawie regulacji CRR i rekomendacji KNF wag i okresów przejściowych,
- 4) **aktywa z tytułu podatku odroczonego oparte na przyszłej rentowności** - z zastrzeżeniem uwzględnienia progowych wyłączeń dotyczących odliczeń od pozycji kapitału podstawowego Tier I, zgodnych z zapisami CRR.

Poniższe zestawienie przedstawia fundusze własne Banku wraz z poszczególnymi elementami składowymi wg stanu na 31 grudnia 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku. Dodatkowo w poniższym zestawieniu zostały zaprezentowane referencje do not w sprawozdaniu finansowym.

<i>W tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	31.12.2015	31.12.2014
Fundusze Własne			
I. Kapitał Tier I, w tym:		305 708	295 538
1. Kapitał Podstawowy Tier I, w tym:		305 708	295 538
- instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	26	223 000	223 000
- skumulowane inne całkowite dochody	26	1 045	1 143
- kapitał rezerwowy	26	76 534	66 487
- fundusze ogólne ryzyka bankowego	26	6 100	6 100
- korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	26	-784	-978
- inne wartości niematerialne i prawne	18	-30	-49
- inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	26	-157	-165
2. Kapitał Dodatkowy Tier I		0	0
II. Kapitał Tier II		0	0
Fundusze własne (I + II)		305 708	295 538

45) Wymogi kapitałowe

Wg stanu na 31.12.2015 r. Bank wyliczał wymogi kapitałowe dla następujących rodzajów ryzyka:

- z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka operacyjnego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka rynkowego – metodą podstawową.

Poniższe zestawienie przedstawia wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych ryzyk wg stanu na 31 grudnia 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015	31.12.2014
Wymogi kapitałowe		
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	152 480	128 677
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego	0	0
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	5 317	5 883
Całkowity wymóg kapitałowy	157 797	134 560
Łączne fundusze (Tier I + Tier II)	305 708	295 538
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (%)	15,50%	17,57%
Współczynnik kapitału Tier I (%)	15,50%	17,57%
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	15,50%	17,57%

Na dzień 31 grudnia 2015 roku największą część całkowitego wymogu kapitałowego Banku stanowił wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego na który składały się następujące pozycje:

- wymóg kapitałowy z tytułu ekspozycji bilansowych podlegających ryzyku kredytowemu w kwocie 145 645 tys. zł,
- wymóg kapitałowy z tytułu udzielonych pozabilansowych zobowiązań warunkowych oraz transakcji pozabilansowych podlegających ryzyku kredytowemu w kwocie 1 621 tys. zł,
- wymóg kapitałowy z tytułu instrumentów pochodnych w kwocie 5 214 tys. zł.

Poniższe zestawienie przedstawia strukturę ekspozycji ważonych ryzykiem z tytułu według klas ekspozycji na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku.

Klasa ekspozycji	31.12.2015		31.12.2014	
	Ekspozycje ważone ryzykiem	%	Ekspozycje ważone ryzykiem	%
<i>W tysiącach zł</i>				
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków				
1 centralnych	0	0,0	0	0,0
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz				
2 lokalnych	1 244	0,1	1 334	0,1
Ekspozycje wobec podmiotów				
3 sektora publicznego	0	0,0	0	0,0
Ekspozycje wobec wielostronnych banków				
4 rozwoju	0	0,0	0	0,0
Ekspozycje wobec organizacji				
5 międzynarodowych	0	0,0	0	0,0
6 Ekspozycje wobec instytucji	70 146	3,7	22 964	1,4
Ekspozycje wobec				
7 przedsiębiorstw	28 676	1,5	142 479	8,9
8 Ekspozycje detaliczne	225 558	11,8	250 787	15,6
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na				
9 nieruchomościach	1 243 256	65,2	891 925	55,5
Ekspozycje, których dotyczy				
10 niewykonanie zobowiązań	329 539	17,3	292 958	18,2
Ekspozycje związane ze				
11 szczególnie wysokim ryzykiem	0	0,0	0	0,0
Ekspozycje w postaci obligacji				
12 zabezpieczonych	0	0,0	0	0,0
Pozycje stanowiące pozycje				
13 sekurytyzacyjne	0	0,0	0	0,0
Ekspozycje wobec instytucji i				
przedsiębiorstw posiadających				
krótkoterminową ocenę				
14 kredytową	0	0,0	0	0,0
Ekspozycje w postaci jednostek				
uczestnictwa lub udziałów w				
przedsiębiorstwach zbiorowego				
15 inwestowania	0	0,0	0	0,0
16 Ekspozycje kapitałowe	0	0,0	0	0,0
17 Inne pozycje	7 583	0,4	6 011	0,3
Razem	1 906 002	100,0	1 608 458	100,0

Bank otrzymał w dniu 13 stycznia 2016 r. zgodę KNF na niestosowanie wymogów określonych w art. 113 ust. 1 Rozporządzenia CRR w odniesieniu do ekspozycji Banku wobec Banku Polska Kasa Opieki S.A., który jest wobec Banku jednostką dominującą. W związku z przedmiotową zgodą Bank będzie mógł stosować w 2016 r. wagę ryzyka wynoszącą 0% dla ekspozycji względem Banku Pekao S.A.

46) Kapitał wewnętrzny

Dla potrzeb zarządzania kapitałem Bank dokonuje identyfikacji wszystkich ryzyk występujących w jego działalności, sporządza ocenę ich istotności, a także wylicza i utrzymuje kapitały ekonomiczne lub bufony kapitałowe na ich pokrycie zgodnie z wewnętrznymi obowiązującymi regulacjami zatwierdzonymi przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Wg stanu na dzień 31.12.2015 roku Bank utrzymywała kapitał wewnętrzny (lub bufony kapitałowe) na pokrycie następujących rodzajów ryzyk:

- ryzyko kredytowe FILARA I
- ryzyko rezydualne
- ryzyko walutowe
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej
- ryzyko operacyjne
- ryzyko operacyjne

a ogólna wartość kapitału wewnętrznego – stanowiącego sumę kapitałów ekonomicznych i buforów kapitałowych – wyniosła 178 958 tys. zł na 31 grudnia 2015 r. (na 31.12.2014 wartość ta wynosiła 155 509 tys. zł).

47) Dźwignia finansowa

Wskaźnik dźwigni finansowej został skalkulowany jako miara kapitału Tier I podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej. Miara ekspozycji całkowitej jest sumą wartości ekspozycji określonych zgodnie z Rozporządzeniem CRR z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału Tier I.

Poniższe zestawienie przedstawia kalkulacje wskaźnika dźwigni finansowej na 31 grudnia 2015 roku.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2015
Pozycje pozabilansowe	42 144
Instrumenty pochodne	67 270
Inne ekspozycje z księgi bankowej	<u>2 190 987</u>
Razem ekspozycje	<u>2 300 401</u>
Fundusze własne: w pełni wprowadzona definicja	305 865
Fundusze własne: definicja przejściowa	<u>305 708</u>
Wskaźnik dźwigni finansowej: definicja w pełni wprowadzona	<u>13,30%</u>
Wskaźnik dźwigni finansowej: definicja przejściowa	<u>13,29%</u>

W celu pomiaru ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej Bank regularnie oblicza poziom wskaźnika dźwigni finansowej.

Przy zarządzaniu ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej Bank wykorzystuje narzędzia planowania (budżetowania) i zarządzania aktywami i pasywami takie jak:

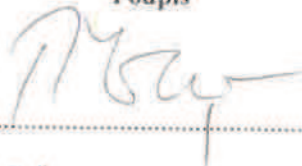
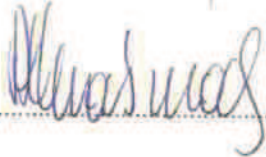

- przygotowywanie planów rocznych i długoterminowych,
- bieżące monitorowanie i kształtowanie struktury aktywów i pasywów.

Bank ogranicza ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez:

- planowanie odpowiedniej struktury kapitałów,
- planowanie rozwoju aktywów i pasywów (w tym na podstawie analiz niedopasowania aktywów i pasywów),
- analizę negatywnych scenariuszy w ramach testów warunków skrajnych,
- system limitów wskaźnika nadmiernej dźwigni finansowej.

PODPISY

Zarząd Banku

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
03-02-2016	Tomasz Mozer	Prezes Zarządu	
03-02-2016	Agata Kwaśniak	Członek Zarządu	
03-02-2016	Krzysztof Puchalski	Członek Zarządu	

Osoba sporządzająca sprawozdanie

03-02-2016	Iłona Chałas-Głąb	Główny Księgowy	
------------	-------------------	-----------------	---

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku

*w okresie sprawozdawczym
od 01 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku*

Warszawa, dnia 03 lutego 2016 roku

[Handwritten signature]

Spis treści

1. Wybrane dane finansowe Banku za rok 2015.....	3
2. Sytuacja makroekonomiczna w roku 2015, w tym sektor bankowy	4
3. Działalność Pekao Banku Hipotecznego S.A.....	5
♦ Działalność kredytowa	5
♦ Działalność emisyjna.....	6
4. Wyniki finansowe za rok 2015.....	6
♦ Główne wskaźniki efektywności i ich zmiana.....	7
♦ Zmiany głównych pozycji Sprawozdania z sytuacji finansowej.....	7
5. Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia.....	8
6. Kierunki rozwoju i najważniejsze elementy Strategii Banku na lata 2015-2018.....	14
7. Struktura własnościowa, władze Banku, powiązania organizacyjne lub kapitałowe w ramach Grupy.....	15
♦ Struktura własnościowa kapitału zakładowego Banku w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku.....	15
8. Informacje dotyczące Polityki zmiennych składników wynagrodzeń.....	16
9. Władze Spółki.....	18
♦ Powiązania organizacyjne lub kapitałowe w ramach Grupy.....	22
10. Dodatkowe informacje.....	24
11. Oświadczenia Zarządu.....	27
♦ Zasady ładu korporacyjnego i społecznej odpowiedzialności	27
♦ Prawdziwość i rzetelność prezentowanych sprawozdań	29

1. Wybrane dane finansowe Banku za rok 2015.

Wyszczególnienie	31.12.2015	31.12.2014	Dynamika (%)
Rachunek zysków i strat w tysiącach zł			
Wynik z tytułu odsetek	33 703	31 189	108,1%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 126	1 207	93,3%
Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu oraz Wynik z inwestycji finansowych	3 331	4 765	69,9%
Odpisy z tytułu utraty wartości	-7 249	-6 324	114,6%
Ogólne koszty administracyjne	-24 013	-18 125	132,5%
Pozostałe koszty i przychody operacyjne	398	128	310,9%
Wynik na działalności operacyjnej	7 296	12 840	56,8%
Zysk przed opodatkowaniem	7 296	12 840	56,8%
Podatek dochodowy	-2 251	-2 793	80,6%
Zysk za okres	5 045	10 047	50,2%
Sprawozdanie z całkowitych dochodów w tysiącach zł			
Suma bilansowa	2 187 896	1 827 782	119,7%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 063 525	1 747 197	118,1%
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 293 036	1 101 955	117,3%
Zobowiązania wobec banków	514 336	382 960	134,3%
Kapitał własny	311 725	308 560	101,7%
Kapitał zakładowy	223 000	223 000	100,0%
Liczba akcji	2 230	2 230	100,0%
Wartość księgowa na jedną akcję (w tys. zł)	140	137	102,2%
Zysk na jedną akcję* (w tys. zł)	2,26	4,51	50,1%
Wskaźniki (%)			
Rentowność kapitału brutto (ROE brutto)	2,36%	4,18%	56,5%
Rentowność kapitału netto (ROE netto)	1,63%	3,27%	49,8%
Rentowność aktywów (ROA) netto	0,25%	0,56%	44,6%
Marża odsetkowa na aktywach ogółem	1,68%	1,74%	96,5%
Wskaźnik koszty/dochody	62,30%	48,65%	128,1%
Współczynnik wypłacalności	15,50%	17,57%	88,2%

* Zysk na jedną akcję wyliczony na podstawie średniej ważonej liczby akcji

Jedynym akcjonariuszem Pekao Banku Hipotecznego S.A. jest Bank Pekao S.A., posiadający 100 kapitału zakładowego i 100% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

W związku z powyższym Bank należy do Grupy Kapitałowej Banku Pekao S.A. i jego sprawozdania finansowe są konsolidowane ze sprawozdaniami finansowymi Banku Pekao S.A.

Sprawozdania Grupy Kapitałowej Banku Pekao S.A. podlegają konsolidacji bezpośrednio ze sprawozdaniami finansowymi większościowego akcjonariusza Banku Pekao S.A. Grupa Kapitałowa Banku Pekao S.A. stanowi część Grupy Kapitałowej Banku UniCredit (UCG).

Osiągnięte przez Bank wyniki za 2015 r. zostały opisane w rozdziale nr 4: „Wyniki finansowe za rok 2015”.

2. Sytuacja makroekonomiczna w roku 2015, w tym sektor bankowy

Szacuje się, że tempo wzrostu gospodarczego w 2015 roku wyniosło ok. 3,5%, wobec wzrostu Produktu Krajowego Brutto (PKB) ok. 3,3% w roku 2014. Gospodarka kontynuowała ożywienie, które ugruntowało się na przestrzeni 2014 roku, a roczne tempo wzrostu w poszczególnych kwartałach 2015 roku pozostawało powyżej 3%. Motorem wzrostu gospodarczego pozostał popyt krajowy, przy czym jego tempo wzrostu było niższe niż w 2014 roku za sprawą mniej dynamicznego wzrostu inwestycji (ok. 6% wobec 9,8% w 2014 roku).

W roku 2016 oczekiwane jest niewielkie przyspieszenie tempa wzrostu PKB w okolicach poziomu 3,7%. Popyt krajowy będzie między innymi wspierany przez przyspieszenie tempa wzrostu konsumpcji gospodarstw domowych (program 500+). Choć w 2015 roku wzrost gospodarczy pozostał na solidnym poziomie, co sprzyjało m.in. poprawie sytuacji na rynku pracy, wyniki finansowe banków uległy gwałtownemu pogorszeniu. Stało się tak za sprawą spadku dochodów odsetkowych (efekt kolejnej obniżki stóp przez Radę Polityki Pieniężnej – stopa referencyjna NBP spadła o 50 p.b. do poziomu 1,50% na koniec roku) oraz znacznego wzrostu kosztów, w szczególności tych związanych z funkcjonowaniem systemu gwarancji depozytów oraz kosztów ryzyka.

W zakresie głównych kategorii należności w 2015 roku nastąpił:

- ✓ wzrost należności od gospodarstw domowych (przede wszystkim wskutek umocnienia franka szwajcarskiego, które prowadziło do wzrostu złotowej wartości portfela kredytów denominowanych w tej walucie),
- ✓ wzrost należności od przedsiębiorstw (wysoka dynamika wzrostu była pochodną aktywności inwestycyjnej firm),
- ✓ wzrost pozostałych należności (przy czym wzrost w tej kategorii był w głównej mierze pochodną sytuacji w kredytach dla niemonetarnych instytucji finansowych).

Istotną kwestią pozostaje jakość portfela kredytowego. W tym zakresie w 2015 roku nastąpiły:

- ✓ stopniowy spadek udziału kredytów z utratą wartości w portfelu kredytów dla przedsiębiorstw (w grudniu 2015 roku kredyty z utratą wartości stanowiły 10,3% portfela, podczas gdy na koniec 2014 roku 11,2%),
- ✓ stabilizacja udziału kredytów z utratą wartości w portfelu kredytów dla gospodarstw domowych (6,4% w grudniu 2015 roku wobec 6,5% na koniec 2014 roku).

Zarówno w przypadku kredytów mieszkaniowych oraz nie-mieszkaniowych zmiany wskaźnika w 2015 r. były stosunkowo niewielkie (wskaźnik dla kredytów mieszkaniowych pozostał bez zmian (3,1%), a wskaźnik dla kredytów nie-mieszkaniowych spadł do 11,4% w grudniu 2015 roku z 11,8% na koniec 2014 roku).

W zakresie otoczenia regulacyjnego ważnymi wydarzeniami w 2015 roku było m.in. powołanie Funduszu Wsparcia Kredytobiorców (finansowanego przez banki).

Znaczący wpływ na wyniki banków miały procesy ratowania niektórych SKOK-ów (co przełożyło się na wielkość składki na BFG) oraz upadek SK Banku.

3. Działalność Pekao Banku Hipotecznego S.A.

Pekao Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna działa na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o listach zastawnych i bankach hipotecznych, (nowelizacja: DZ. U. z 2015 r., poz. 1588), oraz Uchwały Komisji Nadzoru Bankowego (obecnie: Komisji Nadzoru Finansowego) z dnia 1 grudnia 1999 roku nr 244/KNB/99. Przywołana podstawa działalności Banku określa, że do podstawowych czynności Pekao Banku Hipotecznego S.A. należy udzielanie kredytów hipotecznych i innych kredytów dopuszczonych ww. ustawą oraz emisja hipotecznych i publicznych listów zastawnych.

Pekao Bank Hipoteczny S.A. nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Siedziba Banku znajduje się w Warszawie przy ulicy Domaniewskiej 39A.

W Pekao Banku Hipotecznym S.A. na koniec grudnia 2015 roku było zatrudnionych 99 osób stanowiących 96,535 etatów.

Bank nie otrzymał w 2015 roku finansowego wsparcia pochodzącego ze środków publicznych.

♦ Działalność kredytowa

W 2015 roku Pekao Bank Hipoteczny S.A. prowadził działalność kredytową zgodnie z obowiązującymi zasadami prawa, zaleceniami nadzorczymi oraz standardami obowiązującymi w Grupie Pekao.

Bank kontynuował budowanie bezpiecznego portfela kredytowego oraz dążył do utrzymania pozycji konkurencyjnej na rynku finansowania nieruchomości komercyjnych i mieszkaniowych, przy jednoczesnym utrzymaniu dochodowości portfela kredytowego.

W 2015 r. Bank osiągnął przychody w kwocie 38,6 mln złotych, tj. o 1,3 mln zł więcej niż w 2014 r. Spółka wypracowała przy tym zysk netto w wysokości 5,0 mln złotych, niższy o 5,0 mln w stosunku do ubiegłego roku. Główny wpływ na tę różnicę miał koszt składki Banku na Fundusz Wsparcia dla kredytobiorców, który wyniósł 4,5 mln zł brutto. Według stanu na 31 grudnia 2015 r. wskaźnik kosztów do przychodów (C/I) wyniósł 62,3% (wskaźnik ten bez uwzględnienia kosztów BFG, KNF i Funduszu Wsparcia wyniósłby 45,0%). Natomiast współczynnik kapitałowy osiągnął na koniec 2015 roku poziom 15,5%.

Na przestrzeni roku 2015 podpisano 224 umowy kredytowe na łączną kwotę 331 mln zł. Wartość portfela kredytowego Banku ukształtowała się na koniec 2015 roku na poziomie 2 092 mln zł, tj. o 312 mln zł wyższym w porównaniu do poprzedniego roku. Należności od klientów indywidualnych stanowiły 44% portfela (z czego 46% w walucie), a portfela należności od przedsiębiorców i jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 56% (w tym 74% to kredyty walutowe).

Bank prowadzi działalność zarówno na rynku nieruchomości komercyjnych, jak i kredytów mieszkaniowych dla klientów indywidualnych. W 2015 roku działania sprzedażowe Banku koncentrowały się przede wszystkim na obszarze rynku nieruchomości komercyjnych. W przypadku kredytów na nieruchomości komercyjne aktywność Banku opiera się w szczególności na ścisłej współpracy z siecią dystrybucji Banku Pekao S.A. w zakresie akwizycji klientów. Bank bierze udział w kredytach konsorcjalnych organizowanych przez Bank Pekao, w przypadku których jesteśmy w stanie zapewnić Grupie Pekao długoterminowe finansowanie jako emitent listów zastawnych.

Bank oferuje kredyty mieszkaniowe za pośrednictwem sieci partnerów sprzedaży. Bank planuje rozszerzać sieć dystrybucji poprzez współpracę z kolejnymi partnerami sprzedaży na terenie całego kraju ze szczególnym uwzględnieniem aglomeracji warszawskiej.

♦ Działalność emisyjna

Listy zastawne emitowane przez Pekao Bank Hipoteczny S.A., spółkę w 100% zależną od Banku Pekao S.A., posiadają rating „A” przyznany przez międzynarodową agencję ratingową Fitch Ratings. Jest to najlepsza ocena jaką przyznano polskim papierom dłużnym, wyemitowanym przez prywatną spółkę. W uzasadnieniu oceny agencja wskazała na wysoki rating Pekao Banku Hipotecznego S.A. na poziomie „A-”, regulacje prawne dotyczące rejestru zabezpieczenia listów zastawnych oraz zadeklarowany przez Bank poziom nadwyżki zabezpieczenia nad wolumenem wyemitowanych listów zastawnych. Wysoka ocena listów oznacza, że Pekao Bank Hipoteczny S.A. ma możliwość emitowania papierów wartościowych o bardzo wysokim poziomie bezpieczeństwa i pozyskiwania długoterminowych środków na działalność kredytową.

W roku 2015 Bank dokonał dwóch emisji listów zastawnych o łącznym wolumenie 45 mln EUR. Łączna wartość zobowiązań spółki z tytułu listów zastawnych na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosła 1 288,8 mln zł. Zobowiązania z tytułu listów zastawnych z terminem wymagalności do 1 roku stanowią 5,8%, od 1 roku do 3 lat 14,9%, od 3 lat do 5 lat 25,0% a od 5 lat do 10 lat 54,3% wartości nominalnej ogółem.

Ogólna kwota wartości bankowo-hipotecznej nieruchomości przyjętych przez Bank jako zabezpieczenie kredytów hipotecznych według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wyniosła 3 697 660 tys. złotych, natomiast wartość wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie, wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wyniosła 1 743 761 tys. złotych.

4. Wyniki finansowe za rok 2015.

Na koniec 2015 roku zysk osiągnął poziom 5 045 tys. zł, wobec poziomu 10 047 tys. zł osiągniętego w analogicznym okresie ubiegłego roku.

W dalszym ciągu utrzymuje się mocna struktura kapitałowa Banku, potwierdzona wysokim współczynnikiem wypłacalności na poziomie 15,50% według stanu na koniec grudnia 2015 roku.

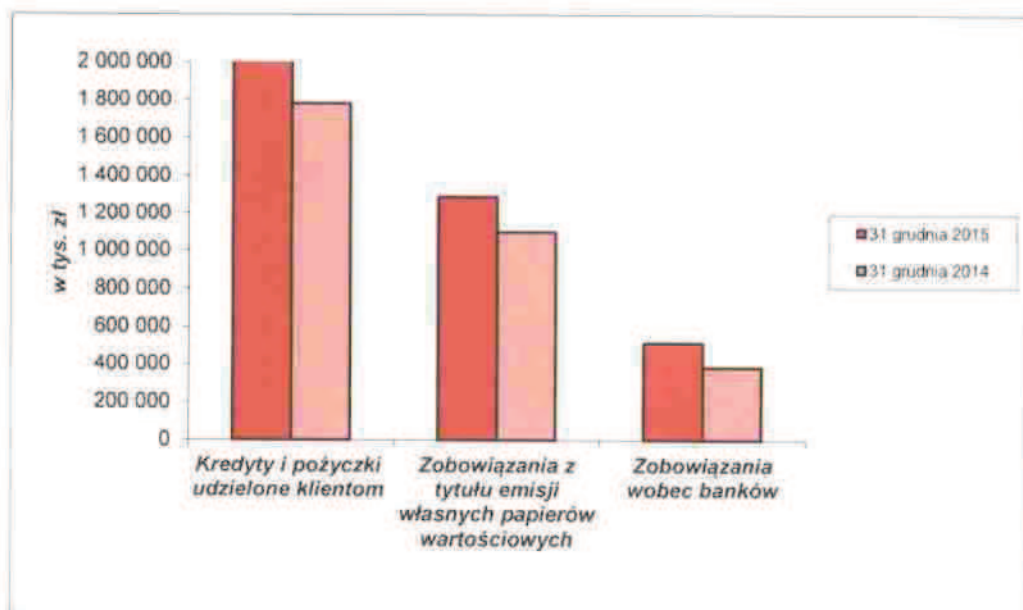
Stopa zwrotu z aktywów obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej wynosi na koniec 2015 roku 0,25%.

◆ Główne wskaźniki efektywności i ich zmiana

- ✓ Wskaźnik ROE brutto na koniec grudnia 2015 roku wyniósł 2,36% wobec 4,18% wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.
- ✓ Wskaźnik ROE netto według stanu na koniec 2015 roku wyniósł 1,6%, natomiast na dzień 31 grudnia 2014 r. osiągnął poziom 3,3%.
- ✓ Wskaźnik ROA według stanu na koniec 2015 r. wyniósł 0,3%, w porównaniu do poziomu 0,6% na koniec 2014 roku.
- ✓ Marża odsetkowa na aktywach ogółem wg stanu na koniec grudnia 2015 r. wyniosła 1,7% - na niezmiennym poziomie w stosunku do stanu na dzień 31.12.2014 roku.
- ✓ Wskaźnik koszty do dochodów wg stanu na koniec 2015 roku wyniósł 62,3% wobec poziomu 48,7% w analogicznym okresie 2014 r.
- ✓ Współczynnik wypłacalności na koniec grudnia 2015 roku wyniósł 15,50% wobec poziomu 17,57% w analogicznym okresie 2014 r.
- ✓ Wynik na działalności operacyjnej na koniec grudnia 2015 roku wyniósł 7 296 tys. zł wobec 12 840 tys. zł wg stanu na koniec grudnia 2014 roku.
- ✓ Ogólne koszty administracyjne w 2015 roku wyniosły 24 013 tys. zł wobec poziomu 18 125 tys. zł wg stanu na koniec 2014 roku.

◆ Zmiany głównych pozycji Sprawozdania z sytuacji finansowej

Portfel kredytów hipotecznych na koniec grudnia 2015 r. wyniósł 2 091 632 tys. zł, w porównaniu do wysokości 1 779 879 tys. zł w analogicznym okresie 2014 roku. Wartość nominalna wyemitowanych własnych papierów wartościowych na koniec grudnia 2015 roku wyniosła 1 288 820 tys. zł wobec wartości 1 097 085 tys. zł na koniec grudnia 2014 roku. Zobowiązania wobec banków na koniec 2015 roku wyniosły 514 021 tys. zł wobec 382 878 tys. zł, na koniec grudnia 2014 roku.

Struktura udzielonych kredytów oraz źródeł finansowania jest zamieszczona w Sprawozdaniu finansowym.

Główne pozycje Sprawozdania z sytuacji finansowej za rok 2015 i za rok 2014 przedstawiają się następująco:

	2015		2014	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Aktywa				
Kredyty i pożyczki zabezpieczone hipoteką	2 057 305	94,0%	1 740 526	95,2%
Kredyty i pożyczki niezabezpieczone hipoteką	6 220	0,3%	6 671	0,4%
Pozostałe aktywa finansowe	88 940	4,1%	53 663	2,9%
Inne	35 431	1,6%	26 922	1,5%
Aktywa razem	2 187 896	100,0%	1 827 782	100,0%
Pasywa				
Zobowiązania wobec banków	514 336	23,5%	382 960	21,0%
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 293 036	59,1%	1 101 955	60,3%
Kapitał własny	311 725	14,2%	306 560	16,8%
Inne	68 799	3,2%	36 307	1,9%
Pasywa razem	2 187 896	100,0%	1 827 782	100,0%

Ze względu na specyfikę Banku, dominującą pozycję w aktywach stanowią kredyty. Działalność kredytowa Banku opisana została w rozdziale 3.

Głównym źródłem finansowania działalności operacyjnej Banku w 2015 roku były emisje hipotecznych listów zastawnych oraz otrzymane linie kredytowe.

5. Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia

Pekao Bank Hipoteczny S.A. identyfikował, mierzyl, monitorował i zarządzał wszystkimi rodzajami ryzyk we współpracy z jednostkami kontroli ryzyka i zarządzania ryzykiem podmiotu dominującego.

Głównym czynnikiem mającym wpływ na poziom ryzyka występującego w Banku w 2015 roku była sytuacja rynkowa mająca wpływ głównie na ryzyko kredytowe i na ryzyko rynkowe, pomimo powyższego nie stwierdzono wzrostu poziomu narażenia Banku na ryzyko.

Bank nie zidentyfikował również nowych ryzyk występujących w jego działalności niemniej znowelizował jednak ich taksonomię dostosowując ją do zasad obowiązujących w Grupie kapitałowej do której należy i wg stanu na dzień 31.12.2015 identyfikował następujące rodzaje ryzyk występujących w działalności Banku:

- **Ryzyko kredytowe**, w skład którego wchodziły następujące rodzaje ryzyka:
  - a. **Ryzyko kredytowe Filara I** tj. ryzyko wynikające z nieoczekiwanej zmiany wiarygodności kredytowej kredytobiorcy, która mogłaby spowodować zmianę wartości ekspozycji kredytowej wobec tego kredytobiorcy. Zmiana wartości ekspozycji może wynikać z:
    - niewypłacalności kredytobiorcy, który nie jest w stanie regulować zobowiązań umownych,
    - spadku wiarygodności kredytowej kredytobiorcy.
  - b. **Ryzyko koncentracji** rozumiane jako ryzyko wynikające z zaangażowań wobec:
    - pojedynczych klientów lub grupy powiązanych klientów,
    - sektora gospodarki,
    - regionu gospodarczego,
    - specyficznych produktów,
    - technik redukcji ryzyka kredytowego.

Ryzyko koncentracji obejmuje zarówno zaangażowania bilansowe jak i pozabilansowe.

- c. **Ryzyko rezydualne** tj. ryzyko związane ze stosowaniem przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego, które mogą okazać się mniej efektywne niż oczekiwano.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka kredytowego Bank posiada zdefiniowane procedury i procesy zarządzania zarówno ryzykiem poszczególnego kredytobiorcy, jak i ryzykiem grup kredytobiorców o zbliżonej charakterystyce. W Banku funkcjonują również wewnętrzne limity ekspozycji kredytowych, a kompetencje i proces podejmowania decyzji kredytowych jest uzależniony od oceny poziomu ryzyka. Bank przeprowadza także testy warunków skrajnych, oceniając wpływ tych sytuacji na jakość portfela kredytowego i poziom rezerw tworzonych na ekspozycje kredytowe.

➤ **Ryzyko rynkowe**, w skład którego wchodziły:

- a. **Ryzyko walutowe** które jest definiowane jako ryzyko poniesienia strat w pozycjach bilansowych i pozabilansowych spowodowanych zmianami kursów walutowych.
- b. **Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej** definiowane jako ryzyko zmniejszenia przychodów/zwiększenia kosztów finansowych (odsetkowych) lub/i zmniejszenie wartości ekonomicznej kapitału spowodowane:
- niekorzystnymi zmianami rynkowych stóp procentowych (przesunięcie/zmiana nachylenia krzywej dochodowości), lub
  - istotnej zmiany struktury terminowej (zapadalności / wymagalności / przeszacowania) pozycji wrażliwych

W celu ograniczenia poziomu ryzyka rynkowego Bank dostosowuje działalność do zewnętrznych i wewnętrznych norm ostrożnościowych, a ekspozycja na ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej wyznaczana poprzez kalkulację pozycji pierwotnych w instrumentach bazowych jest monitorowana m.in. z zastosowaniem metody VaR (Value at Risk).

- **Ryzyko płynności** rozumiane jako ryzyko związane z tym, iż Bank może okazać się niezdolny do wywiązywania się ze swych zobowiązań płatniczych (w formie wypłaty środków pieniężnych lub dostawy instrumentu finansowego), niezależnie od tego, czy były one oczekiwane czy nieoczekiwane, bez narażenia wyników bieżącej działalności lub swej kondycji finansowej.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka płynności Bank dostosowuje działalność do zewnętrznych i wewnętrznych norm ostrożnościowych i na potrzeby zarządzania i monitorowania płynnością sporządza raporty płynności. W obszarze płynności długoterminowej Bank przeprowadza analizy stabilności źródeł finansowania oraz dokonuje pomiaru płynności strukturalnej w oparciu o wskaźniki pokrycia określające stopień finansowania kredytów długoterminowymi pasywami. Bank dokonuje również codziennej kalkulacji nadzorczych miar płynności krótko- i długoterminowej.

- **Ryzyko operacyjne** to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych

System zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego realizowany jest na wszystkich poziomach organizacyjnych Banku i jest stopniowo rozszerzany i rozwijany. W ramach zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego Bank m.in. gromadzi informacje na temat strat wynikających z ryzyka operacyjnego, monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka operacyjnego oraz limity strat, a także przeprowadza okresowo testy warunków skrajnych (analizy scenariuszy).

- **Ryzyko braku zgodności** jest to ryzyko sankcji prawnych bądź regulacyjnych, strat finansowych lub utraty reputacji, na jakie narażony jest Bank w wyniku nieprzestrzegania przepisów prawa, zaleceń Regulatorów lub przyjętych przez Bank standardów postępowania mających zastosowanie w jego działalności.

Bank ogranicza ryzyko braku zgodności m.in. poprzez analizę regulacji zewnętrznych mających zastosowanie w działalności Banku, identyfikację obszarów działalności Banku narażonych na ryzyko braku zgodności, organizacyjne rozdzielanie zadań związanych z bieżącym zarządzaniem ryzykiem braku zgodności od zadań związanych z jego kontrolą. W ramach zarządzania przedmiotowym ryzykiem Bank wykorzystuje także wiedzę i doświadczenie, jakim dysponuje cała Grupa Pekao SA, wzorując się na rozwiązaniach wykorzystywanych w tej grupie po ich wcześniejszym dostosowaniu do skali i specyfiki działalności Banku.

- **Ryzyko reputacji** rozumiane jako obecne lub przewidywane ryzyko dla przychodów i kapitału wynikające z negatywnego odbioru wizerunku Banku przez klientów, kontrahentów, akcjonariuszy/inwestorów lub regulatorów. Ryzyko to należy postrzegać – ze względu na skalę i zakres działalności Banku – w kontekście ryzyka reputacji całej Grupy Pekao SA.

Ryzyko powyższe ograniczane jest poprzez obowiązek przeprowadzania wewnętrznych konsultacji w zakresie nowo wprowadzanych produktów i nowych rodzajów działalności pod kątem oceny ryzyk, które produkty / działania te mogą generować oraz wprowadzania metod ograniczania tych ryzyk.

- **Ryzyko biznesowe (w tym ryzyko strategiczne)** definiowane przez Bank jako niekorzystne, niespodziewane zmiany w wolumenie działalności Banku i/lub poziomie marż, które nie są spowodowane ryzykiem kredytowym, rynkowym ani operacyjnym. Może ono doprowadzić do poważnych strat w dochodach i w konsekwencji do spadku wartości firmy. Ryzyko biznesowe może wynikać przede wszystkim z poważnego pogorszenia się sytuacji rynkowej, zmian u konkurencji lub zmian zachowania klientów, ale może również wynikać ze zmian w otoczeniu prawnym.

Elementem ryzyka biznesowego jest ryzyko strategiczne, czyli ryzyko poniesienia strat z tytułu decyzji lub radykalnych zmian w otoczeniu biznesowym, niewłaściwej realizacji decyzji, braku reakcji na zmiany w otoczeniu biznesowym, na przykład zmianę trendu w cyklu ekonomicznym. Ma ono wpływ na profil ryzyka Banku i w konsekwencji może mieć negatywny wpływ na kapitał, dochody Banku, jak też na jego kierunek rozwoju i zakres działalności w długim terminie.

Ryzyko biznesowe ograniczane jest m.in. poprzez monitorowanie i odpowiednio szybkie reagowanie na zmieniającą się sytuację rynkową, kontrolę skutków ekonomicznych działań podejmowanych przez Bank, podejmowanie działań mających na celu ograniczanie kosztów i inne działania mające na celu optymalizację przychodów i kosztów.

- **Ryzyko zmian warunków makroekonomicznych**, które definiowane jest jako ryzyko zmian otoczenia makroekonomicznego, które może mieć wpływ na przyszłe wymogi kapitałowe, bądź poziom dostępnych zasobów finansowych.

Bank ogranicza ryzyko zmian warunków makroekonomicznych poprzez monitorowanie sytuacji rynkowej i ekonomicznej oraz innych zmian zachodzących w otoczeniu gospodarczym Banku w celu podjęcia adekwatnych działań niezwłocznie po stwierdzeniu wystąpienia niekorzystnych dla Banku zjawisk i tendencji zagrażających utrzymaniu kapitałowych miar nadzorczych na wymaganym poziomie.

- **Ryzyko modeli** jest to ryzyko wdrożenia nieprawidłowo zbudowanych (zdefiniowanych) modeli, niewłaściwego zastosowania modeli lub braku niezbędnej ich aktualizacji. Jest to również ryzyko nienależytej kontroli i monitoringu w trakcie funkcjonowania modelu w Banku.

Ryzyko modeli obejmuje ryzyko danych, założeń, metodologiczne oraz administrowania modelami.

Bank ogranicza ryzyko modeli głównie poprzez wprowadzone procedury mające na celu zapewnienie odpowiedniej jakości modeli oraz zarządzanie nimi.

- **Ryzyko emisji listów zastawnych** jest to ryzyko poniesienia przez Bank strat związanych z koniecznością wykupu przed terminem wymagalności, wyemitowanych listów zastawnych w wyniku przekroczenia limitów ustawowych.

W celu ograniczenia ryzyka emisji listów zastawnych, Bank wprowadził wewnętrzne limity emisji listów zastawnych mające na celu zapewnienie „nadzabezpieczenia” emisji w stopniu zapewniającym zachowanie limitów ustawowych.

- **Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej** jest to ryzyko nadmiernego wzrostu ekspozycji kredytowych w stosunku do funduszy własnych Banku (Tier 1). W przypadku kryzysu finansowego, któremu towarzyszy duża zmienność cen aktywów, wysoka dźwignia finansowa może spowodować problemy płynnościowe lub straty Banku.

Bank ogranicza ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez:

- planowanie odpowiedniej struktury kapitałów,
- planowanie rozwoju aktywów i pasywów (w tym na podstawie analiz niedopasowania aktywów i pasywów),
- analizę negatywnych scenariuszy w ramach testów warunków skrajnych,
- system limitów wskaźnika nadmiernej dźwigni finansowej.

- **Ryzyko działalności bancassurance** jest to ryzyko strat poniesionych w związku z oferowaniem ubezpieczeń przez banki na podstawie umów zawartych pomiędzy bankiem a zakładem ubezpieczeń, w tym także ubezpieczeniowych produktów o charakterze inwestycyjnym lub oszczędnościowym.

Bank ogranicza ryzyko bancassurance poprzez analogiczne działania jak działania realizowane w celu ograniczenia

- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko kredytowe,
- ryzyko reputacji,
- ryzyko operacyjne.

Ze względu na skalę, specyfikę i zakres działalności w Banku nie występowały natomiast następujące rodzaje ryzyk identyfikowanych przez grupę Pekao SA.

- **Ryzyko kontrahenta** rozumiane jako ryzyko niewypłacalności strony transakcji obejmującej instrumenty finansowe przed ostatecznym rozliczeniem tej transakcji.
- **Ryzyko kraju** identyfikowane jako ryzyko zamrożenia płatności w walutach obcych przez dane państwo w przypadku niewypłacalności
- **Ryzyko związane z korektą wyceny kredytowej (CVA)** wynikające ze zmian bieżącej wartości rynkowej transakcji pochodnych zawartych z kontrahentami Banku z powodu zmiany ich wiarygodności kredytowej.
- **Ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta** wynikające z ryzyka niewykonania zobowiązania przez tego kontrahenta
- **Ryzyko non delta** rozumiane w kontekście art. 352 ust. 5 Rozporządzenia 575/2013 (CRR)
- **Ryzyko nieruchomości własnych** definiowane jako potencjalne straty wynikające z rynkowych fluktuacji portfela składającego się z nieruchomości będących w posiadaniu Banku.
- **Ryzyko inwestycji finansowych** wynikające z zaangażowań kapitałowych Banku w akcje i udziały spółek nie należących do Grupy Pekao SA. Portfel inwestycji finansowych składa się z akcji i udziałów.

W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu zarządzania ryzykiem występującymi w działalności Banku powołano następujące Komitety wspierające działalność Zarządu Banku:

- Komitet Kredytowy – którego przedmiotem działania jest ryzyko kredytowe;
- Komitet Ryzyka Operacyjnego – którego działalność dotyczy ryzyka operacyjnego, ryzyka braku zgodności i ryzyka bancaassurance;
- Komitet Aktywów i Pasywów (ALCO) – którego przedmiotem działania są pozostałe ryzyka występujące w banku w tym w szczególności ryzyka rynkowe i ryzyko płynności.

Według stanu na koniec roku 2015 żaden z zewnętrznych i wewnętrznych limitów nie został przekroczony, a poziom ich wykorzystania wskazuje na bezpieczne zasady prowadzenia działalności przez Bank.

W Banku działa **Biznesowy Komitet Kontroli Wewnętrznej (BKKW)**, który wspiera Zarząd Banku w określaniu działań naprawczych i priorytetów ich realizacji, mając na uwadze konieczność zabezpieczenia potrzeb komórek organizacyjnych Banku i Klientów oraz zapewnienia zgodności działania Banku z przepisami wewnętrznymi Banku i przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Działając w ramach Ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych, Bank szczególną uwagę przykładą do zachowania bezpiecznych poziomów wykorzystania limitów związanych z emisją listów zastawnych określonych w ww. Ustawie.

Limity ustawowe związane z emisją listów zastawnych i poziom wykorzystania według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku:

Limit	Opis limitu	Limit bieżący	Limit ustawowy
art. 13 ust. 1	Stosunek ogólnej kwoty wierzytelności z tytułu kredytów zabezpieczonych hipoteką i nabytych wierzytelności innych banków z tytułu takich kredytów, w części przekraczającej 60% bankowo-hipotecznego wartości nieruchomości do ogólnej kwoty wierzytelności zabezpieczonych hipoteką.	17,06%	30,00%
art. 14	Stosunek wartości hipotecznych listów zastawnych znajdujących się w obrocie do 60% ogólnej kwoty bankowo-hipotecznego wartości nieruchomości, stanowiących przedmiot zabezpieczenia wierzytelności wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych.	87,71%	100,00%
art. 15 ust. 1 pkt. 5	Stosunek ogólnej wartości nabytych akcji i udziałów innych podmiotów do funduszy własnych Banku.	0,00%	10,00%
art. 15 ust. 2	Stosunek ogólnej wartości przyjętych lokat terminowych, zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji do funduszy własnych Banku.	171,50%	600,00%
art. 15 ust. 3	Stosunek ogólnej wartości przyjętych lokat terminowych, zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji do ogólnej kwoty wierzytelności z tytułu kredytów zabezpieczonych hipoteką i nie zabezpieczonych hipoteką, jeżeli kredytobiorcą, gwarantem lub poręczycielem spłaty są podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 pkt. 1 ustawy oraz nabytych wierzytelności innych banków z tytułu takich kredytów.	25,07%	100,00%

art. 17	Stosunek ogólnej wartości listów zastawnych znajdujących się w obrocie do sumy funduszy własnych Banku i rezerwy na zabezpieczenie listów zastawnych.	421,56%	4000,00%
art. 18 ust. 1	Stosunek nominalnej wartości hipotecznych listów zastawnych znajdujących się w obrocie do nominalnej wartości wierzytelności zabezpieczonych hipoteką oraz środków dodatkowych, wpisanych do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych.	73,08%	100,00%
art. 18 ust. 2	Stosunek kosztów z tytułu odsetek od hipotecznych listów zastawnych znajdujących się w obrocie (narastająco od początku roku obrotowego) do przychodów z tytułu odsetek od wierzytelności zabezpieczonych hipoteką oraz środków dodatkowych, wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych (narastająco od początku roku obrotowego).	69,09%	100,00%
art. 18 ust. 3	Stosunek wartości - wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych - papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt. 1 ustawy, lokat w NBP oraz gotówki do nominalnej wartości wierzytelności zabezpieczonych hipoteką wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych.	1,15%	10,00%
art. 23 zd. 1	Stosunek wartości wierzytelności zabezpieczonych hipotekami ustanowionymi w trakcie realizacji inwestycji budowlanych do ogólnej wartości wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie, wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych.	2,19%	10,00%
art. 23 zd. 2	Stosunek wartości wierzytelności zabezpieczonych hipotekami ustanowionymi na nieruchomościach przeznaczonych pod zabudowę, zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego do ogólnej wartości wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie, wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych.	0,27%	1,00%

Zaden z ustawowych limitów w roku 2015 nie został przekroczony, a poziom ich wykorzystania wskazuje na bezpieczne zasady prowadzenia działalności w tym zakresie.

Od 1 stycznia 2016 roku weszła w życie nowelizacja Ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych, wprowadzająca obowiązek utrzymywania nadzabezpieczenia w wysokości 10%. Ponadto, w związku ze zmianą ograniczenia bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości z 60% do 80% dla nieruchomości detalicznych zostały uwolnione możliwości emisyjne.

Pekao Bank Hipoteczny S.A. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania rachunku zabezpieczenia listów zastawnych oraz testu równowagi pokrycia i testu płynności, począwszy od 2016 r. przeprowadza testy płynności w okresach kwartalnych oraz test równowagi pokrycia raz na pół roku.

6. Kierunki rozwoju i najważniejsze elementy Strategii Banku na lata 2015-2018

Na mocy Uchwały Rady Nadzorczej nr 23/2015 zatwierdzona została Strategia Pekao Banku Hipotecznego S.A. na lata 2015-2018.

Misją Banku jest przede wszystkim budowanie trwałej wartości dla Klientów i Akcjonariuszy poprzez dbałość o zachowanie najwyższych standardów w każdym przejawie jego działalności.

Strategicznym celem Banku jest budowa silnej pozycji w Grupie Banku Pekao SA jako podmiotu zapewniającego długoterminowe finansowanie hipotecznej działalności kredytowej poprzez:

- maksymalne wykorzystanie możliwości emisyjnych Banku wynikających z wielkości portfela kredytowego zbudowanego w oparciu o współpracę z Bankiem Pekao SA,
- utrzymanie bezpiecznego poziomu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego oraz pozostałych rodzajów ryzyk identyfikowanych w działalności Banku,
- utrzymanie ratingu emitowanych listów zastawnych na poziomie inwestycyjnym.

W okresie obowiązywania Strategii zakłada się:

- zmianę otoczenia prawnego (nowelizację ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych, NSFR):
  - poprawę ekonomicznej opłacalności transferów,
  - poprawę konkurencyjności listu zastawnego w stosunku do innych źródeł finansowania,
  - ukształtowanie się modelu biznesowego banku hipotecznego jako wyspecjalizowanej jednostki w grupie bankowej do pozyskiwania długoterminowego finansowania bez dublowania struktur i funkcji,
- zmianę rynku listów zastawnych:
  - wzrost roli inwestorów zagranicznych,
  - wzrost podaży listów zastawnych,
  - oczekiwany spadek marż.

W kwestii zarządzania ryzykiem Bank Hipoteczny przyjął m.in. następujące kierunki działania:

- apetyt na ryzyko pozostaje na poziomie zapewniającym bezpieczne zarządzanie Bankiem,
- kontynuowane będą działania w zakresie udzielania kredytów, monitorowania portfela i windykacji ekspozycji mające na celu utrzymanie jakości aktywów,
- utrzymanie współczynnika wypłacalności na poziomie wymaganym przez KNF, a kapitału wewnętrznego na bezpiecznym poziomie,
- utrzymywanie aktywów płynnych w wysokości umożliwiającej efektywne zarządzanie płynnością przy zachowaniu zrównoważonej struktury przepływów określonej przez limity płynności strukturalnej oraz wewnętrzne i zewnętrzne normy płynności.

W przedmiocie źródeł finansowania Bank przyjął m.in. następujące założenia:

- maksymalne wykorzystanie możliwości emisyjnych Banku i osiągnięcie udziału w finansowaniu listami zastawnymi na poziomie powyżej 60% źródeł finansowania,
- finansowanie pomostowe poprzez udostępnienie linii kredytowej w Banku Pekao SA.

Wraz ze Strategią Banku zatwierdzono „Strategię rozwoju w zakresie technologii informatycznej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego – 2015-2018”.

Głównymi celami strategii jest:

- zapewnienie bezpieczeństwa w środowisku teleinformatycznym zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i zewnętrznymi, zawartymi umowami i przyjętymi w banku standardami;
- zapewnienie infrastruktury aplikacyjnej wspierającej obecne i przyszłe procesy biznesowe oraz
- zapewnienie infrastruktury teleinformatycznej spełniającej standardy rynkowe w zakresie bezpieczeństwa, jakości i dostępności świadczonych usług IT.

Głównym założeniem tejże strategii jest współpraca z podmiotem dominującym w obszarze rozwoju i eksploatacji infrastruktury teleinformatycznej w celu osiągnięcia efektu synergii. Strategia IT jest zgodna z aktualnymi i przyszłymi oczekiwaniami biznesowymi ujętymi w Strategii Banku.

7. Struktura własnościowa, władze Banku, powiązania organizacyjne lub kapitałowe w ramach Grupy

♦ Struktura własnościowa kapitału zakładowego Banku w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku.

Bank Pekao S.A. posiada 2.230 imiennych akcji zwykłych serii „A”, „B”, „C”, „D”, „E”, „F”, „G” i „H”, o wartości nominalnej 100.000,- złotych każda, o łącznej wartości nominalnej 223.000.000 złotych, stanowiących 100% kapitału zakładowego Pekao Banku Hipotecznego S.A. i uprawniających Bank Pekao S.A. do wykonywania prawa głosu ze 100% akcji.

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Akcje		Głosy na WZA	
		Liczba	%	Liczba	%
1	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	2.230	100	2.230	100

Zgodnie ze Statutem Banku wszystkie istniejące akcje są akcjami zwykłymi imiennymi. Prawa i obowiązki związane z akcjami są określone przepisami Kodeksu spółek handlowych oraz innymi przepisami prawa. Papiery wartościowe emitowane przez Bank nie dają ich posiadaczom specjalnych uprawnień kontrolnych.

Ograniczenia odnośnie wykonywania prawa głosu

Statut Banku nie przewiduje żadnych ograniczeń odnośnie wykonywania prawa głosu z akcji Banku.

Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Banku

Nie istnieją ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności akcji oraz prawa własności papierów wartościowych emitowanych przez Bank.

Do zmiany Statutu Banku wymagana jest Uchwała Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku, zgoda Komisji Nadzoru Finansowego oraz zarejestrowanie zmiany w Krajowym Rejestrze Sądowym.

8. Informacje dotyczące Polityki zmiennych składników wynagrodzeń

„Ogólna Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Pekao Banku Hipotecznym S.A.” oraz „Zasady systemu zmiennego wynagradzania dla kadry zarządzającej w Pekao Banku Hipotecznym S.A.”, przyjęte przez Zarząd Banku i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, stanowią zachętę dla Uczestników do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku.

Regulacje szczegółowo określają zasady przyznawania, nabywania i wypłaty wynagrodzenia zmiennego dla pracowników, których Bank zidentyfikował jako stanowiska kierownicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Bank uznał, że stanowiskami kierowniczymi w świetle Uchwały nr 258/2011 KNF są stanowiska członków Zarządu Banku. Z uwzględnieniem skali, specyfiki i zakresu działalności Banku, przedmiotowe regulacje są zgodne z zasadami obowiązującymi w Grupie Kapitałowej Banku Pekao S.A. w zakresie polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Z uwagi na to, że Bank nie jest bankiem istotnym w rozumieniu Ustawy Prawo Bankowe, w Banku nie został powołany Komitet ds. Wynagrodzeń. Ustalanie zasad i sposobu realizacji polityki kadrowej należy do kompetencji Zarządu Banku. Do kompetencji Rady Nadzorczej Banku należy ustalanie warunków umów regulujących stosunek pracy łączący członków Zarządu Banku z Bankiem, w szczególności w zakresie wynagrodzeń. W 2015 roku odbyły się cztery posiedzenia Rady Nadzorczej Banku.

Stały element wynagrodzenia ustalany jest z tytułu zajmowanego stanowiska i zakresu odpowiedzialności, odzwierciedla poziom doświadczenia i umiejętności wymaganych na danym stanowisku, jak również ogólną jakość zaangażowania i wpływ na wyniki Banku. Stały element wynagrodzenia pozwala zredukować ryzykowne zachowania, zniechęca do podejmowania działań skoncentrowanych na wynikach krótkoterminowych, które mogą zagrażać stabilności Banku w długim okresie, a jednocześnie umożliwia prowadzenie elastycznej Polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Wynagrodzenie zmienne płacone jest na podstawie osiągnięć i jest bezpośrednio uzależnione od wyników krótko-, średnio- i długoterminowych osiąganych przez Bank i dostosowanych do ryzyka. Elementy systemu wynagradzania, obejmujące wskaźniki realizacji wyników oraz mechanizmy płacowe, mają na celu wyeliminowanie nastawienia na krótkoterminowe zyski oraz koncentrują się na parametrach rentowności i zarządzania ryzykiem, co gwarantuje zrównoważone wyniki w krótkim i długim okresie.

System zmiennych składników wynagrodzeń jest zgodny z zasadami długoterminowej dochodowości na skalę całego Banku, dostarczając właściwy podział premii powiązanej z wynikami na gotówkę i instrumenty finansowe, elementy wypłacone w trybie natychmiastowym i odroczonym. Premie powiązane są bezpośrednio z osiąganymi wynikami, a łączne wynagrodzenie zmienne nie ogranicza zdolności Banku do zwiększenia jego bazy kapitałowej. W przypadku wynagrodzenia zmiennego zależnego od wyników, podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia jest ocena efektów pracy pracowników oraz wyników całego Banku. Przy ocenie indywidualnych efektów pracy brane są pod uwagę kryteria finansowe i niefinansowe. Wynagrodzenie zmienne wypracowane w danym roku, wypłacane jest w ciągu 6 lat, w sposób pozwalający uwzględnić 3-letni cykl koniunkturalny Banku oraz ryzyko związane z prowadzoną działalnością. Odzwierciedlenie cyklu koniunkturalnego oraz ryzyka związanego z prowadzoną działalnością odbywa się poprzez zastosowanie zdefiniowanych wskaźników, które łączą naliczone

indywidualne wynagrodzenie zmienne z wynikami Banku oraz weryfikację zgodności, która eliminuje niepożądane zachowania pracownika mające wpływ na działalność Banku teraz i w przyszłości.

Wskaźniki determinują całą kwotę premii, ratę płatną z góry oraz wypłatę rat odroczonej i uwzględniają zwrot z kapitału w relacji z kosztem kapitału, horyzont gotówkowy oraz stopień wypłacalności Banku.

Dodatkowo, w każdym roku zachowanie pracownika podlega weryfikacji zgodności z obowiązującymi przepisami i zasadami uwzględniając jego ewentualne szkodliwe działania lub też poważne błędy, które mają istotny wpływ na ryzyko Banku i jego wyniki finansowe.

Nabycie premii, przyznanej zgodnie z przyjętymi zasadami i warunkami następuje w formie gotówki i w formie akcji fantomowych. Liczba akcji fantomowych, które mogą być nabyte przez Uczestnika w ramach systemu jest wynikiem podzielenia 50% przyznanej premii, przez wartość jednej akcji, która wynosi 0,001 wartości księgowej Banku na jedną akcję, wskazanej w sprawozdaniu finansowym za dany rok, zatwierdzonym przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku. Nabycie premii składa się z części premii płatnej z góry oraz z części premii odroczonej.

Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia wypłaconego w 2015 roku w podziale na obszary działalności Banku (w zł):

	Obszar Prezesa Zarządu / Obszar Biznesu	Obszar Finansów	Obszar Ryzyka
Wynagrodzenie stałe i wynagrodzenie zmienne	851 633	565 495	520 990

Wysokość wynagrodzenia wypłaconego w 2015 r. z podziałem na wynagrodzenie stałe i zmienne (w zł):

	Liczba osób	Wynagrodzenie stałe	Wypłacone wynagrodzenie zmienne w 2015 roku	
			Gotówka	Akcje fantomowe
Członkowie Zarządu	3	1 456 351	252 977	228 790

Wysokość wynagrodzenia zmiennego w ramach Systemów z lat 2012, 2013, 2014 z podziałem na część przysługującą i jeszcze nieprzysługującą oraz gotówkę i instrumenty finansowe (w zł):

	Liczba osób	Wynagrodzenie zmienne			
		Gotówka		Akcje fantomowe	
		przysługujące	nieprzysługujące	przysługujące	nieprzysługujące
Członkowie Zarządu	3	-	347 702	253 920	726 294

W roku 2015 Bank nie dokonał żadnych płatności związanych z podjęciem i zakończeniem stosunku pracy.

9. Władze Spółki

Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających w Pekao Banku Hipotecznym S.A. oraz uprawnienia osób zarządzających w 2015 roku nie uległy zmianie w stosunku do stanu prawnego, jaki obowiązywał w okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2014 roku.

Zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz Statutem Pekao Banku Hipotecznego S.A. organem zarządzającym Banku jest Zarząd.

Członkowie Zarządu powoływani są w liczbie od trzech do pięciu osób przez Radę Nadzorczą, która ustala liczbę członków Zarządu.

Członkowie Zarządu powinni posiadać kompetencje do prowadzenia spraw Banku wynikające z: wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych lub stopni naukowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej), doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk), umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonej funkcji. Indywidualne kompetencje poszczególnych członków Zarządu powinny uzupełniać się w taki sposób, aby umożliwiać zapewnienie odpowiedniego poziomu kolegialnego zarządzania Bankiem.

Członek Zarządu powinien dawać rękojmię należytego wykonywania powierzonych mu obowiązków. Co najmniej połowa członków Zarządu, w tym Prezes Zarządu, powinna mieć obywatelstwo polskie. Powołanie dwóch członków Zarządu, w tym Prezesa Zarządu, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Członkowie Zarządu powoływani są na trzy lata i mogą być odwołani w każdym czasie. Zarząd reprezentuje Pekao Bank Hipoteczny S.A. na zewnątrz oraz kieruje jego działalnością. Zarząd jest odpowiedzialny za bieżące prowadzenie spraw Banku, zapewnia pełną realizację celów Banku wynikających z planów strategicznych oraz rocznych planów finansowych. Sprawy nie zastrzeżone do kompetencji innych władz Banku należą do kompetencji Zarządu. Zarząd działa na podstawie Regulaminu uchwalonego przez Radę Nadzorczą.

Do kompetencji Zarządu Banku należy w szczególności:

- sporządzanie i przedkładanie Radzie Nadzorczej sprawozdań z działalności Banku oraz sporządzanie i przedkładanie Radzie Nadzorczej oraz Walnemu Zgromadzeniu sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- podejmowanie decyzji o emisji hipotecznych listów zastawnych i publicznych listów zastawnych oraz określanie warunków i formy emisji,
- podejmowanie decyzji o zaciąganiu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych Banku, chyba że prawo do podejmowania decyzji w tych sprawach Zarząd powierzy stałym lub doraźnym Komitetom działającym w Banku.

Do kompetencji Rady Nadzorczej Banku należy, m.in.:

- zawieszanie z ważnych powodów w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu, jak również delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu nie mogących sprawować swoich funkcji,
- wyrażanie zgody lub odmowa udzielenia zezwolenia na zbycie akcji,

- wyrażanie opinii w sprawach wymagających decyzji kredytowych Banku, jeśli maksymalna kwota zaangażowania Banku wobec jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie przekroczy lub przekracza kwotę 12.000.000,-zł (słownie: dwanaście milionów złotych) lub równoważność tej kwoty wyrażoną w walutach wymiennalnych.

Walne Zgromadzenie Banku zwoływane jest przez Zarząd. Walne Zgromadzenie może być zwyczajne lub nadzwyczajne. Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego Banku. Rada Nadzorcza może zwołać zwyczajne Walne Zgromadzenie - jeżeli Zarząd nie zwoła tegoż w odpowiednim terminie - oraz nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, ilekroć zwołanie tegoż uzna za wskazane, a Zarząd nie zwoła Walnego Zgromadzenia w terminie dwóch tygodni od zgłoszenia odpowiedniego żądania przez Radę Nadzorczą.

Akcjonariusz lub akcjonariusze przedstawiający przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału zakładowego mogą domagać się od Zarządu zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jak również umieszczenia poszczególnych spraw na porządku obrad Walnego Zgromadzenia.

Przedmiotem zwyczajnego Walnego Zgromadzenia powinno być w szczególności:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- powzięcie uchwały w sprawie podziału zysku netto lub o pokryciu strat netto,
- udzielenie członkom Rady Nadzorczej i Zarządu Banku absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia Banku należy ponadto:

- podejmowanie uchwał w sprawach dotyczących roszczeń o naprawienie szkody, wyrządzonej przy zawiązaniu Banku lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru,
- podejmowanie uchwał w sprawach dotyczących zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa Banku lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego oraz zbycia nieruchomości lub udziału w nieruchomości,
- uchwalanie Regulaminu Rady Nadzorczej,
- powołanie i odwołanie członków Rady Nadzorczej,
- dokonywanie zmian Statutu Banku,
- podejmowanie uchwał w sprawie podwyższania lub obniżania kapitału zakładowego,
- podejmowanie uchwał w sprawie emisji obligacji,
- ustalanie terminu wypłaty dywidendy,
- podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych do kompetencji Walnego Zgromadzenia przepisami prawa lub postanowieniami Statutu oraz przedstawionych Walnemu Zgromadzeniu przez Zarząd lub Radę Nadzorczą Banku.

Poniżej zawarte są informacje dotyczące składu osobowego Zarządu i Rady Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S.A. oraz informacje dotyczące łącznej wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych przez Bank dla osób zarządzających i nadzorujących.

◆ Zarząd

W okresie od 01 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku Zarząd Pekao Banku Hipotecznego S.A. działał w następującym składzie:

- Pan Tomasz Mozer – Prezes Zarządu;
- Pani Agata Kwaśniak – Członek Zarządu;
- Pan Krzysztof Puchalski – Członek Zarządu.

Rada Nadzorcza Banku, na mocy Uchwały nr 22/2015 z dnia 16 czerwca 2015 roku, powołała – z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Banku za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014 roku – Zarząd Banku w dotychczasowym składzie, na nową trzyletnią kadencję.

W 2015 roku Zarząd Banku uzyskał roczne wynagrodzenie w wysokości:

Imię i nazwisko	Pełniona funkcja	Wynagrodzenie 2015 r. (zł), w tym składki ZUS	Zmienne wynagrodzenie za 2012, 2013 i 2014 r. (zł), wyплаcone w 2015 roku, w tym składki ZUS
Tomasz Mozer	Prezes Zarządu	639 103	259 545
Agata Kwaśniak	Członek Zarządu	484 272	119 022
Krzysztof Puchalski	Członek Zarządu	438 425	118 713

Wynagrodzenia wykazane w powyższej tabeli nie obejmują rezerw w wysokości 333 tys. zł z tytułu systemu zmiennego wynagradzania.

Zasady wynagradzania członków Zarządu, wysokość wynagrodzenia tych osób, a także inne świadczenia wynikające z tytułu pełnionych funkcji są ustalane w tajnym głosowaniu zwykłą większością głosów przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej oraz członka Rady Nadzorczej wskazanego przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej niezwłocznie po powołaniu Zarządu lub jednego z jego członków.

W razie nieobecności Przewodniczącego lub Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, odpowiednio Wiceprzewodniczący lub Przewodniczący Rady Nadzorczej wskazuje do udziału w głosowaniu spośród pozostałych członków Rady odpowiednią liczbę osób dla zachowania trzyosobowego quorum. Powyższy tryb stosuje się odpowiednio w przypadku zmiany zasad wynagradzania członków Zarządu, wysokości wynagrodzenia tych osób, a także innych świadczeń wynikających z tytułu pełnionych funkcji.

◆ Rada Nadzorcza

W okresie od 01 stycznia 2015 roku do 15 czerwca 2015 roku Rada Nadzorcza Pekao Banku Hipotecznego S.A. działała w następującym składzie:

Imię i nazwisko	Pełniona funkcja
Grzegorz Piwowar	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Diego Biondo	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Luigi Lovaglio	Członek Rady Nadzorczej
Rafał Baranowski	Członek Rady Nadzorczej
Tomasz Kubiak	Członek Rady Nadzorczej
Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska	Członek Rady Nadzorczej
Elżbieta Zuchaj	Członek Rady Nadzorczej

Pekao Bank Hipoteczny S.A. w dniu 15 czerwca 2015 r. otrzymał rezygnację Pana Rafała Baranowskiego z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S.A. Rezygnacja nastąpiła bez podania przyczyny. Na mocy Uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy w dniu 16 czerwca 2015 r. odwołano Pana Tomasza Kubiaka z funkcji Członka Rady Nadzorczej Banku.

Zgodnie z Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku nr 21/2015 z dnia 16 czerwca 2015 r. powołano w skład Rady Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S.A. - jako niezależnych członków Rady Nadzorczej, następujące osoby: Panią Janinę Harasim oraz Panią Zofię Barbarę Liberda.

W związku z powyższym, w okresie od 16 czerwca 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku Rada Nadzorcza Pekao Banku Hipotecznego S.A. działała w składzie:

Imię i nazwisko	Pełniona funkcja
Grzegorz Piwowar	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Diego Blondo	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Luigi Lovaglio	Członek Rady Nadzorczej
Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska	Członek Rady Nadzorczej
Elżbieta Żuchaj	Członek Rady Nadzorczej
Janina Harasim	Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Zofia Barbara Liberda	Niezależny Członek Rady Nadzorczej

Członkowie Rady Nadzorczej, z wyłączeniem niezależnych Członków Rady Nadzorczej, nie pobierają wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S.A.

Niezależnym Członkom Rady Nadzorczej, powołanym Uchwałą Nr 21/2015 Walnego Zgromadzenia Banku, przysługuje wynagrodzenie w wysokości: 5 tys. zł brutto za każdy udział w posiedzeniu Rady Nadzorczej Banku oraz 5 tys. zł za każdy udział w posiedzeniu Komitetu Audytu Banku, w którym niezależny członek Rady Nadzorczej będzie brał udział. Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej otrzymali w 2015 roku wynagrodzenie łącznie w wysokości 52 tys. zł. Powyższe wynagrodzenie obejmuje koszty wynagrodzenia oraz składki z tytułu ubezpieczeń społecznych.

▪ KOMITET AUDYTU

W okresie od 01 stycznia 2015 roku do 15 czerwca 2015 roku Komitet Audytu Rady Nadzorczej pracował w składzie:

- Pan Rafał Baranowski – Przewodniczący Komitetu Audytu,
- Pan Grzegorz Piwowar,
- Pan Tomasz Kubiak,
- Pani Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska oraz
- Pani Elżbieta Żuchaj.

Na mocy Uchwały Rady Nadzorczej Banku nr 33/2015 z dnia 16 czerwca 2015 roku ze składu Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Banku odwołano: Pana Grzegorza Piwowara, Pana Rafała Baranowskiego, Pana Tomasza Kubiaka oraz Panią Elżbietę Żuchaj.

Powołano w skład Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Banku następujące osoby: Panią Małgorzatę Smagorowicz-Chojnowską, Panią Janinę Harasim oraz Panią Zofię Barbarę Liberda.

W związku z powyższym, w okresie od 16 czerwca 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku pracował w składzie:

- Pani Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska
- Pani Janina Harasim
- Pani Zofia Barbara Liberda.

Na mocy Uchwały Rady Nadzorczej Banku nr 45/2015 z dnia 16 września 2015 roku na stanowisko Przewodniczącego Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Banku została powołana Pani Zofia Barbara Liberda.

▪ KOMITET KREDYTOWY

W okresie od 01 stycznia 2015 roku do 15 czerwca 2015 roku działał Komitet Kredytowy Rady Nadzorczej w składzie:

- Pan Diego Biondo – Przewodniczący Komitetu Kredytowego,
- Pan Grzegorz Piwowar,
- Pan Tomasz Kubiak.

Na mocy Uchwały Rady Nadzorczej Banku nr 32/2015 z dnia 16 czerwca 2015 roku w skład Komitetu Kredytowego Rady Nadzorczej powołano Panią Małgorzatę Smagorowicz-Chojnowską, która zastąpiła Pana Tomasza Kubiaka.

W związku z powyższym, w okresie od 16 czerwca 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku Komitet Kredytowy Rady Nadzorczej działał w składzie:

- Pan Diego Biondo – Przewodniczący Komitetu Kredytowego,
- Pan Grzegorz Piwowar,
- Pani Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska.

◆ **Powiązania organizacyjne lub kapitałowe w ramach Grupy**

Podmiotem dominującym bezpośrednio wobec Pekao Banku Hipotecznego S.A. jest Bank Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie, posiadający 100% akcji Banku. W związku z tym, że Bank Pekao S.A. jest spółką zależną Grupy UniCredit, UCG jest podmiotem dysponującym pośrednio 100% głosów na Walnym Zgromadzeniu Pekao Banku Hipotecznego S.A. za pośrednictwem Banku Pekao S.A.

• **Transakcje z jednostkami powiązаныmi**

Bank przeprowadza transakcje z podmiotem dominującym oraz podmiotami powiązаныmi w ramach Grupy.

Transakcje z jednostkami powiązаныmi obejmują także transakcje z personelem zarządczym podmiotów Grupy Pekao oraz z pracownikami Pekao Banku Hipotecznego S.A.

Transakcje z jednostkami powiązаныmi dokonywane są w ramach normalnej działalności biznesowej. Obejmują one głównie kredyty, depozyty, transakcje wymiany walut obcych. Wartość transakcji z jednostkami powiązаныmi na

koniec grudnia 2015 roku oraz koszty i przychody za rok 2015 roku są zaprezentowane w nocie 34 Sprawozdania finansowego.

- Umowy znaczące zawarte w ramach jednostek powiązanych

- Umowy o udzielenie kredytu

- W dniu 09 lutego 2015 r. Bank zawarł z Klientem umowę kredytową na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 10 mln EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Kredyt składa się z dwóch transz: kredytu budowlanego i inwestycyjnego. Oprocentowanie kredytu budowlanego i inwestycyjnego oparte jest o stawkę 1M EURIBOR powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu budowlanego do 31.03.2017 r. i nie dłużej niż 12 miesięcy po uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie, a kredyt inwestycyjny 10 lat od daty wypłaty, nie dłużej niż do 31.12.2026 r.

W dniu 24 marca 2015 r. Bank zawarł z Klientem umowę kredytową na kredyt inwestycyjny na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 12 mln EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Kredyt składa się z dwóch transz 11,2 MEUR + 0,8 MEUR. Oprocentowanie kredytu inwestycyjnego oparte jest o stawkę 3M EURIBOR powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada 5 lat od wypłaty kredytu inwestycyjnego, max. 30.03.2020 r., przy czym nie dłużej niż 6 miesięcy przed datą zakończenia okresu działalności funduszu inwestycyjnego, do którego należy Kredytobiorca.

- W dniu 06 maja 2015 r. Bank zawarł z Klientem umowę kredytową na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 12 mln EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Kredyt składa się z dwóch transz: kredytu budowlanego i inwestycyjnego. Oprocentowanie kredytu budowlanego i inwestycyjnego oparte jest o stawkę 1M EURIBOR powiększoną o marżę Banku. Spłata całkowita kredytu nastąpiła w dniu 11.12.2015 roku.
- W dniu 10 czerwca 2015 r. Bank zawarł z Klientem umowę kredytową na kredyt inwestycyjny na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 12 mln EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Oprocentowanie kredytu inwestycyjnego oparte jest o stawkę 1M EURIBOR powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada 5 lat począwszy od końcowej daty Okresu Wykorzystania, nie później niż do 31.07.2020 r.
- W dniu 29 czerwca 2015 r. Bank zawarł z Klientem umowę kredytową na kredyt inwestycyjny na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 12 mln EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Oprocentowanie kredytu inwestycyjnego oparte jest o stawkę 3M EURIBOR powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada za 10 lat od momentu uruchomienia kredytu inwestycyjnego, nie później niż do 30.06.2025 r.
- W dniu 21 września 2015r. Bank zawarł z Klientem umowę zakupu wierzytelności na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 6 mln EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Oprocentowanie kredytu inwestycyjnego oparte jest o stawkę 3M EURIBOR powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu inwestycyjnego przypada 5 lat od wypłaty Kredytu Inwestycyjnego przez Bank Pekao S.A., ale nie później niż do 30.09.2017 r.

- **Umowy dotyczące linii kredytowych**

Pekao Bank Hipoteczny S.A. podpisał w dniu 12 sierpnia 2015 r. Aneks do Umowy dotyczącej linii wielowalutowej zawartej z Akcjonariuszem w dniu 28 listopada 2008 r. celem wydłużenia okresu kredytowania, w tym terminu ostatecznej spłaty linii wielowalutowej, który to termin został ustalony na 28 lutego 2022 roku.

Równocześnie zmianie uległy marże oraz sposób ustalania stawki podstawowej (WIBOR, EURIBOR, LIBOR) stosowane dla celów kalkulowania oprocentowania transz linii wielowalutowej.

Dodatkowo aneks wprowadził możliwość wcześniejszych spłat transz kredytowych bez ponoszenia kosztów.

10. Dodatkowe informacje

- **Zdarzenia znaczące dla Banku po dacie bilansowej**

W dniu 15 stycznia 2016 roku Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiła Projekt ustawy o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i umów pożyczki (dalej: „Ustawa”). Ustawa określa zasady przywracania równości stron oraz ekwiwalentności świadczeń wynikających z zawartych przez kredytodawcę i konsumenta od dnia 1 stycznia 2000 r. do dnia wejścia w życie ustawy i jednocześnie obowiązujących w tym dniu umów kredytu o kredyt denominowany lub kredyt indeksowany oraz umów pożyczki o pożyczkę denominowaną lub pożyczkę indeksowaną, zabezpieczonych hipoteką i nie spłaconych do dnia wejścia w życie ustawy.

W konsekwencji powyższego Bank ujawnia w nocie 39 Sprawozdania finansowego dodatkowe informacje na temat portfela walutowego.

Bank wskazuje, że projekt Ustawy podlega dalszym konsultacjom, w związku z czym na moment podpisania niniejszego sprawozdania finansowego nie jest znany jej finalny kształt. Zgodnie z obowiązującą procedurą ustawodawczą Ustawa wymaga uchwalenia jej przez Sejm oraz przedłożenia do podpisu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

Tym samym, z uwagi na trwający proces legislacyjny, trudno jest ocenić wpływ projektowanych rozwiązań na działalność Banku.

- **Zobowiązania warunkowe**

- **Wszczęte postępowania sądowe**

- Na dzień 31 grudnia 2015 r. nie występują postępowania przed sądem lub organami administracji państwowej dotyczące zobowiązań lub wierzytelności Banku, których wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Banku.
- Łącznie wartość wszystkich prowadzonych spraw egzekucyjnych i upadłościowych podjętych w celu zaspokojenia wierzytelności z tytułu udzielonych kredytów wynosi 181 880 tys. zł. Na wspomniane wierzytelności Bank utworzył odpisy z tytułu utraty wartości w wysokości 47 832 tys. zł.

- Na dzień 31 grudnia 2015 r. Bank jest stroną pozwaną w postępowaniach przed sądem na łączną kwotę 1 649 tys. zł. Na wspomniane postępowania Bank ma utworzoną rezerwę w wysokości 378 tys. zł.

- **Zobowiązania warunkowe do udzielenia kredytów**

Wartość zobowiązań Banku z tytułu udzielenia kredytów wg stanu na koniec grudnia 2015 r. wynosi 42 144 tys. złotych.

- **Inne zobowiązania związane z transakcjami pozabilansowymi**

Wartość zobowiązań z tytułu zawartych transakcji instrumentami finansowymi bieżącymi i terminowymi wg stanu na koniec grudnia 2015 r. wynosi 2 264 345 tys. złotych.

- **Pozostałe informacje**

W Banku obowiązują przyjęte przez Zarząd Banku w 2014 roku **Zasady Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych** wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 22 lipca 2014 r. z uwzględnieniem zasady proporcjonalności. Stosowanie Zasad Ładu Korporacyjnego zostało pozytywnie zaopiniowane przez Radę Nadzorczą Banku. Zasady mają za zadanie zwiększyć przejrzystość działania instytucji finansowych, poprawić skuteczność funkcjonowania ich organów statutowych oraz ograniczyć występowanie konfliktów interesów. Mają one przede wszystkim służyć dalszemu odpowiedzialnemu działaniu Banku z poszanowaniem interesu interesariuszy, a także odpowiedzialnemu i lojalnemu postępowaniu udziałowców.

W celu realizacji zasad wynikających z Zasad Ładu Korporacyjnego wprowadzono w Banku **Politykę określającą kryteria oceny odpowiedniości proponowanych i mianowanych członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Pekao Banku Hipotecznym S.A.**

Przedmiotowa Polityka określa kryteria oceny odpowiedniości członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Banku na etapie powoływania i w toku sprawowania funkcji, reguluje przebieg procesu oceny odpowiedniości, zadania Rady Nadzorczej w procesie oceny odpowiedniości oraz środki naprawcze mające zastosowanie odpowiednio do członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Banku, w celu zapewnienia spełnienia wymogów odpowiedniości.

Polityka, wprowadzona w Banku Uchwałą Zarządu nr 210/2015, weszła w życie z dniem 23 listopada 2015 roku, po zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Pekao Banku Hipotecznego S.A. na mocy Uchwały nr 54/2015.

W Banku obowiązuje od 28 lutego 2015 roku, zatwierdzona Uchwałą Rady Nadzorczej nr 11/2015, **Polityka bancassurance w Pekao Banku Hipotecznym S.A.**

Politykę wdrożono w związku z wydaniem w dniu 24 czerwca 2014 r. przez Komisję Nadzoru Finansowego (dalej: „KNF”) Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance. Zgodnie z Rekomendacją U: *Rekomendacja 1: Zarząd banku jest odpowiedzialny za opracowanie, zatwierdzenie oraz wprowadzenie w życie – w formie pisemnej – polityki w zakresie bancassurance. Polityka ta powinna wynikać z zatwierdzonej przez radę nadzorczą strategii prowadzenia działalności. (...).*

Rekomendacja 4: Rada nadzorcza, w ramach wypełniania swoich funkcji i odpowiedzialności za system zarządzania ryzykiem w banku, powinna monitorować realizację polityki banku w zakresie bancassurance oraz zasad polityki rachunkowości w tym obszarze (...).

W celu zapewnienia spójnego systemu zarządzania ryzykiem działalności bancassurance w ramach Grupy Banku Pekao, przy opracowaniu niniejszego dokumentu uwzględnione zostały rozwiązania przewidziane w „Polityce bancassurance w Banku Polska Kasa Opieki Spółka Akcyjna”, mając na uwadze specyfikę Banku.

Bank posiada system zarządzania dostosowany do skali i złożoności jego działania. W ramach systemu zarządzania w szczególności wyróżnia się:

- system zarządzania ryzykiem oraz
- system kontroli wewnętrznej.

Celem systemu zarządzania ryzykiem jest identyfikacja, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności Banku służące zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez Bank działalności.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie procesów decyzyjnych zapewniających:

- 1) skuteczność i efektywność działania Banku,
- 2) wiarygodność sprawozdawczości finansowej,
- 3) zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami nadzorczymi i regulacjami wewnętrznymi.

Bank nie posiada informacji w wyniku których w przyszłości mogłyby nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatariuszy.

11. Oświadczenia Zarządu

◆ Zasady ładu korporacyjnego i społecznej odpowiedzialności

Pekao Bank Hipoteczny S.A. kieruje się w swej działalności zasadami społecznej odpowiedzialności i jest wrażliwy na potrzeby klientów i akcjonariuszy.

Bank w pełni stosuje zasady zawarte, w przyjętych przez Zarząd Banku obowiązujących regulacjach, tj.:

- „Regulamin udzielania kredytów oraz podejmowania innych zobowiązań pozabilansowych wobec Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku i podmiotów z nimi powiązanych oraz podmiotów będących na Liście Oficerów Korporacyjnych”;
- „Polityka zarządzania ryzykiem braku zgodności”;
- „Karta Zasad” oraz
- Zasady Ładu Korporacyjnego.

Zarząd Banku podejmuje czynności mające na celu zapewnienie zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa i ładu korporacyjnego obowiązującego w Grupie Pekao S.A. i UCG. Wprowadzona przez Zarząd i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą struktura organizacyjna Banku dostosowana jest do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka. Podziały realizowanych zadań zapewniają niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej. Alokacja odpowiedzialności jest określona w przejrzysty sposób w wewnętrznych regulacjach Banku.

Bank posiada opracowane w formie pisemnej zasady sprawowania kontroli wewnętrznej, dostosowane do specyfiki, wielkości i profilu ryzyka Banku i obejmujące m.in. zasady, limity i procedury dotyczące prowadzonej przez Bank działalności, mające charakter kontrolny. System kontroli wewnętrznej obejmuje: mechanizmy kontroli ryzyka, badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi, audyt wewnętrzny. Wyodrębniona jednostka kontroli ryzyka niezależna od jednostek biznesowych odpowiada za pomiar i kontrolę identyfikowanych ryzyk.

Powołany w Banku Biznesowy Komitet Kontroli Wewnętrznej wspiera Zarząd Banku poprzez wydawanie opinii i zaleceń mających wpływ na efektywność i skuteczność działania systemu kontroli wewnętrznej.

Bank promuje zachowania zgodne z najlepszymi praktykami bankowymi i zasadami obowiązującymi w Grupie.

- **Podmiot uprawniony do badania rocznego sprawozdania finansowego**

Na mocy uchwały Rady Nadzorczej nr 19/2013 z dnia 13 czerwca 2013 roku w sprawie wyboru biegłego rewidenta Banku dokonano wyboru audytora uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Banku za lata 2013-2017. Z uwagi na powyższe Pekao Bank Hipoteczny S.A. zawarł w dniu 17 czerwca 2013 roku z firmą Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. umowę o badanie sprawozdania finansowego oraz o przegląd i badanie pakietu konsolidacyjnego za lata 2013-2017.

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznych sprawozdań finansowych został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot oraz biegli rewidenci przeprowadzający badanie rocznego sprawozdania finansowego Banku spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Zgodnie z wyżej wymienioną uchwałą podmiotem uprawnionym do badania rocznego sprawozdania finansowego za 2015 r. jest firma Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k., podmiot badający sprawozdanie finansowe podmiotu dominującego Banku.

Łączna wysokość wynagrodzenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego:

W tysiącach zł	2015
Badanie rocznego sprawozdania finansowego	72,2
Przegląd pakietów konsolidacyjnych za pierwsze półrocze	38,2
Badanie pakietów konsolidacyjnych za rok 2015	47,2

Wyżej wymienione kwoty zawierają podatek od towarów i usług w wysokości 23%.

♦ Prawdziwość i rzetelność prezentowanych sprawozdań

Wedle najlepszej wiedzy Zarząd Pekao Banku Hipotecznego S.A. prezentuje sprawozdanie z działalności Zarządu Banku za 2015 rok wraz z danymi porównywalnymi. Sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Banku oraz osiągnięty wynik finansowy. Zawarte w niniejszym dokumencie sprawozdanie Zarządu z działalności Banku zawiera prawdziwy obraz rozwoju, osiągnięć oraz sytuacji Banku, w tym opis istotnych ryzyk i zagrożeń.

PODPISY

Zarząd Banku

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
03-02-2016	Tomasz Mozer	Prezes Zarządu	
03-02-2016	Agata Kwaśniak	Członek Zarządu	
03-02-2016	Krzysztof Puchalski	Członek Zarządu	

